

การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นางสาวปาณิสรา เอกจีน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Extension of Pineapple Production Accordance with Good Agricultural
Practices by Farmers in Prachuap Khiri Khan Province

Miss. PANISARA AEKJEEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

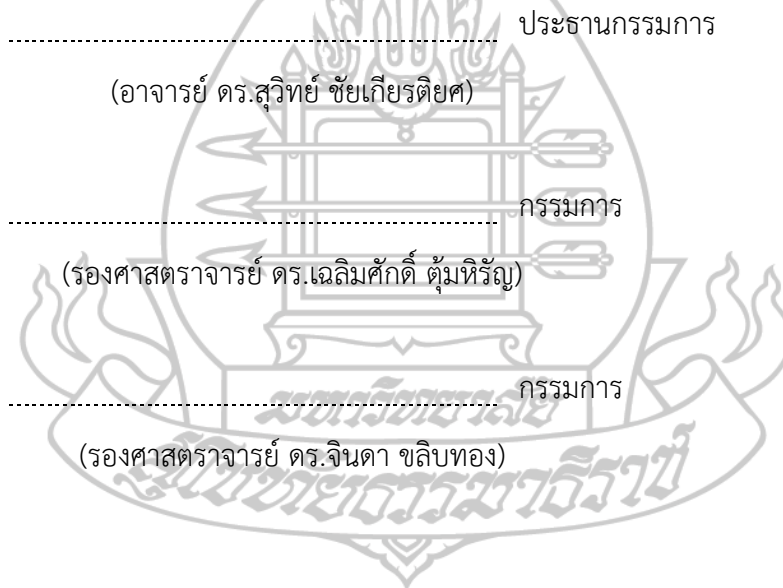
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อและนามสกุล	นางสาวปาณิสรา เอกจัน
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย นางสาวปาณิสรา เอกจีน รหัสนักศึกษา 2659000323

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา
ชลิบทอง ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรด 2) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) เปรียบเทียบการได้รับและต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 5) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5,368 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ เกษตรกรเป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 51.17 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเฉลี่ย 24.1 ปี มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.05 คน มีแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.73 คน พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.08 ไร่ รายได้จากการผลิตสับปะรด 40,841.58 บาท/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 25,791 บาทต่อไร่ เกษตรกรปลูกสับปะรดโดยใช้พันธุ์ปัตตาเวีย ส่วนมากปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยว จำหน่ายผลผลิตเข้าโรงงานแปรรูป 2) เกษตรกรให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง ในระดับมากที่สุด แต่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3) เกษตรกรมีปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ในประเด็นขาดการอบรมความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมตามหน้าที่รับผิดชอบในระดับมาก มีปัญหาน้อยที่สุดในด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะด้านปัญหาราคาปัจจัยการผลิต ปริมาณผลผลิตที่ล้นตลาด และการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูสับปะรด 4) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมทุกด้านในระดับน้อย มีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด ในประเด็นการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ส่วนวิธีการส่งเสริมเกษตรกรต้องการการเยี่ยมชมในแปลง และการทัศนศึกษาดูงานอยู่ในระดับมากที่สุด 5) แนวทางในการส่งเสริมคือ ส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยพิจารณาจากความต้องการของเกษตรกร และส่งเสริมผ่านช่องทางที่เหมาะสม ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ และการเยี่ยมชมในแปลง ทัศนศึกษาดูงาน และการบรรยายให้แก่เกษตรกร ตามลำดับ

คำสำคัญ การผลิตสับปะรด การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การส่งเสริมการผลิต

Thesis title: “Extension of Pineapple Production Accordance with Good Agricultural Practices by Farmers in Prachuap Khiri Khan Province”

Researcher: “Miss. PANISARA AEKJEEN”; ID: “2659000323”;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Associate Professor Dr. Chalernsak Toomhirun;(2) Associate Professor Dr. jinda khlibtong ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1)general conditions and pineapple production conditions 2)the importance and practices according to Good Agricultural Practice 3)problems and suggestions regarding to Good Agricultural Practices 4) the comparison between the receiving and the needs for extension on Good Agricultural Practices, and 5) the analysis of factors impacting the practice according to Good Agricultural Practices and the extension guidelines for Good Agricultural Practices.

This research was survey research.The population of this study was 5,368 pineapple production farmers in Prachuap Khiri Khan province. The sample size of 373 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.06 and simple random sampling method. Data were collected by conducting interview and were analyzed by using descriptive statistics such as T-test, multiple regression analysis, and content analysis.

The results of the research found that 1) farmers were male with the average age of 51.17 years old, completed higher secondary education, had the average experience in pineapple production of 24.1 years, had the average labor in the household of 2.05 people, had the average hired labors of 2.73 people, had the average pineapple production area of 26.08 Rai, earned the average income from pineapple production of 40,841.58 Baht/Rai, and had the average production cost of 25,791 Baht/Rai. Farmers grew Smooth Cayenne pineapple. Most of them grew single type of plant and distributed the products to the processing factory. 2) Farmers focused and practiced according to Good Agricultural Practices on data recording and checking, product resting, the movement in the crops, the restoration and transportation at the highest level but practiced at the moderate level. 3) Farmers faced with the problems regarding personal hygiene on the issue that they lacked the appropriate knowledge training to the practitioners as per their responsible roles at the high level.They faced with the least level of problem on the harvest and post-harvest practices. Farmers suggested on the issue of price of factors production, oversupply of the products, and pineapple disease and pest controls. 4) Farmers received the extension in every aspect at the low level. The needed the extension on the knowledge on pineapple production according to Good Agricultural Practices at the highest level regarding data recording and checking. For the extension method, farmers wanted to get the visit to their crops and field trips at the highest level. 5)The extension guidelines included the extension of pineapple production according to Good Agricultural Practices by considering the needs of farmers and through the appropriate method of extension such as the use of personal media, electronic media, publication media and the visitation to the crops, field trip, and lecture for farmers, respectively.

Keywords : Pineapple Production, Good Agricultural Practice, Extension of Production

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักคือ รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ อีกทั้งยังขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ ประธานคณะกรรมการสอบที่กรุณาสละเวลามาร่วมเป็นคณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ทั้ง 8 อำเภอ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกท่านที่ช่วยเหลือสนับสนุน พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ตลอดจนเกษตรกรทุกท่าน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ครอบครัว และผู้ใกล้ชิด ที่คอยสนับสนุน ให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดัน ให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

นางสาวปาณิสรา เอกจัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
บริบททั่วไปและบริบททางการเกษตรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	10
การผลิตสับปะรด	15
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตสับปะรด	20
แนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมและพัฒนากาการเกษตร	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร	55
ความสำคัญและการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดของเกษตรกร	74
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	88
การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี.....	94
การทดสอบสมมติฐาน.....	111
การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	113
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
สรุปการวิจัย	118
อภิปรายผล	124
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	136
ก เครื่องมือการวิจัย.....	137
ข ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์.....	149
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตสับปะรด รายอำเภอ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการผลิต 2565.....	14
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	45
ตารางที่ 3.2 แสดงการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความตรงในเนื้อหา.....	48
ตารางที่ 3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง.....	49
ตารางที่ 3.2 แสดงการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยง.....	51
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทั่วไปของเกษตรกร.....	55
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทางสังคมของเกษตรกร	58
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	59
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพื้นที่ถือครอง ในการทำเกษตร และพื้นที่ปลูกสับปะรด	61
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้และรายจ่ายรวมของครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน ในปีที่ผ่านมา (ปี 2566).....	62
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของแหล่งเงินทุน และเครื่องจักรกลทางการเกษตร.....	66
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการเตรียมการผลิตสับปะรด	67
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการดูแลรักษาสับปะรด	69
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวสับปะรด	71
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจำหน่ายผลผลิตสับปะรดของเกษตรกร.....	72
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของต้นทุนและผลตอบแทนการ ผลิตสับปะรดต่อไร่	73
ตารางที่ 4.12 แสดงระดับความสำคัญในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	75
ตารางที่ 4.13 แสดงระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	82
ตารางที่ 4.14 สรุประดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรด ของเกษตรกร	86
ตารางที่ 4.15 แสดงระดับปัญหาการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 สรุประดับปัญหาการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร	92
ตารางที่ 4.17 แสดงระดับการได้รับความรู้ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	95
ตารางที่ 4.18 แสดงระดับความต้องการความรู้ในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ...	97
ตารางที่ 4.19 แสดงระดับการได้รับช่องทางและวิธีการสื่อสารในการส่งเสริมการผลิตสับปะรด ตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร	99
ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความต้องการช่องทางและวิธีการสื่อสารในการส่งเสริมการผลิต สับปะรด ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	102
ตารางที่ 4.21 สรุประดับการได้รับและระดับความต้องการความรู้ตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ ดีของเกษตรกร.....	105
ตารางที่ 4.22 สรุประดับการได้รับ และระดับความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมการ ปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดของเกษตรกร	107
ตารางที่ 4.23 สรุประดับเปรียบเทียบการได้รับและระดับความต้องการความรู้ ด้านการส่งเสริม การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	111
ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต สับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	112
ตารางที่ 4.25 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	114

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	11
ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบการสื่อสารในงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร	28
ภาพที่ 4.1 กรอบแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	116

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดรายใหญ่ของโลก ผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรด ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และตะวันออกกลาง ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสับปะรดกระป๋องอันดับ 1 ของโลกติดต่อกันอย่างยาวนาน ซึ่งในปี 2565 ประเทศไทยส่งออกสับปะรดในรูปแบบผลิตภัณฑ์รวม 512,574 ตัน มูลค่า 23,869 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่ 12.14% โดยประเทศที่ไทยส่งออกสับปะรดกระป๋องมากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธรัฐรัสเซีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อพิจารณาพื้นที่ปลูกสับปะรด พบว่า ประเทศไทยมีการปลูกสับปะรด 446,987 ไร่ โดยปลูกในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดมากที่สุด คือ ภาคกลาง 301,160 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 3,993 – 4,018 กิโลกรัม/ไร่/ปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) ราคาสับปะรดที่เข้าโรงงานเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.63 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 7.18 บาท ในช่วงเดียวกันของปี 2564 ร้อยละ 7.66 เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา และจากสถานการณ์การระบาดของโควิด - 19 โรงงานแปรรูปจึงปรับกำลังการผลิตให้สอดคล้องกับภาวะผลผลิต และภาวะต้นทุน (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) อย่างไรก็ตามประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดรายใหญ่ของโลก เพื่อให้สินค้ามีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และได้รับการยอมรับในตลาดโลก การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (Good Agricultural Practice : GAP) คือแนวทางการปฏิบัติในไร่นา เพื่อให้พืชอาหารของไทยเป็นที่ยอมรับทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร โดยกระบวนการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม รวมถึงสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2564)

แนวคิดด้านยุทธศาสตร์สับปะรด และโอกาสของการพัฒนา ประเทศไทยได้สร้างโอกาสในการส่งออกอย่างต่อเนื่อง จากนโยบายของประเทศ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์สับปะรด ปี 2560 -2569 เน้นการผลิตสับปะรดคุณภาพคุณภาพ สร้างความยั่งยืนอุตสาหกรรมสับปะรดไทย ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

ได้แก่ 1 ด้านการผลิต ให้มีการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสม เกษตรกรและโรงงานวางแผนการผลิตและทำสัญญาข้อตกลง (Contract Farming) 2) ด้านการแปรรูป กำหนดให้โรงงานแปรรูปสับปะรด ต้องรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) โรงงานแปรรูปสับปะรดเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต 3) ด้านการตลาด ให้มีการซื้อขายผลิตภัณฑ์สับปะรดในตลาดซื้อขายล่วงหน้า (Future Market) หาดตลาดใหม่เพิ่ม และ 4) การบริหารจัดการ ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลสับปะรด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นแหล่งผลิตสับปะรดที่สำคัญของประเทศ มีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งข้อมูลพื้นที่ปลูกสับปะรดปี 2565 มีพื้นที่ปลูก 323,849 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 167,579 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 3,987 กิโลกรัม/ไร่/ปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2565) มีผลผลิตป้อนโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเกือบตลอดทั้งปี มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรด จำนวน 12 แห่ง ในปัจจุบันพบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเพียงบางส่วนได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ส่งผลถึงคุณภาพผลผลิตไม่ได้ตามมาตรฐานที่โรงงานแปรรูปสับปะรดต้องการ ทำให้ประสบปัญหา การถูกตัดราคาในการขายผลผลิต หรือทำให้ผลผลิตสับปะรดถูกปฏิเสธการรับซื้อ เนื่องจากผลผลิตมีสารเคมี (สารไนเตรต) ตกค้างในผลผลิต และส่งผลถึงราคาขายผลผลิตที่ตกต่ำทุกปีในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรด ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน พัฒนา ส่งเสริมให้การสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ได้ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านประเด็น วิธีการส่งเสริมและด้านการสนับสนุนที่จะมีผลทำให้เกิดการดำเนินงานส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาการเกษตรให้มีความเหมาะสมสำหรับเกษตรกรยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากความสำคัญ และประเด็นปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

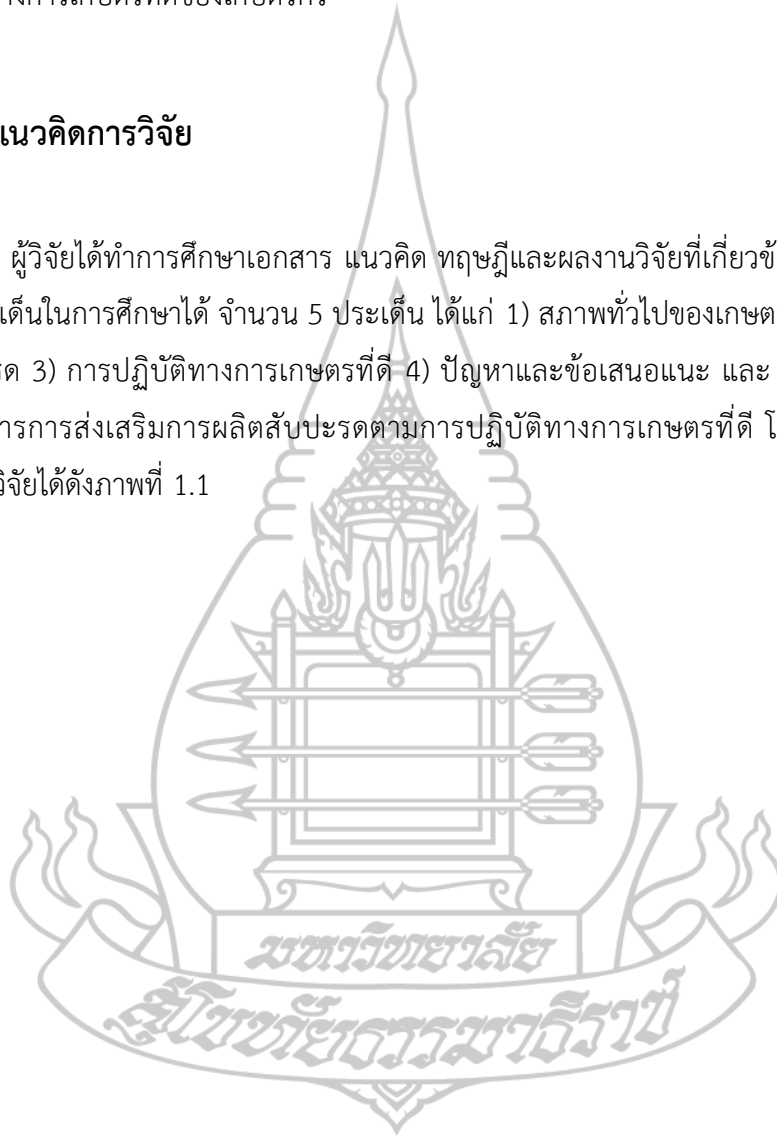
- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาความสำคัญและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

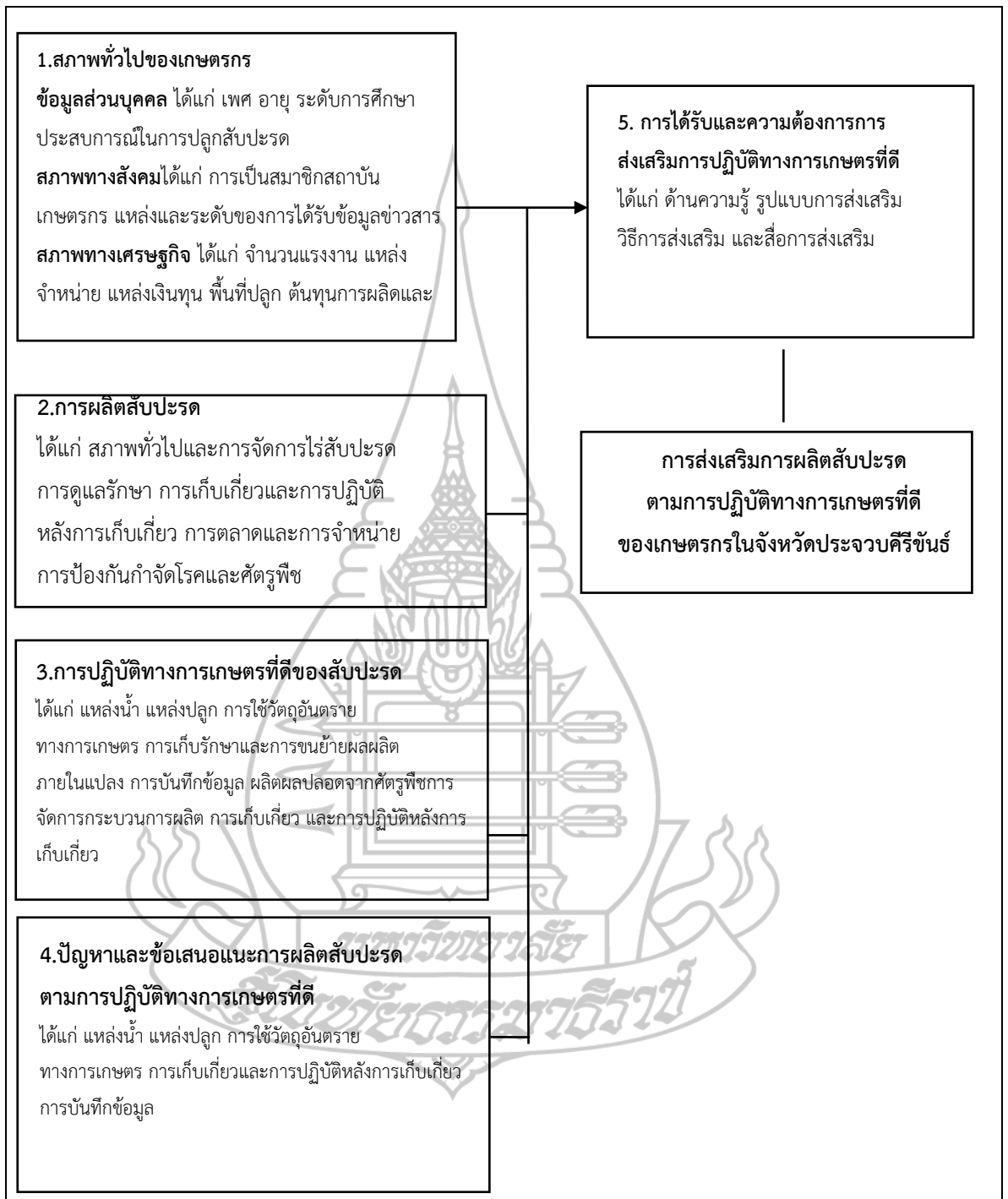
2.4 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

2.5 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและแนวทางการส่งเสริม
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมา
กำหนดประเด็นในการศึกษาได้ จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร 2) สภาพการ
ผลิตสับปะรด 3) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ และ 5) การได้รับและ
ความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยแสดงในกรอบ
แนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

3.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการการปลูกสับปะรด (2) สภาพทางสังคม ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร แหล่งและระดับของการได้รับข้อมูลข่าวสาร (3) สภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย จำนวนแรงงาน แหล่งจำหน่าย แหล่งเงินทุน พื้นที่ปลูก ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

3.2 การผลิตสับปะรดของเกษตรกร ประกอบด้วย สภาพทั่วไปและการจัดการไร่ สับปะรด การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การตลาดและการจำหน่าย การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช

3.3 การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย ได้แก่ แหล่งน้ำ แหล่งปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง การบันทึกข้อมูล ผลิตผลปลอดจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย แหล่งปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การบันทึกข้อมูล

3.5 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย ด้านความรู้ รูปแบบการส่งเสริม วิธีการส่งเสริม และสื่อการส่งเสริม

4. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1) เกษตรกรมีระดับการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ที่แตกต่างกัน

2) ปัจจัยด้านสภาพการผลิตสับปะรด ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปลูก สับปะรด จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนผลผลิตสับปะรด ราคาขายสับปะรด รายได้ในการขายสับปะรด การฝึกอบรม มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่องการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขอบเขตการวิจัย จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) สภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ 4) การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

5.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากรผู้ปลูกสับปะรดที่ขึ้นทะเบียนกับ สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,368 ราย

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ กำหนดพื้นที่ ที่ทำการวิจัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น

5.4 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุม ระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และระยะสรุป รายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2566 ถึง เดือนมิถุนายน 2567 รวมระยะเวลา 9 เดือน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีนิยามศัพท์เฉพาะงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

6.1 เกษตรกร หมายถึง ผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.2 การผลิตสับปะรด หมายถึง สภาพทั่วไปในการปลูกและการจัดการไร่สับปะรดในพื้นที่ ทั้ง 8 อำเภอ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.3 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ใน 8 ด้าน ได้แก่ น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา การเก็บรักษา และการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

6.4 การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวคิดและ วิธี การผลิต สับ ประรด เพื่อให้ ต้นทุนการผลิตลดลง ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ซึ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตร แบ่งได้ 3 วิธี คือ 1) การส่งเสริม แบบรายบุคคล 2) การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม และ 3) การส่งเสริมแบบ มวลชน

6.5 การได้รับการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ระดับความรู้ที่เกษตรกรได้รับ ในประเด็น การส่งเสริม วิธีการปลูกและดูแลรักษา สับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ ความต้องการสื่อช่องทางในการส่งเสริม เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการศึกษา ดูงาน ในประเด็นการปลูกและดูแลรักษา สับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผู้ปลูกสับประรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.6 ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ระดับความรู้ที่เกษตรกรต้องการ ในประเด็น การส่งเสริม วิธีการปลูกและดูแลรักษา สับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ ความต้องการสื่อช่องทางในการส่งเสริม เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการศึกษา ดูงาน ในประเด็นการปลูกและดูแลรักษา สับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ ปลูกสับประรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของ เกษตรกร กระบวนการผลิตสับประรด การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับประรด ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รูปแบบและวิธีการ ส่งเสริมการผลิตสับประรด ซึ่งมีประโยชน์ที่จะได้รับใน 4 ด้าน ดังนี้

7.1 ด้านผู้วิจัย เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสับประรดตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรผู้ปลูกสับประรดในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

7.2 ด้านประชากรเป้าหมาย เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรในการผลิตสับประรดที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการผลิต สับประรดได้เหมาะสมตรงตามความต้องการ สามารถพัฒนาผลผลิตสับประรดได้ตามความต้องการของ ตลาดทั้งในและนอกประเทศ

7.3 ด้านหน่วยงาน เป็นประโยชน์แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนการพัฒนา ปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

7.4 ด้านวิชาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ให้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่สนใจนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ จำนวน 5 ประเด็น ดังนี้

1. บริบททั่วไปและบริบททางการเกษตรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ที่ตั้งอาณาเขต ขอบเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ข้อมูลด้านประชากร และข้อมูลการเกษตร
2. การผลิตสับปะรด ได้แก่ สภาพและลักษณะทั่วไปของสับปะรด การจัดการไร่สับปะรด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกสับปะรด พันธุ์และการขยายพันธุ์ การดูแลรักษา และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การตลาดและการจำหน่าย การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช
3. การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ แผนการผลิตสับปะรดตามข้อกำหนดของระบบการจัดการคุณภาพ GAP (Good Agricultural Practice) ประกอบด้วย 8 ประเด็น ดังนี้ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล สุขลักษณะส่วนบุคคลและ การบันทึกข้อมูลและการทวนสอบ
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ได้แก่ ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร หลักการส่งเสริมการเกษตร วิธีการส่งเสริมการเกษตร สื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร แนวคิดการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการผลิตสับปะรด และปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

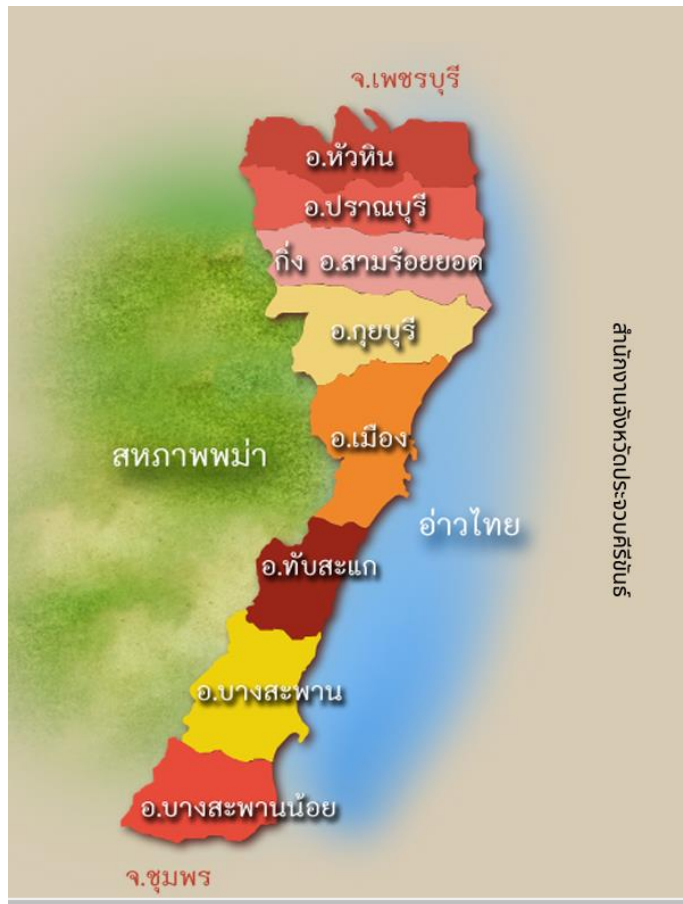
1. บริบททั่วไปและบริบททางการเกษตรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2563) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตก พื้นที่มีลักษณะแคบเป็นแนวยาวลงไปทางใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับภาคใต้ของประเทศบริเวณจังหวัดชุมพร และประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย (เมียนมา) รวมถึงมีพื้นที่ติดต่อกับทะเลตะวันออกด้านอ่าวไทย ด้วยลักษณะพื้นที่ที่มีความหลากหลาย เช่น ชายหาด อ่าวมะนาว น้ำตกป่าละอู ถ้ำพระยานคร เป็นต้น

1.1 ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ใตสุดของจังหวัดภาคกลาง เป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ทางด้านทิศตะวันตกมีพื้นที่เป็นแนวยาวขนานด้วยทิวเขาตะนาวศรียาวประมาณ 286 กิโลเมตร และทางด้านทิศตะวันออก เป็นแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยยาวประมาณ 251 กิโลเมตร มียอดเขาสูงสุด 1,253 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีขนาดพื้นที่ ทั้งหมดของจังหวัด 6,367.62 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,979,762.50 ไร่ ส่วนแคบที่สุดของประเทศและจังหวัด อยู่ในเขตตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จากอ่าวไทยถึงแนวพรมแดนไทยถึงเมียนมาประมาณ 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอปะทิว และอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ความยาวชายฝั่งทะเลประมาณ 224.8 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขา ตะนาวศรีเป็นพรมแดนทารธรรมชาติ

ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ที่มา: สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2564)

1.2 ขอบเขตการปกครอง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 8 อำเภอ 48 ตำบล 435 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 16 แห่ง (เทศบาลเมือง 2 แห่ง และเทศบาลตำบล 14 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล 44 แห่ง ประชากร ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2564 มีจำนวนประชากรรวม 550,568 คน แยกเป็นเพศชาย 272,298 คน คิดเป็น 49.46% เพศหญิง 278,270 คน คิดเป็น 50.54% อำเภอที่มีประชากรเรียงตามลำดับจาก มากไปน้อย คือ อำเภอหัวหิน จำนวน 118,180 คน รองลงมาคือ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 91,002 คน อำเภอปราณบุรี จำนวน 82,375 คน อำเภอบางสะพาน 76,147 คน อำเภอกุยบุรี 51,385 อำเภอทับสะแก 49,619 คน อำเภอสามร้อยยอด 42,147 คน และ อำเภอบางสะพานน้อย จำนวน 39,713 คน

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะโดยทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทิศตะวันตกเป็นเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งกั้นพรมแดน ระหว่างไทยกับเมียนมาลาดเอียงลงสู่ทะเลอ่าวไทย ด้านตะวันออก และมีเทือกเขาและภูเขาอยู่ทั่วไป ทั้งบริเวณ ตอนกลางและบริเวณชายฝั่งทะเลของ จังหวัด เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาสามร้อยยอด ความสูงโดยเฉลี่ย ของเทือกเขาด้านตะวันตก ประมาณ 750 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลสูงสุด 1,215 เมตร และต่ำสุด 306 เมตร ส่วนความสูง จากระดับน้ำทะเลแถบชายฝั่งตะวันออกโดยเฉลี่ยประมาณ 1 – 5 เมตร จากความลาดชันสูง ก่อให้เกิดลำห้วยหลายสายไหลลงสู่คลองและแม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำปราณบุรี แม่น้ำกุยบุรี คลองบาง สะพาน คลองบางนางรม และคลองกรูด และในทะเลอ่าวไทยใกล้ชายฝั่ง มีเกาะรวม 21 เกาะ

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศอยู่ในเขตร้อนชื้น อากาศโดยทั่วไปไม่ร้อน ไม่หนาว จนเกินไป ความชื้นเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลในคาบ 30 ปี ความชื้น โดยเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 76 อุณหภูมิเฉลี่ย 27.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 40.0 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 10.5 องศาเซลเซียส ฤดูกาลเกิดจากอิทธิพลของลมมรสุมต่างๆ ที่พัดผ่านบริเวณจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ดังต่อไปนี้

ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งจะพัดเอาความชื้นในทะเลจีนใต้เข้าหาพื้นดิน ทำให้อากาศร้อนชื้น อบอ้าว และ ก่อให้เกิดฝนฟ้าคะนองได้ในบางวัน อากาศจะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงใต้ ที่พัดเอาความชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมา ฝนตกสูงสุดในเดือนตุลาคมถึง พฤศจิกายน ในระหว่าง 2 เดือนนี้ มีโอกาสจะเกิดพายุพัดผ่านได้

1.5 ชนิดของดิน

1) ดินเค็ม อยู่ริมชายทะเล เป็นดินเหนียวเกิดจากตะกอนน้ำทะเล พบในเขต อำเภอ ปราณบุรี อำเภอสามร้อยยอด อำเภอกุยบุรี และ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เนื้อที่ประมาณ 104,277 ไร่ ใช้ทำนาข้าว และปล่อยทิ้งว่างเปล่า มีวัชพืชเจริญเติบโตได้

2) ดินเปรี้ยว พบในที่อุ่ม เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย พบในเขตอำเภอสามร้อยยอด อำเภอปราณบุรี และ อำเภอกุยบุรี เนื้อที่ 42,106 ไร่ ใช้ประโยชน์ทำนาข้าวหรือปล่อยไว้ให้มีน้ำขัง

3) ดินทรายจัด พบบริเวณชายฝั่งทะเลของพื้นที่ อำเภอเมืองและอำเภอบ้านลาด เนื้อที่ 420,838 ไร่ ใช้ประโยชน์ปลูกมะพร้าวและมะม่วงหิมพานต์

4) ดินตื้น พบปะปนอยู่ในเนื้อดินมากกว่าร้อยละ 35 โดยปริมาตร พบลึกจากผิวดิน ตื้นกว่า 50 เซนติเมตร และพื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชัน ปัจจุบันใช้ปลูกพืช เช่น มะพร้าว ขนุน สับปะรด พบในพื้นที่ทุกอำเภอ เนื้อที่ประมาณ 112,803 ไร่

1.6 น้ำและแหล่งน้ำ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่มีพื้นที่อยู่ในอู่น้ำชายฝั่งทะเล พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา แม่น้ำปราณบุรี และลุ่มน้ำสาขาชายฝั่งทะเล คิดเป็นร้อยละ 35.04 และ 32.39 ของพื้นที่ทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในจังหวัด 6 แห่ง มีพื้นที่รวม 6,328.17 ตารางกิโลเมตร แบ่งได้ดังนี้

1) แม่น้ำปราณบุรี	2,245.62 ตารางกิโลเมตร
2) คลองเขาแดง	493.44 ตารางกิโลเมตร
3) คลองกุยบุรี	734.25 ตารางกิโลเมตร
4) ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์	2,075.94 ตารางกิโลเมตร
5) คลองบางสะพานใหญ่	488.10 ตารางกิโลเมตร
6) คลองท่าตะเภา	290.82 ตารางกิโลเมตร

ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก (ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์) ครอบคลุมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทั้งจังหวัด มีพื้นที่ประมาณ 6,427 ตารางกิโลเมตร

1.7 เกษตรกรรม

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีสภาพดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่มากที่สุด รองลงมา เป็นการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น และพื้นที่ทำนา ปลูกพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชสมุนไพร ตามลำดับ แต่เนื่องจากลักษณะภูมิศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความยาวมากพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงมีสภาพภูมิอากาศและความชื้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ตั้งแต่อำเภอหัวหิน ถึง อำเภอกุยบุรี จะมีปริมาณน้ำฝน และความชื้นน้อยกว่า เขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ถึง อำเภอบางสะพานน้อย ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในชนิดพืชที่เพาะปลูก ดังคำกล่าวที่ว่า "สายเหนือพืชไร่ สายใต้ไม้ผล "

1.8 การผลิตสับปะรดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2565) ได้กล่าวว่า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พันธุ์สับปะรดโรงงานที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์ปัตตาเวีย มีการปลูกครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 8 อำเภอของจังหวัด มีเนื้อที่เกี่ยวสับปะรด 169,114 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 668,203 ตัน สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี ผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนพฤษภาคม และช่วงเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี

ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตสับปะรด รายอำเภอ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ปีการผลิต 2565

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
หัวหิน	2,764	67,975	34,037	138,534
ปราณบุรี	1,322	62,620	31,002	122,863
สามร้อยยอด	1,635	51,735	27,161	110,330
กุยบุรี	1,405	50,927	24,691	91,440
เมืองประจวบฯ	2,222	49,805	29,829	118,440
ทับสะแก	365	5,398	2,826	9,938
บางสะพาน	338	21,865	13,116	51,340
บางสะพานน้อย	204	13,524	6,452	25,318
รวม	10,255	323,849	169,114	668,203

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2565)

กล่าวโดยสรุป จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดหนึ่งใน 25 จังหวัดภาคกลางของประเทศไทย อยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ประมาณ 325.3 กิโลเมตรขนาดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดขนาดกลาง มีพื้นที่ 6,367.62 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 48 ตำบล 435 หมู่บ้าน จำนวนประชากรรวม 550,568 คน แยกเป็นเพศชาย 272,298 คน เพศหญิง 278,270 คน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีสภาพดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่มากที่สุด รองลงมา เป็นการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น และพื้นที่ทำนา ปลูกพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชสมุนไพรตามลำดับ ลักษณะอากาศอยู่ในเขตร้อนชื้น อากาศโดยทั่วไปไม่ร้อน ไม่หนาวจนเกินไป ความชื้นเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง มีลำห้วยหลายสายไหลลงสู่คลองและแม่น้ำ 5 แห่ง ได้แก่ แม่น้ำปราณบุรี แม่น้ำกุยบุรี คลองบางสะพาน คลองบางนางรม และคลองกรูด ด้านการผลิตสับปะรดนั้น มีการผลิตสับปะรดโรงงานพันธุ์ปัตตาเวีย พื้นที่ปลูกทั้งหมด 323,849 ไร่ 10,255 ครัวเรือน ปริมาณผลผลิตรวม 668,203 ตัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีโรงงานรับซื้อสับปะรดอยู่ในพื้นที่จังหวัด จำนวน 12 โรงงาน 74 แห่งรับซื้อ โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ประกอบกำหนัดกลุ่มประชากร

และกำหนดประเด็นในการศึกษา และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร และการรับรู้ข่าวสารต่อไป

2. การผลิตสับปะรด

สันติ ช่างเจรจา และคณะ (2562) ให้รายละเอียดของสับปะรดไว้ ดังนี้

2.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

สับปะรดเป็นพืชในตระกูล Bromeliaceae เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศ ร้อน ไม่ชอบดินที่มีความชื้นสูง ลักษณะทรงต้นมีปล้องหรือข้อสั้นชิดกัน ใบสับปะรดเวียนและ เปียกกัน แน่นรอบต้น ออกดอกเป็นช่อที่ยอดของลำต้น หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ตาที่ลำต้นจะพัฒนา เป็นหน่อใหม่

โครงสร้างต้นสับปะรดประกอบด้วย สับปะรดมีรากฝอยอวบน้ำ รากอยู่ตามลำต้นเหนือผิวดินบริเวณกาบใบ เรียก รากมุมใบ บริเวณลำต้นใต้ดิน เรียก รากดิน ลำต้นหนาเป็นข้อปล้องสั้นๆ มีใบหุ้มอัดแน่น และอาจมีลำต้นโค้งงออยู่ใต้ดิน เป็นใบเลี้ยงเดี่ยว ลักษณะแคบเรียวยาวปลายใบแหลม ไม่มีก้านใบ พื้นผิวใบเป็นร่องมีไขเคลือบทั้งด้านบนและใต้ใบ ทำมุมเอียงขนานกับลำต้นเรียงตัวเวียนรอบลำต้น ดอกเป็นช่อมีดอกย่อย เป็นดอกสมบูรณ์เพศ เรียงเวียนเป็นเกลียว ผลและเมล็ดเป็นผลรวม แต่ละพันธุ์จะมีลักษณะรูปร่างแตกต่างกัน ส่วนบนของผลมีจุก สามารถขยายพันธุ์ได้เหมือนหน่อ ตะเกียงเป็นต้นใหม่ที่เกิดจากตาบนก้านผลนำไปขยายพันธุ์ได้หน่อ เป็นต้นที่เกิดใหม่จากตาบนลำต้น มีหลายลักษณะแยกตามบริเวณที่เกิด คือ เกิดบริเวณลำต้นใกล้กับรอยต่อก้านผลกับต้นเรียก หน่ออากาศหรือหน่อข้าง เกิดจากตาบนลำต้นที่อยู่ชิดหรือใต้ดินเรียก หน่อดิน

2.2 สรีรวิทยา

สับปะรดเป็นพืชเขตร้อน ทนสภาพแห้งแล้งได้ดี มีกลไกที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตต่างจากพืชอื่น มีการสังเคราะห์แสงแบบ crassulacean acid metabolism (CAM) ซึ่งช่วงกลางคืนปากใบจะเปิดเพื่อแลกเปลี่ยนก๊าซ ช่วยลดการคายน้ำในเวลากลางวัน

2.3 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกสับปะรด

2.3.1 สภาพพื้นที่ ควรอยู่ในเขตเกษตรเศรษฐกิจสับปะรด เป็นที่ราบหรือดอน ไม่มีน้ำท่วมขัง ห่างแหล่งมลพิษ การคมนาคมสะดวก อยู่ใกล้โรงงานหรือแหล่งรับซื้อผลผลิต

2.3.2 ดิน ควรเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีค่าความเป็นกรดอ่อนประมาณ 5-6

2.3.3 สภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตอยู่ที่ 24-30 องศาเซลเซียส เมื่ออุณหภูมิต่ำลง สับปะรดจะชะงักการเจริญเติบโตเกิดการใบไหม้ มีปริมาณกรดสะสมสูง สับปะรดในฤดูหนาวจึงมีรสเปรี้ยว ในพื้นที่อุณหภูมิสูงมีความเข้มแสงมากจะทำให้สับปะรดเกิดการใบไหม้และผลไหม้ ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสม 1,000- 1,500 มิลลิเมตรต่อปี

2.3.4 แหล่งน้ำ เป็นน้ำสะอาดไม่มีสารพิษปนเปื้อน

2.3.5 วางแผนการผลิต มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้ปริมาณผลผลิตต้องตามความต้องการของโรงงานและตลาดตลอดปีเนื่องจากสับปะรดจะมีคุณภาพลดลงอย่างรวดเร็วหลังการเก็บเกี่ยวในพื้นที่ขาดแคลนน้ำควรปลูกต้นฤดูฝนในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำควรทยอยปลูกตลอดทั้งปีเพื่อกระจายผลผลิต

2.4 พันธุ์และการขยายพันธุ์

2.4.1 พันธุ์ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ Cayenne, Queen, Spanish, Pernambuco และ Mordilona มี 3 กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญทางการค้า คือ

1) กลุ่มไคยีน (Cayenne) ขอบใบเรียบ มีหนามเล็กน้อยที่ปลายใบ ผลมีขนาด 1.0-2.5 กิโลกรัม ทรงกระบอก ส่วนปลายเรียวเล็กกว่าส่วนโคน ตาตั้ง เนื้อสีเหลือง มีปริมาณกรดและน้ำตาลค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับสับปะรดในกลุ่มอื่น สร้างคะเกียงน้อย

2) กลุ่มควีน (Queen) ขอบใบมีหนามเรียงชิดติดกันตลอดความยาวของใบ สีเขียวอ่อน มีแถบสีชมพูกลางใบ ผลมีขนาด 1 กิโลกรัม ทรงกระบอก ตานูน เปลือกหนา เนื้อผลสีเหลืองเข้มรสหวานอมเปรี้ยว แกนและเนื้อมีกลิ่นหอมแรง มีการแตกหน่อมาก

3) กลุ่มสเปน (Spanish) ลักษณะใบแผ่ออกไม่ค่อยมีร่องกลางใบ ขอบใบมีหนามแหลม รูปโค้งงอ ผลมีรูปร่างกลม หนานักเฉลี่ย 1.0-1.5 กิโลกรัม ตานูน ขนาดของตาใหญ่กว่าพวก Cayenne เนื้อในสีเหลืองซีด มีใยสูง แกนผลเหนียว กลิ่นหอมแรง และรสหวานอมเปรี้ยว

2.4.2 การขยายพันธุ์

สับปะรดสามารถขยายพันธุ์ได้ทั้งแบบใช้เพศโดยใช้เมล็ดเพาะ และการแยกหน่อหรือตะเกียงสำหรับปลูก ส่วนการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเชื่อว่าเป็นวิธีที่นิยมใช้ขยายเพิ่มจำนวนต้นเพื่อให้ได้จำนวนต้นในปริมาณมากและเหมือนต้นแม่ทุกประการ

2.5 การจัดการปลูกและการดูแลรักษา

2.5.1 การเตรียมดิน ประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดินก่อนปลูก โดยสุ่มตัวอย่างดินวิเคราะห์ ควรมีร่องระบายเพื่อป้องกันน้ำขัง การปลูกสับปะรดที่เน้นความปลอดภัยสูง ไม่ใช้สารเคมีในการผลิต ด้วยวิธีการยกแปลงแล้วคลุมด้วยพลาสติกคลุมดิน เพื่อป้องกันวัชพืชและช่วยรักษาความชื้น

2.5.2 การเตรียมต้นพันธุ์สับปะรด

สับปะรดสามารถขยายพันธุ์ได้หลายลักษณะ ได้แก่ การใช้หน่อ สามารถบังคับการออกดอกได้ตั้งแต่ 8-12 เดือนหลังปลูก การใช้จุกสามารถบังคับการออกดอกได้ เมื่ออายุปลูก 12-14 เดือน

2.5.3 วิธีการปลูก ใช้หน่อพันธุ์ประมาณ 7,000 หน่อ สำหรับปลูก 1 ไร่ ในการปลูก 1 ครั้ง อยู่ได้ 3 ปี ปีที่หนึ่ง จะให้ขนาดผลผลิตที่ใหญ่ เมื่อใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีหน่อสับปะรดแทงออกมาจากโคนต้น ปีที่สองและสาม ขนาดผลผลิตจะเล็กลงมา เกษตรกรจะแยกหน่อออกมาปลูกในพื้นที่ใหม่ เหลือต้นสับปะรดไว้ 1-2 ต้น ขุดหน่อก่อนปลูกด้วยสารสารในกลุ่มเมธาแลคซิน ป้องกันโรครากเน่าหรือต้นเน่า ระยะปลูก 30x50 เซนติเมตร ฝังหน่อให้เอียง 45 องศา เพื่อป้องกันน้ำขังยอด ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกโดยใช้ชุดปลูกสับปะรดจากแรงดันน้ำ ช่วยประหยัดเวลามากขึ้น

2.5.4 การใส่ปุ๋ยสับปะรด กรมวิชาการเกษตร (2566) ให้คำแนะนำการใส่ปุ๋ยสับปะรดตามลักษณะเนื้อดิน ดังนี้ 1) ลักษณะดินร่วน ดินร่วนเหนียว ปริมาณธาตุอาหารที่แนะนำ คือ (N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัม/ไร่) เทียบได้ปริมาณ 25-12-32 กิโลกรัม/ไร่ โดยแนะนำสูตรปุ๋ยและวิธีการใส่ปุ๋ย ดังนี้ ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 80-85 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 90-95 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูกประมาณ 1-3 เดือน หรือหลังจากเกิดหน่อดินประมาณ 1 เดือน ใส่ปุ๋ยบริเวณกาบใบล่างชิดโคนต้น ครั้งที่ 2 หลังจากทีสับปะรดมีอายุ 6 เดือนหลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 50-60 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-50 อัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่บริเวณกาบใบล่างชิดโคนต้น 2) ลักษณะดินร่วนปนทราย ปริมาณธาตุอาหารที่แนะนำ คือ (N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัม/ไร่) เทียบได้ปริมาณ 50-25-60 กิโลกรัม/ไร่ ดินทรายที่มีปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ ก่อนปลูกควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยมูลไก่ หรือเศษซากพืช อัตรา 1-2 ตันต่อไร่ แล้วไถพรวนดินกลบ การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 120-130 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 180-190 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูกประมาณ 1-3 เดือน หรือหลังจากเกิดหน่อดินประมาณ 1 เดือน ใส่ปุ๋ยบริเวณกาบใบล่างชิดโคนต้น ครั้งที่ 2 หลังจากทีสับปะรดมีอายุ 6 เดือนหลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 120-130 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-50 อัตรา 30-40 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่บริเวณกาบใบล่างชิดโคนต้น

ธาตุอื่นๆ นอกจากนี้ที่จำเป็นสำหรับสับปะรดก็มีเหล็ก ทองแดง สังกะสี โบรอน และแมงกานีส ซึ่งสับปะรดต้องการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ป็นธาตุที่จำเป็นต่อการปลูกสับปะรดซึ่งจะขาดไม่ได้

สับปะรดที่ไว้หน่อ หลังเก็บเกี่ยว 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 หรือ 16-20-0 ตรงบริเวณกาบใบล่าง อัตรา 10 กรัมต่อต้น เพื่อบำรุงต้นต่อและเร่งหน่อ

ระยะดูแลรักษาต้นตอจนถึงระยะบังคับับผล และระยะเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยสูตร และอัตราเดียวกับต้นรุ่นแรก (ครั้งที่ 3-5) ถ้ามีฝนให้ใส่ที่กาบใบ ถดถ่วงใช้การฉีดพ่นทางใบ แทน

เกตุอร ทองเครือ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง ลักษณะการขาดธาตุอาหารของสับปะรด ดังนี้ ขาดธาตุฟอสฟอรัส ทำให้ต้นสับปะรดไม่แข็งแรง หน่อและตะเกียงลดจำนวนลงมาก ขาดธาตุเหล็ก ใบอ่อนสับปะรดชดคล้ายกับขาดไนโตรเจน มีรอยแถมสีแดงขึ้นทั่วไป ปลายรากมีสีน้ำตาลไม่มีรากแขนง ผลแก่เร็วขึ้น มีกรดในเนื้อต่ำ การแก้ไขแนะนำเกษตรกรใช้เหล็กซัลเฟตฉีดพ่น ขาดธาตุทองแดงและสังกะสี แสดงอาการยอดใบอ่อนบิดเบี้ยว ใบแคบ มีสีเหลืองอ่อน ความทนทานของผลต่อแสงแดดลดลง ทำให้ผิวเปลือกสับปะรดใหม่เกรียมเป็นหย่อมๆ แก้ไขโดยการฉีดพ่นสังกะสีซัลเฟตและทองแดงซัลเฟตให้ทั่วทั้งต้นและใบ

2.5.5 การให้น้ำสับปะรด

หลังให้ปุ๋ยครั้งสุดท้าย ควรให้น้ำเต็มที่ เพื่อให้ปุ๋ยละลายจนหมด และหยุดให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยว 15-30 วัน

2.6 การบังคับดอก

สถาบันวิจัยพืชสวน (2560) ได้อธิบายว่า ตามปกติสับปะรดจะออกดอกเองตามธรรมชาติในช่วงที่ได้รับอากาศเย็น หรือในช่วงฤดูหนาว แต่ในการปลูกสับปะรดเป็นการค้าจะมีการจัดการให้สับปะรดออกดอกพร้อมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแปลงและการจัดการผลผลิตเพื่อเข้าสู่โรงงานได้ตามแผน ซึ่งต้นสับปะรดที่พร้อมสำหรับการบังคับดอกควรมีลักษณะ ดังนี้ 1) มีน้ำหนักต้นและใบ (ไม่รวมราก) ประมาณ 2.5 - 2.8 กิโลกรัม หรือมีใบ 45 ใบขึ้น (สับปะรดรุ่นแม่) และน้ำหนักประมาณ 1.8 - 2.0 กิโลกรัม (สับปะรดต่อ) 2) ลักษณะโคนต้นอวบใหญ่ ใบกว้าง หนา สีเขียวเข้มหรือสีเขียวอมม่วงแดง 3) อายุประมาณ 7 - 9 เดือนเมื่อปลูกด้วยหน่อ หรือ 10 - 12 เดือน เมื่อปลูกด้วยจุก 4) ห่างจากการใส่ปุ๋ยครั้งสุดท้าย 2 เดือน และไม่มีปุ๋ยตกค้างในกาบใบ 5) ไม่มีวัชพืช และห่างจากการพ่นสารกำจัดวัชพืชอย่างน้อย 1 เดือน

สารเคมีที่ใช้กระตุ้นคือ (1) สารเอทิลีน (Ethylene : C₂H₄) วิธีที่นิยม ได้แก่ ใช้สารผสมของเอทธิฟอน (39.5 %) อัตรา 6 - 8 มิลลิลิตร กับปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 300 กรัม และน้ำ 20 ลิตร อัตรา 60 - 75 มิลลิลิตรต่อต้น หรือใส่ (2) สารแคลเซียมคาร์ไบด์ (CaC₂) อัตรา 1 - 2 กรัมต่อต้น ขณะมีน้ำในยอด ทั้ง 2 วิธี บังคับ 2 ครั้ง ห่างกัน 4 - 7 วัน การบังคับดอกจะให้ผลดีเมื่อทำช่วงเย็นหรือกลางคืน หากฝนตกภายใน 2 ชั่วโมงให้หยุดซ้ำภายใน 2-3 วัน

2.7 การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

ดัชนีการเก็บเกี่ยวที่นิยมใช้กับสับปะรด คือ การเปลี่ยนสีของเปลือก อายุการแก่ของสับปะรดเริ่มนับจากวันออกดอกใช้เวลาประมาณ 150 - 160 วัน การเปลี่ยนแปลงลักษณะบ่งชี้

ภายนอกของผล เช่น ลักษณะตาห่างและแบนราบ กลีบเลี้ยงเปลี่ยนจากสีเขียวเข้มเป็นสี ส้ม หรือน้ำตาลอมแดง ก้านผลเริ่มเหี่ยวตามแนวยาว ผลมีกลิ่นหอม

2.8 ศัตรูพืชที่สำคัญของสับปะรดและการป้องกันกำจัด

สถาบันวิจัยพืชสวน (2560) ได้อธิบายถึงสาเหตุ ลักษณะการเข้าทำลาย และการป้องกันกำจัด ไว้ดังต่อไปนี้

2.8.1 โรคเหี่ยว (pine apple Mealybug wilt) สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัส (pine apple Mealybug wilt associated virus; PMWaV) ลักษณะการเข้าทำลาย คือ มีเพลี้ยแป้งเป็นพาหะนำโรค โดยดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นสับปะรดที่เป็นโรคเหี่ยว สู่ต้นปกติและมีมดเป็นตัวแพร่กระจายเพลี้ยแป้ง การป้องกันกำจัด มีดังนี้

1) วิธีเขตกรรม ได้แก่ การไถและพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูอื่นๆในดิน ทำความสะอาดแปลง เก็บวัชพืชซากพืช ออกจากแปลงหลังเก็บเกี่ยว ใช้หน่อพันธุ์ที่ปราศจากเพลี้ยแป้งและโรคเหี่ยว

2) วิธีกล ได้แก่ การเก็บต้นสับปะรดที่แสดงอาการโรคเหี่ยว ไปทำลายนอกแปลง

3) วิธีการใช้สารเคมี ได้แก่ แหล่งที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้ง หรือการระบาดของโรคเหี่ยว ควรแช่หน่อพันธุ์ด้วยสารฆ่าแมลงเพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับหน่อพันธุ์ป้องกันได้ประมาณ 1 เดือน โดยการแช่หน่อพันธุ์นาน 5 -10 นาที ด้วยสารฆ่าแมลงดัง ต่อไปนี้ ไทอะมีโทแซม 25 %WG อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 70 %WG อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10 %WP อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร การใช้เหยื่อพิษกำจัดมด โดยใช้วิธีการหว่านสารไฮดราเมทิลโนน 0.73 %GR อัตรา 275 กรัม/ไร่ 2 ครั้ง โดยหว่านพร้อมปลูก และหลังปลูก 6 เดือน หากในแหล่งปลูกที่ไม่ได้มีปัญหาโรคเหี่ยวสับปะรด ไม่จำเป็นต้องใช้สารฆ่าแมลง

2.8.2 โรคยอดเน่า และยอดล้ม (Bacterial heart rot and fruit collapse)

สาเหตุเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Erwinia chrysanthemi* ลักษณะการเข้าทำลาย คือ เชื้อแพร่ระบาดจากดินเข้าทางยอด และเข้าทำลายโคนใบ ทำให้ใบเน่า มีวิธีการป้องกันกำจัด โดยการเตรียมดินปลูกที่ดี เพื่อลดปริมาณเชื้อแบคทีเรียสาเหตุของโรคในดินที่จะกระเซ็นสู่ต้นสับปะรด และพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อแบคทีเรีย

2.8.3 โรครากเน่าและยอดเน่า (Phytophthora heart rot, and root rot)

สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Phytophthora nicotianae* ระบาดที่อุณหภูมิ 25-30 องศาเซลเซียส สภาพดินแห้งแล้งและเป็นกรดสูง ส่วนเชื้อรา *Phytophthora cinnamomic* ระบาดที่อุณหภูมิ 19-25 องศาเซลเซียส และความชื้นสูง วิธีการป้องกันกำจัด ได้แก่ 1) อบฆ่าเชื้อดินแปลงปลูกด้วย ไดคลอโพรีน และยกร่องแปลงให้สูงเพื่อให้ระบายน้ำดี 2) การเตรียมดินโดยเพิ่มจุลินทรีย์ และเชื้อไตรโคเดอร์

มา ช่วยลดปัญหาโรคยอดเน่า จุ่มหน่อในสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ฟอสอีทิล อลูมิเนียม 80 %WP อัตรา 80 - 100 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือพ่นลำต้นเป็นระยะ ทุกๆ 3 - 6 เดือน

2.8.4 โรคผลแกน (Marbling disease, Marble fruit, Bacterial fruitrot)

สาเหตุเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Acetobacter peroxydans*, *Erwinia herbicola* var. *ananas* เชื้อแบคทีเรียเข้าสู่ผลทางท่อน้ำหวาน (nectar duct) และอาจมีไรแดงระบาด ซึ่งช่วยให้แบคทีเรียเข้าสู่ผลได้ง่าย วิธีการป้องกันกำจัด คือ การให้น้ำสม่ำเสมอและพ่นโพแทสเซียมคลอไรด์ หลังการบังคับดอก 90 - 150 วัน โดยใช้อัตรา 1 กิโลกรัม/น้ำ 20 ลิตร

2.8.5 เพลี้ยแป้ง (*Dysmicoccus brevipes*, *D. neobrevipes*) เข้าทำลายโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงผ่านทางท่ออาหาร ทำให้เชื้อไวรัสพักตัวในลำต้นและแสดงอาการเมื่อต้นสับปะรดอ่อนแอ วิธีการป้องกันกำจัด โดยการใช้สารเคมีฆ่าแมลงตามวิธีการ ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยว

2.8.6 มด (มดหัวโต *Ant : Pheidole megacephala* (F.) และมดแดง (*Fire Ant : Solenopsis geminate* (F.) มดนำเพลี้ยแป้ง จากต้นสับปะรดสู่ต้นสับปะรด วิธีการป้องกันกำจัด ใช้เหยื่อพิษกำจัดมด โดยหว่านสารไฮโดรเมทิลโนน 0.73 %GR อัตรา 275 กรัม/ไร่ หว่าน 2 ครั้ง พร้อมปลูก และหลังปลูก 6 เดือน

สรุปได้ว่า การผลิตสับปะรด มีขั้นตอนที่สำคัญ ตั้งแต่การคัดหน่อพันธุ์ การขยายพันธุ์ รวมถึงขั้นตอนการปลูก การดูแลรักษา จนถึงวิทยาการเก็บเกี่ยว ศัตรูพืชที่สำคัญของสับปะรด และการป้องกันกำจัด ซึ่งความเหมาะสมกับพื้นที่นั้นแตกต่างกันไป โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่าง ๆ มากำหนดประเด็นศึกษาเกี่ยวและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป

3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตสับปะรด

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตสับปะรด เป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ได้ผลผลิตคุ้มค่าต่อการลงทุน และมีกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ผลผลิตเป็นที่ยอมรับ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ได้รับการรับรองระบบการผลิต

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2557) กล่าวถึง มาตรฐานระบบการผลิต การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดไว้ ดังนี้

3.1 ขอบข่ายมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับการผลิตสับปะรด เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัย มีคุณภาพ

3.2 ข้อกำหนด

3.2.1 น้ำ

1) น้ำที่ใช้ในแปลงปลูก

(1) น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ต้องมาจากแหล่งน้ำ ที่ไม่มีการปนเปื้อน กระทบที่แหล่งน้ำที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้วิเคราะห์น้ำและเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

(2) ไม่ใช้น้ำเสีย จากโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น แหล่งชุมชน หรือโรงพยาบาล ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย

(3) เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต และให้เก็บตัวอย่างน้ำเพิ่มทุกครั้งในช่วงเวลาที่สภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการปนเปื้อนส่งห้องปฏิบัติการ

(4) มีวิธีให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของพืช และความชื้นของดินมีระบบจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา น้ำทิ้งต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่โดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ

2) น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

(1) หากมีการใช้น้ำล้างผลสับปรดหลังการเก็บเกี่ยว ให้ใช้น้ำสะอาด

3.2.2 พื้นที่ปลูก

1) พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุ กระทบที่พื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้วิเคราะห์ดิน

2) กรณีจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่ามีวิธีการบำบัดที่ลดการปนเปื้อนสู่ระดับที่ปลอดภัยได้

3) เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและเก็บตัวอย่างดินเพิ่มทุกครั้งในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ส่งห้องปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

4) จัดทำประวัติการใช้ที่ดิน ย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี

5) จัดทำรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ปลูก สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก ชนิดและพันธุ์ที่ปลูก

6) พื้นที่ที่ใช้เพาะปลูกต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร

1) ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ตามคำแนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร

2) ห้ามใช้หรือมีไว้ครอบครองวัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ห้ามผลิต นำเข้าส่งออก หรือมีไว้ครอบครองตาม พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

3) ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

4) จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร เป็นสัดส่วน ในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด และไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลผลิต และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล

5) ทำความสะอาดอุปกรณ์ เครื่องพ่นสารเคมี หลังจากการใช้งานทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

6) บันทึกรายการหรือจัดทำรายการวัตถุอันตรายทางการเกษตร

7) ขณะปฏิบัติงานผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และสวมรองเท้ายาง เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

8) ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอยู่เหนือลมตลอดเวลา และพ่นสารตามทิศทางลม รวมถึงต้องระวังละอองที่กระจายไปปนเปื้อนแปลงใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อม

3.2.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

1) แผนควบคุมการผลิต

(1) มีแผนควบคุมคุณภาพการผลิตสับปะรด เพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามวัตถุประสงค์

2) ปัจจัยการผลิต

(1) จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น หน่อพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม

(2) หน่อพันธุ์หรือจุดตัดมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของหน่อพันธุ์ได้

(3) มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพสู่ผลผลิต

(4) หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์เอง ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ ให้บันทึกข้อมูล วิธีการ วันที่ ช่วงเวลาทำปุ๋ยอินทรีย์

(5) ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย

3) เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

(1) มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ให้มีความปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน

(2) ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว

4) การจัดการในขั้นตอนการผลิต

(1) ใช้ระยะปลูกหรืออัตราปลูกสับปะรดในแต่ละกลุ่มพันธุ์ให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพตามต้องการ

(2) ให้น้ำเพียงพอ เพื่อไม่ให้สับปะรดมีอาการขาดน้ำ โดยเฉพาะช่วงระยะปลูกถึงก่อนเก็บเกี่ยว และหยุดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว 15-30 วัน

(3) สำนวณการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น โรคเหี่ยวโรครากเน่า เพลี้ยแป้ง และศัตรูพืชอื่นๆ ในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ

5) การกำจัดของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต

(1) ส่วนของพืชที่มีโรคเข้าทำลายต้องมีการกำจัดนอกแปลงปลูก โดยวิธีที่เหมาะสมและคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(2) แยกประเภทของเสียและสิ่งของที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งมีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ หรือระบุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

3.2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

1) เก็บเกี่ยวผลสับปะรดที่มีความแก่ที่เหมาะสม หรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า

2) การเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อ่างผลสับปะรดที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน

3) คัดแยกสับปะรดที่ไม่ได้คุณภาพ ออกจากสับปะรดที่มีคุณภาพ และมีแผนการใช้ประโยชน์จากสับปะรดที่ไม่ได้คุณภาพ

4) สับปะรดเพื่อการแปรรูป เป็นสับปะรดในภาชนะบรรจุปิดสนิท ให้มีการสุ่มตรวจไนเตรตในผลสับปะรด โดยยอมให้มีสาร ไนเตรตได้ไม่เกิน 25 mg/kg (ppm)

5) มีการจัดการหน่อสับปะรด โดยสามารถไว้หน่อได้ไม่เกิน 2 รุ่น

3.2.6 การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง

1) มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พักผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล

2) จัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงปลูกต้องเหมาะสม สามารถป้องกันการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องมาจากความร้อนและแสงแดด

3) ใช้ภาชนะที่ดีและเหมาะสมในการบรรจุ เพื่อการขนย้าย และ/หรือขนส่ง

- 4) ดูแลผลิตผลไม่ให้เสื่อมคุณภาพด้วยวิธีที่เหมาะสมก่อนการขนส่ง
- 5) ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตร หรือปุ๋ย ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล ในกรณีที่ไม่สามารถแยกพาหนะในการขนย้าย ต้องทำความสะอาดพาหนะ รวมถึงบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง

3.2.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล

- 1) ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจ คำนึงสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
- 2) ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผล โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล
- 3) ให้ความสะดวกคำนึงสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเพียงพอและพร้อมใช้งาน เพื่อป้องกันของเสียต่างๆไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่แปลงปลูกและผลิตผล
- 4) เมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดเจ็บป่วยต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบเพื่อตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล
- 5) ผู้ปฏิบัติงานต้องตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.2.8 บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

- 1) เอกสารและบันทึกข้อมูล
 - (1) กรณีแหล่งน้ำและพื้นที่ปลูกอยู่ในสถานะเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ให้มีบันทึกผลการวิเคราะห์น้ำและดิน
 - (2) บันทึกผลการวิเคราะห์น้ำและดิน ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต และในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการปนเปื้อน
 - (3) บันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ข้อมูลรหัสแปลงปลูกแหล่งที่มาของหน่อพันธุ์ การใช้ปุ๋ย การจัดการในขั้นตอนการผลิตที่สำคัญ เช่น วิธีการปลูก วิธีการบังคับต้นสับประรดให้ออกดอก บันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การกำจัดสัตว์พาหนะนำโรค การใช้พาหนะขนส่ง บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการฝึกอบรม และมีหลักฐานการตรวจสุขภาพ
 - (3) บันทึกข้อมูลการตามสอบ เช่น ข้อมูลแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย และปริมาณที่จำหน่าย
- 2) การตามสอบและการทบทวนวิธีปฏิบัติ
 - (1) ผลิตผล ต้องมีการระบุรุ่นผลิตผล หรือติดรหัส หรือเครื่องหมาย แสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว ให้สามารถตรวจสอบที่มาของผลิตผลได้
 - (2) จัดเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ปี

(3) กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล

(4) ทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือ ทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้

(5) การแก้ไขข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง และเก็บบันทึกข้อมูลการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนไว้

สรุปได้ว่าการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพตามข้อกำหนดของมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด มี 8 ข้อ ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล บันทึกข้อมูลและการตามสอบ ทำให้ได้ผลผลิตสับปะรดที่มีคุณภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปเป็นข้อกำหนดในประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ในหัวข้อความรู้พื้นฐานและการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. แนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ในการศึกษาจะกล่าวถึง ความหมาย การส่งเสริมการเกษตร ขอบเขตของการส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมายการส่งเสริมการเกษตร

ทำนอง สิงคาลวนิช (2514) อ่างในพงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ (2563) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรว่า เป็นการถ่ายทอดหรือเผยแพร่บริการความรู้ และประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับการเกษตรไปสู่เกษตรกร ตลอดจนให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อความเข้าใจในปัญหาต่างๆ เกษตรกรสามารถนำไปพิจารณาและปฏิบัติ ยังผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มรายได้

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรว่า “การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเป็นกระบวนการในการให้การศึกษาของโรงเรียน รวมไปถึงบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและครอบครัว โดยบุคคลเป้าหมายสามารถเรียนรู้ โดยการกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้บรรลุผลของการกินดีอยู่ดีของชุมชนโดยรวม ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาประชาชนในชุมชน

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2563) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension) คือ กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก่อให้เกิดการพัฒนารายได้เศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกร (Farmer Family) อยู่ดีกินดี และมีความสุขอันเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชนชนบท (Rural community Development) ให้มีความมั่นคงและมั่งคั่งในที่สุด

สรุปได้ว่า “การส่งเสริมการเกษตร” หมายความว่า กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพที่ดีขึ้น

4.2 ขอบเขตของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2561, น. 21) ได้อธิบายว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการการศึกษาของระบบที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร เพื่อพัฒนาความรู้ในการผลิตให้ได้ผลผลิตสูงสุด ซึ่งหมายรวม ไปถึงการพัฒนาผลผลิตอย่างมีความเหมาะสมต่อการลงทุน ทั้งในด้านการเงินทุน ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติ อันจะเป็นผลสำเร็จต่อการพัฒนาการผลิต เพื่อการบริโภคอุตสาหกรรมแปรรูปและการพาณิชย์ได้

4.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2563) ได้อธิบายว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนถ่ายทอด ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความคิดระหว่างบุคคลโดยผ่านสื่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตอบสนองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารตรงตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยมีความสำคัญทั้งในบทบาทของการสื่อสารและมีความสำคัญด้านชีวิตประจำวัน สังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม และการเมืองการปกครอง

ความสำคัญของการสื่อสาร ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นปกติของมนุษย์ และมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่น ตลอดสังคมมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง ล้วนต้องใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือซึ่งมีความสำคัญต่อการแสดงในบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทที่ทำให้เกิดความเข้าใจ บทบาท

ที่ช่วยในการคาดคะเนความคิดของกันได้ บทบาทในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร ยังมีความสำคัญสำหรับบุคคลและสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านชีวิตประจำวัน ด้านสังคม ด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ด้านการเมืองการปกครอง และด้านการเมืองระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร มนุษย์ทุกคนต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การสื่อสาร จึงเป็นปัจจัยสำคัญ โดยปกติมนุษย์จะสื่อสารเพื่อแจ้งให้ทราบ เพื่อสอนหรือให้การศึกษา เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง เพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการ และเพื่อสังคม

4.3.1 องค์ประกอบของการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

เฉลิมศักดิ์ คุ่มศิริ (2563) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดของอริสโตเติล ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้พูด หมายถึง ผู้ส่งสาร ที่ส่งผ่านเป็น 2) คำพูดไปสู่ 3) ผู้ฟัง เห็นได้ว่าองค์ประกอบของการสื่อสารในยุคของ อริสโตเติล ยังไม่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้านัก จึงให้ความสำคัญแก่การพูดเป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดของ ลาสเวลส์ ได้อธิบายกระบวนการสื่อสารเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่างๆ ในการสื่อสาร โดยมีองค์ประกอบที่เริ่มจากคำถามที่ว่า 1) ใคร หมายถึง ผู้ส่งสาร 2) กล่าวอะไร หมายถึง สาร ข้อมูลข่าว 3) ช่องทางใด หมายถึง ช่องทางการสื่อสารที่ใช้ 4) ถึงใคร หมายถึง ผู้รับสาร 5) ผลอะไร หมายถึง การประเมินผล โดยจุดเด่นขององค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดของลาสเวลส์นี้อยู่ที่การนำเอาการประเมินผลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารองค์ประกอบของการสื่อสาร

องค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดของ เบอร์ โล เป็นผู้คิดกระบวนการสื่อสาร ที่เรียกว่า SMCR Model อันประกอบด้วย

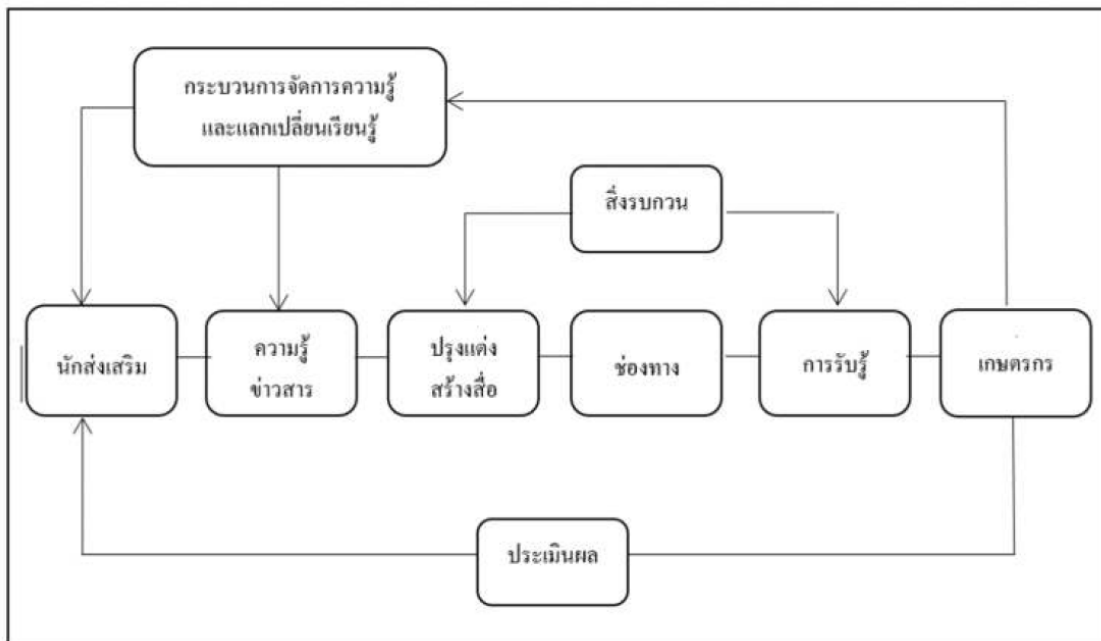
1) ผู้ส่งสาร (Sunce) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการเข้ารหัสข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับสารเพื่อผู้ในการสื่อสาร มีระดับความรู้อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรมีความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับสาร ตลอดจนมีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับสารด้วย

2) ข่าวสาร (Message) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ หรือวิธีการส่งข้อมูลข่าวสาร

3) ช่องทางในการส่ง (Chanel) หมายถึง วิธีการที่จะส่งข่าวสารโดยการให้ผู้รับข่าวสารข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น การฟัง การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

4) ผู้รับ (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการถอดรหัสข้อมูลข่าวสาร เป็นผู้มี ทักษะ ทักษะ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม เช่นเดียวกันหรือคล้ายคลึงกับผู้ส่งสาร จึงจะทำให้การสื่อสารนั้นบรรลุวัตถุประสงค์

องค์ประกอบการสื่อสารในงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม มีดังนี้

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบการสื่อสารในงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
ที่มา : เฉลิมศักดิ์ ตุ่มศิริ (2563)

4.3.2 วิธีการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

เชิดพงษ์ ชีระจิตต์ (2563) ได้อธิบายว่าในการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ใช้เกณฑ์จำนวนผู้รับสารเป็นตัวแบ่งประเภท สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ แบบรายบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชนมีรายละเอียด ดังนี้

1) การสื่อสารรายบุคคล เป็นการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบการสื่อสารตัวต่อตัว ระหว่าง นักส่งเสริมกับเกษตรกรโดยตรง เป็นวิธีการที่เกษตรกรและนักส่งเสริมจะได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ ทำได้ทั้งรูปแบบการตรวจเยี่ยมเกษตรกรที่ไร่ นา และการที่เกษตรกรมาขอพบนักส่งเสริมที่สำนักงาน ผู้ส่งสารจะต้องพูดในสิ่งที่ผู้ฟังสนใจ และสร้างความประทับใจให้กับผู้ฟัง เพื่อก่อให้เกิดการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ

2) การสื่อสารแบบกลุ่ม เป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ซึ่งข้อดีของการสื่อสารแบบกลุ่ม คือ เกษตรกรและนักส่งเสริมจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้การจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยสามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังนี้

(1) การฝึกอบรม เป็นกระบวนการในการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ หรือทักษะความชำนาญ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(2) การบรรยาย เป็นวิธีการที่นักส่งเสริมจะต้องทำหน้าที่เป็นวิทยากร เพื่อบอกเล่าหรืออธิบายเนื้อหาแก่เกษตรกร ซึ่งวิธีการนี้วิทยากรจะต้องเป็นผู้เตรียมเนื้อหาที่จะใช้ในการบรรยายมาเป็นอย่างดี มีการกำหนดเนื้อหา และวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง และเวลาที่กำหนด วิทยากรจะต้องมีความรู้ที่ชัดเจนในเรื่องที่จะบรรยาย ซึ่งหากนักส่งเสริมไม่มีความถนัด หรือความชำนาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้ในกระบวนการเรื่องที่จะบรรยาย อาจจะต้องหานักวิชาการที่มีความชำนาญทางด้านนั้นๆ มาบรรยายแทน

(3) การสัมมนา เป็นวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันในระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนา โดยวิธีการนี้จะช่วยให้นักส่งเสริม นักวิชาการ นักวิจัย เกษตรกร เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และเอกชน รวมถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามา มีบทบาทในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม เป็นเครื่องมือ

(4) การระดมสมอง เป็นวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคล เพื่อรวบรวมประเด็นความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งวิธีการนี้ ผู้เข้าร่วมการระดมสมองมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะพูดคุยกันเป็นอย่างดี เหมาะสำหรับกลุ่มคนที่มีไม่เกิน 20 คน และควรมีเลขานุการทำหน้าที่ในการจดบันทึก และรวบรวมความคิดเห็นในขณะประชุมทันที เพื่อนำผลที่ได้จากการระดมสมองไปใช้ในการกำหนดแนวทาง หรือ นโยบายที่ใช้ในการพัฒนาต่อไป

(5) การประชุมกลุ่มย่อย นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งปัจจุบันมีจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการที่จะมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ซึ่งวิธีการนี้ ผู้ดำเนินการจะต้องมีทักษะในการพูดคุย เพื่อจุดประเด็นในการสนทนา สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา และจะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองด้วย ก่อนการเริ่มสนทนา เหมาะสำหรับผู้ร่วมสนทนา กลุ่มละประมาณ

10-12 คน โดยจัดเก้าอี้นั่งล้อมรอบเป็นวงกลมจะช่วยให้การสนทนามีความรู้สึกเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งการประชุมกลุ่มย่อยจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้ดำเนินการจะต้องพยายามให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและได้ร่วมพูดมากที่สุดและอย่างทั่วถึง และเมื่อจบการประชุมกลุ่ม

ย่อยทุกครั้ง ผู้ดำเนินการควรจะสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนรับทราบ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

(6) การสาธิต เป็นวิธีการที่นักส่งเสริมจะต้องทำการแสดงเพื่อเป็นตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้ และเห็นวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถนำมาใช้อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เหมาะสำหรับการใช้อธิบายเนื้อหาที่เป็นลำดับขั้นตอน และเห็นภาพจริงโดยการสาธิตแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่) การสาธิตวิธี เป็นการแสดงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้เห็นเป็นตัวอย่าง ตามลำดับ ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ทดลองปฏิบัติด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงานต่อไป และ 2) การสาธิตผล เป็นวิธีการแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สามารถเห็นถึงความแตกต่างเพื่อให้เกษตรกรสามารถประเมินข้อดี และความคุ้มค่าที่จะได้รับ จนนำไปสู่การยอมรับนวัตกรรมดังกล่าว

(7) ทัศนศึกษา เป็นกระบวนการที่นักส่งเสริมใช้ในการช่วยให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยนักส่งเสริมและเกษตรกรจะได้เดินทางไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น เพื่อไปคู่วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือไปศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร โดยวิธีการนี้จะทำให้เกษตรกรได้มี โอกาสสอบถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกร หรือนักวิชาการในพื้นที่อื่น ๆ ช่วยให้เกษตรกรได้รับประสบการณ์ตรงที่สามารถสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3) การสื่อสารแบบมวลชน เป็นวิธีการที่สามารถส่งข้อมูล ข่าวสาร ไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก โดยไม่เฉพาะเจาะจงผู้รับสาร ผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรแบบนี้มีข้อดี คือ สามารถส่งกระจายข้อมูลข่าวสารไปได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถแพร่กระจายไปได้อย่างกว้างขวาง และในบางครั้งยังสามารถใช้ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนนักส่งเสริม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลได้ ซึ่งในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้นมีการนำระบบการจัดการข้อมูลผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารผ่านดาวเทียมมาใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร แบ่งประเภทของการสื่อสารแบบมวลชนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) วิทยุกระจายเสียง การนำวิทยุกระจายเสียงมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นสื่อในการสื่อสารระหว่างเกษตรกรและนักส่งเสริม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะ แก่บุคคลเป้าหมาย โดยเฉพาะเกษตรกร โดยข้อดีของการนำวิทยุกระจายเสียงมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สามารถสรุปได้ ดังนี้ สามารถใช้ได้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นจำนวนมาก ทำให้ประหยัดทั้งเวลา และงบประมาณในการติดต่อ

สื่อสาร สามารถกระจายเสียงไปได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ สามารถครอบคลุมพื้นที่กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ห่างไกลได้

(2) วิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อกระจายภาพและเสียงที่มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจวบจนถึงปัจจุบัน จนอาจจะกล่าวได้ว่า เกือบทุกครัวเรือนในประเทศไทย สามารถรับชมรายการวิทยุโทรทัศน์ได้ ไม่ว่าจะผ่านทางช่องทางใดก็ตาม ทั้งในรูปแบบการรับสัญญาณจากคลื่นวิทยุ ระบบโทรทัศน์ตามสาย หรือที่เรียกว่า เคเบิลทีวี ระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม หรือแม้แต่รับชมผ่านทางอินเทอร์เน็ต สำหรับบทบาทของการใช้วิทยุโทรทัศน์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ก็เพื่อกระตุ้นแรงเร้าให้เกษตรกรได้ทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเกษตร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องเลือกรูปแบบรายการที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเกษตรกรผู้รับชมรายการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ด้วยคุณสมบัติของวิทยุโทรทัศน์ ที่มีทั้งภาพและเสียง ประกอบกับคุณสมบัติในการนำเสนอภาพที่สามารถทำเทคนิคพิเศษได้ สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น รวมทั้งเพิ่มความน่าสนใจได้อีกทางหนึ่ง

(3) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่ผู้รับสารจะต้องมีทักษะในการอ่านและการแปลความหมายของข้อความ รวมถึงภาพประกอบที่นำมาใช้ให้ตรงกับเจตนาของผู้ส่งสารที่ได้ทำการพิมพ์สื่อออกไป ดังนั้น นักส่งเสริมในฐานะของผู้ออกแบบการสื่อสาร จะต้องออกแบบเนื้อหาข้อความ และรูปภาพที่ใช้ประกอบสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถดึงดูดความสนใจ และทำให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการนำสื่อสิ่งพิมพ์มาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร และสามารถนำมาใช้บูรณาการร่วมกับการสื่อสารรูปแบบอื่นๆ เช่น เอกสารประกอบการฝึกอบรม เอกสารประกอบการสาธิต คู่มือการใช้งานสื่อต่างๆ เป็นต้น

(4) สื่อออนไลน์ เป็นการประยุกต์ใช้สื่อผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม เพื่อให้ผู้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมแนวทางการศึกษาตลอดชีวิต เนื่องจากเกษตรกรสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวก และความต้องการของตนเอง สามารถเชื่อมโยงถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก เช่น วิทยุทัศน์ออนไลน์ รายการวิทยุออนไลน์ เว็บไซต์ เป็นต้น และด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน การพัฒนาประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์ผ่านทางสื่อออนไลน์ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้เป็นสื่อสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมระหว่างเครือข่ายสมาชิกผู้ใช้งาน เพื่อการแบ่งปันข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านทางเครือข่าย และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบ

ดิจิทัล ที่สามารถนำเสนอได้ทั้ง ภาพ เสียง วิดีโอ ข้อความต่างๆ และแอนิเมชัน เช่น Blog Wikis, Facebook, Twitter, Lines, Instagram, YouTube เป็นต้น

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดข้อมูลระหว่างบุคคลผ่านสื่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตอบสนองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวคิดของ เบอร์โล (SMCR Model) ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (Source) ข่าวสาร (Message) ช่องทางในการส่ง (Chane) และผู้รับ (Receiver) ซึ่งการสื่อสารแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ แบบรายบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน

4.4. แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

4.4.1 ความหมายความต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่าต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ใครได้ หรือ ประสงค์จะได้ ความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลก่อให้เกิดแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายใน ให้มนุษย์ได้ปรับตัวในการตอบสนองแรงผลักดันที่เกิดขึ้น เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 42) ได้ให้ความหมาย ความต้องการ หมายถึง ความขาดแคลนบางสิ่งบางอย่างที่เราปรารถนาหรือต้องใช้ประโยชน์ คนเราต้องการอาหารเมื่อยามหิว ต้องการน้ำเมื่อยามกระหาย ต้องการเสื้อผ้าในยามหนาว และต้องการยารักษาโรคครวเจ็บป่วย ในด้านจิตใจนั้น เราต้องการคบค้าสมาคมเมื่อเราโดดเดี่ยว ต้องการการยกย่องสรรเสริญต้องการความสำเร็จ ต้องการมีชีวิตชีวาเมื่อถึงจุดอิมตัวของชีวิต

สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ความประสงค์ ในสิ่งที่ขาดแคลนบางสิ่งบางอย่างที่เราปรารถนาหรือต้องใช้ประโยชน์

4.4.2 ทฤษฎีความต้องการ

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2564, น. 26) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการที่ได้รับ ความนิยม คือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) โดยแบ่งได้เป็น 5 ระดับ จากระดับต่ำไปสูง ดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs) ความมั่นคงปลอดภัย มี 2 รูปแบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการการยอมรับในผลงาน ความเอื้ออาทร ความเป็นมิตรที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความรักจากผู้บริหารองค์การและเพื่อนร่วมงาน

4) ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม (Esteem Needs) หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระ และเสรีภาพในการทำงานตลอดจนต้องการมีฐานะ และเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์การ

5) ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-actualization Needs) โดยธรรมชาติแล้วเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้ง 4 ระดับข้างต้น จะนำสู่ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการ คือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) โดยแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม และความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตสับปะรด ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันได้แก่ 1) สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด 2) การปฏิบัติในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) งานวิจัยเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน ประสบการณ์การปลูกสับปะรด การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตสับปะรด และการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานด้านการเกษตร ดังต่อไปนี้

5.1.1 เพศ

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิต สับปะรดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย สอดคล้องกับ อรรถพร สอนชา (2560, น. 35) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ในจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย สอดคล้องกับ นภลัย เสมอใจ (2559, น. 5) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรด ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดเลย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

5.1.2 อายุ

ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุเฉลี่ย 53.95 ปี สอดคล้องกับ ธนยา พร้อมมูล (2559, น.43) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนของการปลูกสับปะรด กรณีศึกษาเกษตรกรรายย่อย ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอ ชะอำ จังหวัดเพชรบุรีพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุ 51 – 60 ปี ในขณะที่ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุเฉลี่ย 47.73 ปี

5.1.3 ระดับการศึกษา

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

5.1.4 จำนวนสมาชิกครัวเรือน

ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) พบว่า จำนวนสมาชิกครัวเรือน เฉลี่ย 3.14 ราย ซึ่งใกล้เคียงกับ อรรถพร สอนชา (2560, น.35) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัด หนองคาย จำนวนสมาชิกครัวเรือน เฉลี่ย 3.08 ราย สอดคล้องกับ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า จำนวนสมาชิกครัวเรือน เฉลี่ย 3.83 ราย

5.1.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน

อรรณพ สอนชา (2560, น.64) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดหนองคาย จำนวนน้อยกว่าครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ในขณะที่ สุภิญญา สันตะกิจ(2555, น. 85) ศึกษาการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นอกจากเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกสับปะรดอำเภอหัวหินแล้ว ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกสถาบันอื่นและน้ำฝน พวงนางแย้ม (2555, น. 35-36) ศึกษาการปลูกสับปะรดโรงงานตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทองจังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด

5.1.6 ประสบการณ์การปลูกสับปะรด

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในอำเภอสามร้อยยอด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปลูกสับปะรด 18.31 ปี สอดคล้องกับ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเฉลี่ย 18.31 ปี ในขณะที่ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดเลย มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเฉลี่ย 6.03 ปี

5.1.7 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตสับปะรด

จารุพรรณ มนัสสากร (2559, น.8) ศึกษาพบว่า ความรู้ที่ใช้ในการผลิตสับปะรดได้จากสื่อ แล้วประยุกต์ใช้กันเองเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 86) พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะจากสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตสับปะรดอยู่ในระดับน้อย โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้านมากกว่า

5.1.8 การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานด้านการเกษตร

ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 100) ศึกษา การยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรเคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานด้านการเกษตร ร้อยละ 73.0 เกษตรกรไม่เคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานด้านการเกษตรร้อยละ 27.0 สอดคล้องกับ นิภาพร วงศ์สะอาด (2555, น. 59) ศึกษา การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรอำเภอสามเงา จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกรได้รับการอบรม เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย เฉลี่ย 2.25 ครั้งต่อปี

5.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ จำนวนแรงงานในการทำเกษตร รายได้ครัวเรือน ภาระหนี้สิน พื้นที่ปลูกสับปะรด การถือครองที่ดินในการทำเกษตร ต้นทุนการผลิต ผลผลิตสับปะรด ดังต่อไปนี้

5.2.1 จำนวนแรงงานในการทำเกษตร

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในการทำเกษตร เฉลี่ย 2.40 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน (จ้าง) เฉลี่ย 2.05 คน สอดคล้องกับน้ำฝน พวงนางแย้ม (2555, น. 35) พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนในการทำสับปะรด จำนวน เฉลี่ย 2.32 คน มีแรงงานจ้างประจำในการทำสับปะรด เฉลี่ย 2.71 คน และแรงงานจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 3.76 คน และ สุภิญญา สันตะกิจ(2555, น. 85) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอหัวหิน มีจำนวนแรงงาน 1-2 คน

5.2.2 รายได้ครัวเรือน

อรรณพ สอนชา (2560, น.35) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 363,730.77 บาทต่อปี ในขณะที่ ธนยา พร้อมมูล (2559, น.43) พบว่าไร่สับปะรดขนาดเล็กมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 27,527 บาท สำหรับไร่นากลางรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 26,692.22 บาท และไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตสับปะรด เฉลี่ย 18,819.49 บาทต่อไร่

5.2.3 ภาระหนี้สิน

ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่าเกษตรกรมีหนี้สิน เฉลี่ย 79,809.37 บาท สอดคล้องกับ ธนยา พร้อมมูล (2559, น.43) พบว่า ภาระหนี้สินที่ใช้ในการลงทุนปลูกสับปะรด ระหว่าง 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.14 มีหนี้สินระหว่าง 150,001 – 200,000 คิดเป็นร้อยละ 17.24 และมีหนี้มากกว่า 200,000 คิดเป็นร้อยละ 13.79

5.2.4 พื้นที่ปลูกสับปะรด

นภาลักษณ์ เสมอใจ (2559, น. 5) พบว่าเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีพื้นที่ผลิตสับปะรดเฉลี่ย 31.31ไร่ ใกล้เคียงกับ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีมี ขนาดพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 30.03 ไร่ แตกต่างกับ เปรมจิต โทณะบุตร (2559, น. 5) ศึกษาการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรในอำเภอนครไทยจังหวัดพิษณุโลก พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 19.36 ไร่

5.2.5 เครื่องจักรกลทางการเกษตร

เขมชาติ ปัญจทุม (2560, น. 5) ศึกษา การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล การเกษตรในการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร พบว่า เครื่องจักรกลการเกษตรที่มีใช้ อยู่ในครัวเรือน ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องพ่นยา ในส่วนใหญ่ไม่มีรถแทรกเตอร์ รถไถเดินตาม อุปกรณ์ต่อพ่วงท้ายรถแทรกเตอร์ (เทรลเลอร์) แต่เกษตรกรมี ไถพรวน 3 ไถพรวน 7 เครื่องตัดหญ้า แบบสะพายหลัง เครื่องพ่นยาแบบสะพายหลังใช้ถังโยก เครื่องจ่ายปุ๋ยพร้อมไปกับน้ำ เครื่องสูบน้ำ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนในการปลูกและเก็บเกี่ยวสับปะรด

5.2.6 การถือครองที่ดินในการทำเกษตร

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรในพื้นที่อำเภอสามร้อย ยอดเกือบสามในสี่มีพื้นที่ปลูกสับปะรดเป็นของตนเอง เฉลี่ย 9.45 ไร่ และบางส่วนยังต้องเช่าที่ดิน ในการผลิตสับปะรดร้อยละ 26.6 ในขณะที่ เปรมจิต โทณะบุตร (2559, น. 5) พบว่า เกษตรกร มีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 11.43 ไร่พื้นที่ทำการเกษตรแบบเช่าเฉลี่ย 7.90 ไร่ แตกต่างกับ อรรถพร สอนชา (2560, น.64) พบว่า เกษตรกรมากกว่าสองในสามมีที่ดินเป็นของตนเอง และ ประเภทพื้นที่ทำการเกษตรเป็น ส.ป.ก. 4-01 ในขณะที่ สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น. 85) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอหัวหิน มีประเภทพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม่มีเอกสาร สิทธิ์/ภท.5 และมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง

5.2.7 ต้นทุนการผลิต

ศิริรัตน์ รักษ์น้ำเที่ยง (2562, น.105) พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต สับปะรดเฉลี่ย 22,551.64 บาท สอดคล้องกับ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า ต้นทุนในการ ผลิตสับปะรดของเกษตรกรเฉลี่ย 22,934.58 บาทต่อไร่ ในขณะที่ ธนยา พร้อมมูล (2559, น.83) ต้นทุนการปลูกสับปะรดโรงงานของเกษตรกรในตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีต้นทุนรวมในการผลิตทั้งสิ้น โดยแบ่งเป็นไร่ขนาดเล็ก 24,167.46 บาท ไร่ขนาดกลาง 2673.82 บาท ไร่ขนาดใหญ่ 18,238.19 บาท ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม ไร่ขนาดเล็ก 4.64 ไร่ขนาดกลาง 3.73 ไร่ ขนาดใหญ่ 3.21 บาท

5.2.8 ผลผลิตสับปะรด

ทาริกา นามวงศ์ (2565, น.38) ศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุนและ ผลตอบแทนในการผลิตสับปะรดที่ได้และไม่ได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในอำเภอ เมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรที่ได้รับรอง GAP มีผลผลิตต่อไร่ 4,375.00 กิโลกรัมซึ่งสูง กว่าเกษตรกรที่ไม่ได้รับรอง GAP ที่มีผลผลิตต่อไร่ 2,853.50 กิโลกรัม ในขณะที่ เปรมจิต โทณะบุตร (2559, น. 5) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีผลผลิตสับปะรด

เฉลี่ย 3,625 กิโลกรัมต่อไร่ และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไปมีผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,051.25 กิโลกรัมต่อไร่

5.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการผลิตสับปะรดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ได้แก่ สภาพทั่วไปและการจัดการไร่สับปะรด การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช การตลาดและการจำหน่าย ดังต่อไปนี้

5.3.1 การเตรียมการผลิตสับปะรด

สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น. 86) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในอำเภอหัวหินทั้งหมด ปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ที่มีสภาพดินร่วนปนทรายโดยใช้หน่อเป็นส่วนที่ใช้ปลูกแบบแถวคู่ และปลูกแบบพืชเดี่ยว ก่อนปลูกไม่มีการคัดก่อนพันธุ์แต่มีการป้องกันโรคเน่าโดยใช้สารเคมีในการป้องกันโรคเน่า ด้านการเตรียมดิน จากการศึกษาพบว่า การผลิตสับปะรดในระบบปลูกปีที่ 1 มีการเตรียมดินมากที่สุด 2 ครั้ง (ไถแปรและไถตะ) แต่ไม่พบการเตรียมดินในระบบการปลูกสับปะรดในปีที่ 2 และ 3 สอดคล้องกับ สุภา ออมจิตร (2563, น.13) ศึกษาการส่งเสริมการจัดการดินเพื่อการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การปลูกสับปะรดของเกษตรกรประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าสามในสี่ที่ปลูกสับปะรดซ้ำพื้นที่เดิม ส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดแบบสวนเดี่ยว ลักษณะพื้นที่ปลูกเกือบครึ่งหนึ่งเป็นที่ราบ และดินที่ใช้ปลูกเป็นดินร่วนปนทราย การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการปรับแก้พื้นที่ให้ราบ กำจัดวัชพืชและต่อไม่ให้หมดจากพื้นที่ ทำร่องระบายน้ำ และทำถนนในแปลง เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกวิธีการปลูกสับปะรดแบบแถวคู่

5.3.2 การดูแลรักษา

สุภา ออมจิตร (2563, น.13-14) พบว่า เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ปลูกสับปะรดในสภาพ ในด้านการดูแลรักษา ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี วิธีการใส่ปุ๋ยจะใส่ทางดินและพ่นทางใบ เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการปลูกสับปะรด การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีอย่างเดียว จะมีการบังคับดอกด้วยการใช้สารเคมี สารเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือแคลเซียมคาร์ไบด์ ช่วงระยะเวลาบังคับดอกส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเช้า หรือช่วงเย็น เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค/แมลงศัตรูสับปะรด บางส่วนมีการใช้สารชีวภัณฑ์ การป้องกันการตกค้างของไนเตรท ส่วนใหญ่ทำโดยไม่ทำลายจุกสับปะรด และหลังบังคับดอกไม่ใส่ปุ๋ย ในขณะที่ อรรถนพ สอนชา (2560, น.64) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดอาศัยน้ำฝนทำการเกษตร ซึ่งทั้งหมดใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี โดยสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะหลังปลูกประมาณ 1 - 6 เดือน เกษตรกรมากกว่าครึ่งใช้ปุ๋ยสูตร 21-0-0 ปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะหลังปลูกประมาณ 9 - 10 เดือน เกษตรกรครึ่งหนึ่งใช้ปุ๋ยสูตร 46-0-0 และสูตร 0-0-50 ปุ๋ยเคมีที่ใช้ในระยะหลังปลูกประมาณ 11 เดือนขึ้นไป เกษตรกรมากกว่าครึ่งใช้ปุ๋ยสูตร 0-0-60 โดยเกษตรกรทั้งหมดบังคับดอกสับปะรดมากกว่าครึ่ง มีการบังคับดอกสับปะรด

ช่วงเวลาเย็น ซึ่งเกษตรกรมากกว่าครึ่งป้องกันการตกค้างของไนเตรท ใช้หลังบังคับดอกไม้ใส่ปุ๋ย ไนโตรเจน เกษตรกรทั้งหมดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ครึ่งหนึ่งใช้สารเคมีโบรมาซิล ป้องกันกำจัดวัชพืช มากกว่าครึ่งในแปลงสับปะรดเป็นโรคเน่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูสับปะรด มากกว่าครึ่งพบมดในแปลงสับปะรด และเกษตรกรทั้งหมดใช้สารเคมีป้องกันกำจัด

5.3.3 การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น.85) การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้การนับอายุ สีส้ม สังเกตตาสับปะรด และสีเนื้อของสับปะรดเป็นตัวชี้วัดในการเก็บเกี่ยวสับปะรด สอดคล้องกับ อรรถพร สอนชา (2560, น.64) พบว่า หลักการในการเก็บเกี่ยวสับปะรด ส่วนใหญ่ดูผลเปลี่ยนสี และนับอายุหลังการบังคับดอกไม้ สอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ วิจิตร และคณะ (2559, น.30) ศึกษาการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรดพันธุ์ตราดสีทอง พบว่า การประเมินวันเก็บเกี่ยวจะนับวันหลังจากทำการบังคับดอกไม้ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.57 เก็บเกี่ยวผลเมื่ออายุ 5 เดือนหลังบังคับดอกไม้ และประเมินจากลักษณะองค์ประกอบอื่น ๆ ของผลสับปะรดประกอบ เช่น สีเปลือกผล การเปิดของตาแถวล่าง และลักษณะร่องตา ส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวสับปะรดในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนพฤษภาคม

5.3.4 การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช

สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น. 87) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอหัวหินในระบบการปลูกปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โดยส่วนใหญ่ใช้โบรมาซิล และไคยูรอน พบโรคเน่าและโรคเหี่ยวมากที่สุด ซึ่งมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชดังกล่าว ในขณะที่ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น.86-87) พบว่า เกษตรกรใช้วิธีผสมผสานป้องกันกำจัดโรคยอดเน่าและ โรคเหี่ยวที่ระบาดในแปลง สอดคล้องกับ สันติ ช่างเจรจา และคณะ (ม.ป.ป., น.24) กล่าวถึงการป้องกันกำจัดโรคยอดเน่า โดยการเตรียมดิน รักษาความสะอาดแปลงปลูก และมีการระบายน้ำที่ดี และฉีดพ่นสารกำจัดเชื้อราและเชื้อแบคทีเรีย ส่วนใหญ่ไม่ใช้วิธีใดเลยในการป้องกันกำจัดโรคผลแกนที่ระบาดในแปลง และวิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรใช้วิธีเขตกรรมและวิธีผสมผสานในการป้องกันกำจัดหนู และส่วนใหญ่ไม่ใช้วิธีใดเลยในการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งและไส้เดือนฝอยที่ระบาดในแปลง

5.3.5 การตลาดและการจำหน่าย

สุภา ออมจิตร (2563, น.13) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายสับปะรดส่งโรงงาน/บริษัท เนื่องจากโรงงานให้ราคาสูง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และยังเป็นแหล่งที่ต้องการผลผลิตสับปะรดในปริมาณมาก และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิต และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่มีการแปรรูปเป็นสับปะรดกวน และทำน้ำสับปะรด สอดคล้องกับ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 97) พบว่า เกษตรกรมากกว่าสองในสามจำหน่ายสับปะรดผ่านจตุรชัยในท้องถิ่น และส่งโรงงาน/

บริษัท เนื่องจากแหล่งรับซื้อสับปะรดดังกล่าว ตั้งอยู่ในท้องถิ่น ระยะทางในการขนส่งผลผลิตไม่ไกลมากนัก เดินทางสะดวก และยังเป็นแหล่งที่ต้องการผลผลิตสับปะรดในปริมาณมาก และเกษตรกรทุกรายไม่มีการแปรรูปผลผลิตสับปะรด ในขณะที่ เปรมจิต โทณะบุตร (2559, น. 6) พบว่า วิธีการจำหน่ายผลผลิต จะจำหน่ายผ่านแผงพ่อค้าคนกลาง และจะมีการคัดผลที่ไม่สมบูรณ์ทิ้งเช่น ผลแกน ผลถูกแตกเผา จุกผิตปกติ เป็นต้น

5.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการปฏิบัติในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตในฟาร์ม การบันทึกข้อมูล ผลผลิตผลผิวสวยปลอดจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวดังต่อไปนี้

5.4.1 การปฏิบัติในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น.67) พบว่า แหล่งน้ำ น้ำที่ใช้ในการผลิตสับปะรดสะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 71.0 ปฏิบัติทุกครั้ง รองลงมาร้อยละ 22.6 ปฏิบัติบ่อยครั้ง แหล่งปลูกปราศจากสารตกค้าง ที่ก่อให้เกิดอันตรายในผลผลิต พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 67.5 ปฏิบัติทุกครั้ง รองลงมาร้อยละ 25.5 การใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ในกระบวนการผลิตมีการใช้สารเคมีโดยปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามฉลากที่แจ้งกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.2 ปฏิบัติทุกครั้ง การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง ในการขนย้ายผลผลิตเกษตรกรใช้อุปกรณ์และพาหนะสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค การบันทึกข้อมูลเกษตรกรมีการปฏิบัติ ดังนี้ 1) บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.1 ปฏิบัตินานๆ ครั้ง รองลงมาร้อยละ 29.4 ไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 26.6 ปฏิบัติทุกครั้ง 2) บันทึกข้อมูลการจัดการภายในแปลงเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.8 ปฏิบัติทุกครั้ง ผลผลิตผลผิวสวยปลอดจากศัตรูพืช ผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 54.4 ปฏิบัติทุก การจัดการกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ ปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 51.6 ปฏิบัติทุกครั้ง การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว อุปกรณ์ และภาชนะบรรจุและวิธีการที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว สะอาดไม่ทำให้ผลผลิตเสียคุณภาพของ และ ไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.9 ปฏิบัติทุกครั้ง ในขณะที่ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.113) พบว่า เกษตรกรปฏิบัติน้อยที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการ ผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 2) มีบันทึกข้อมูล

การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้งที่ใช้ รวมถึงสารเคมีที่ใช้รมหรือราดดินอย่างน้อยให้ระบุชนิดพืช ชนิดสารเคมี วัตถุประสงค์การใช้ วันที่ใช้ อัตราและวิธีการใช้ วันที่เก็บเกี่ยวและชื่อผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงให้มีบันทึกผลวิเคราะห์สารพิษตกค้างหากมีการเก็บตัวอย่างผลผลิตวิเคราะห์สารพิษตกค้าง และ 3) เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี ของการผลิตติดต่อกันหรือ ตามที่ผู้ประกอบการหรือประเทศคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตามสอบ และเรียกคืนสินค้าเมื่อเกิดปัญหาได้

5.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ การได้รับและความต้องการ ด้านความรู้ รูปแบบการส่งเสริม วิธีการส่งเสริม และสื่อการส่งเสริมดังต่อไปนี้

เปรมจิต โทณะบุตร (2559, น.8) ศึกษา การผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการ การคุณภาพและมาตรฐานโรงงานพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ควรมีการบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดหางบประมาณ สนับสนุนการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และมีความต้องการอยู่ในระดับมากมี 5 ประเด็น คือ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต ควรมีการอบรมการผลิตสารอินทรีย์ เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี ควรมีการให้ความรู้ด้านการใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ควรรอบรมให้เกษตรกรสามารถเป็นผู้ตรวจรับรองผลผลิตสับปะรดที่ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพเบื้องต้นด้วยตนเอง และควรมีการอบรมทบทวนความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน แตกต่างกับ ศราวุธ ศิริลักษณ์ และ ประภัสสร เกียรติสุรนนท์ (2562, น.7) ได้ศึกษา การผลิตสับปะรดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในด้านความรู้ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ดังนี้ 1) การปลูกสับปะรด 2) การดูแลรักษา 3) การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 4) องค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และ 5) แหล่งเงินทุน/การตลาด/การแปรรูป ด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตสับปะรดของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล และ 2) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม สอดคล้องกับ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น.93) ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ 1) มาตรฐานการผลิต 2) การบำรุงรักษา เช่น การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและโรคแมลง เกษตรกรต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้จากสื่อบุคคลในภาพรวม

ระดับมาก จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมระดับปานกลาง ตามประเด็นการส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การเตรียมการก่อนการปลูก เช่น พันธุ์ 2) การปลูก ขั้นตอนการปลูก และการปลูกซ่อม 3) การบำรุงรักษา ได้แก่ การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและโรคแมลง 4) วิธีการ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 3) มาตรฐานการผลิต 4) ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกประเด็น แบบทศศึกษาและบรรยายในระดับมาก และสอดคล้องกับปฏิบัติในระดับปานกลาง

5.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ดังต่อไปนี้

ศิริรัตน์ รักษ์น้ำเที่ยง (2562, น.125) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดเลย พบว่า การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีแจกให้เกษตรกร แตกต่างกับ วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น.88) ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและข้อเสนอแนะ และในส่วนของเกษตรกรมีปัญหา ได้แก่ 1) ด้านการผลิตสับปะรด คือ สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตสับปะรด เช่น ฝนแล้ง ปัญหาฝนแล้งดังกล่าวอาจส่งผลทำให้สับปะรดชะงักการเจริญเติบโต ลำต้นแคระแกรน และผลผลิตไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร ขนาดผลสับปะรดจะเล็ก และน้ำหนักเบา 2) เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาด ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ให้ภาครัฐบาลประกันราคาขายผลผลิต ในขณะที่ ไพลีน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 92-93) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้านความรู้ด้านการปฏิบัติ และด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติซึ่งพบว่ามีปัญหามากในเรื่องสภาพฤดูกาลไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน (วาทภัย อุทกภัย ภัยแล้ง) 2) ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาต่อการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก คือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน โดยมีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐควรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้ได้มาตรฐานการผลิตสับปะรด การติดตามการผลิตอย่างต่อเนื่อง และจูงใจ

เกษตรกรให้เห็นประโยชน์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อการผลิตสับปะรดให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยทางอาหาร

สรุปได้ว่า จากแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่ามีประเด็นต่างๆ ดังนี้ ดังนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไป สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (2) สภาพทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร และ (3) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง แรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร พื้นที่ปลูกสับปะรด แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน แหล่งเงินทุน และการรับข้อมูลข่าวสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ได้แก่ การเตรียมการผลิตสับปะรด การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การจำหน่ายผลผลิต รายได้และรายจ่ายในการผลิตสับปะรด และต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตในฟาร์ม การบันทึกข้อมูล ผลผลิตผลพิวสวยปลอดจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว งานวิจัยที่เกี่ยวกับการได้รับและความต้องการรูปแบบวิธีการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเครื่องมือการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้อย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการของเกษตรกรต่อไป

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นตัวแปรที่สำคัญและนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีโดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ที่ขึ้นทะเบียนกับ สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2565 จำนวนรวมทั้งหมด 5,368 ราย (ที่มา: ฐานข้อมูลในระบบการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size) จากประชากร จำนวน 5,368 ราย โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 (Yamane 1973: 1088 อ้างถึงในจินดา ขลิบทอง, 2564) ได้จำนวน 373 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามสัดส่วนอำเภอ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

แทนค่าเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{[5,368]}{1+([5,368] ([0.05])^2)}$$

$$= 372.26$$

$$\text{กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n)} = 373 \text{ คน}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 6.93 ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากรายชื่อของเกษตรกรแต่ละอำเภอ ให้ได้ตัวอย่างตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนเกษตรกรที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	หัวหิน	1,477	102
2	ปราณบุรี	571	40
3	สามร้อยยอด	607	42
4	กุยบุรี	946	66
5	เมืองประจวบฯ	1,455	101
6	ทับสะแก	58	4
7	บางสะพาน	244	17
8	บางสะพานน้อย	10	1
	รวม	5,368	373

ที่มา : ฐานข้อมูลในระบบการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ผู้วิจัยได้กำหนด (1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และ (2) วิธีการสร้างเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด และปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

ประกอบด้วยตัวแปร (1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (2) สภาพทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกองค์กร การเกษตร การได้เข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสับปะรด แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด (3) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำการเกษตร รายได้รวมของครัวเรือนในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2565) รายจ่ายของครัวเรือนในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2565) หนี้สินรวมของครอบครัว แหล่งเงินทุน เครื่องจักรกลทางการเกษตร (4) สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) พันธุ์สับปะรดที่ปลูก ส่วนที่ใช้ปลูก สภาพดินที่ปลูกสับปะรด ลักษณะการปลูก ช่วงเวลาเพาะปลูก การจัดการระบบน้ำ การใช้ปุ๋ย การบังคับดอกสับปะรด โรคที่พบในแปลงสับปะรด แมลงศัตรูที่พบในแปลงสับปะรด การป้องกันและกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด การพิจารณาการสุกของผลสับปะรด การจัดการต้นตอหลังการเก็บเกี่ยว การจำหน่าย ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด ต้นทุนการผลิตสับปะรดโดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง มีจำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประกอบด้วย ตัวแปร 1) แหล่งน้ำ 2) พื้นที่ปลูก 3) วัตถุดิบทรายทางการเกษตร 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว 5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 6) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง 7) สุขลักษณะส่วน

บุคคล 8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามการให้ความสำคัญและการปฏิบัติ ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) มีจำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด = 1 น้อย = 2 ปานกลาง = 3 มาก = 4 และมากที่สุด = 5

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประกอบด้วย ตัวแปร 1) ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 2) ปัญหาด้านการจำหน่าย 3) ปัญหาด้านการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) ปัญหาด้านอื่นๆ

3.1 ระดับความสำคัญของปัญหา เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมาย มีการให้คะแนน และแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน จัดกลุ่มแล้วนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านสื่อการส่งเสริม และ 3) วิธีการส่งเสริม โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) ตามประเด็นความรู้ด้านการเกษตร จำนวน 5 ประเด็น ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ ได้รับหรือต้องการน้อยที่สุด = 1 ได้รับหรือต้องการน้อย = 2 ได้รับหรือต้องการปานกลาง = 3 ได้รับหรือต้องการมาก = 4 และได้รับหรือต้องการมากที่สุด = 5

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อความ ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย

2.2.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง

2.2.4 การทดสอบเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบด้านความตรงในเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่ ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องตามสำนวนภาษา จากนั้นนำมาแก้ไขและปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อแนะนำ จากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านมาตรฐานระบบการผลิต การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับประรด จำนวน 3 คน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ +1 = สอดคล้องหรือแน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง 0 = ไม่แน่ใจข้อคำถามวัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ และ -1 = ไม่สอดคล้องหรือแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ได้วัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ ได้ผลสรุปตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความตรงในเนื้อหา (Content Validity)

ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	ผลการ ประเมิน ความตรง
ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับประรดของเกษตรกร	0.9	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร	0.9	ใช้ได้
ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการ การส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร	1	ใช้ได้
รวม 3 ตอน	0.93	ใช้ได้

จากตารางที่ 3.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.93 มากกว่า 0.5 ซึ่งค่าที่ได้มีความตรงเชื่อถือได้ และทำการทดสอบค่าความเที่ยง (Reliability Consistency) ต่อไป

2.2.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบ แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability Consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ผลตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability Consistency)

ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)	ผลการประเมิน
		ความเที่ยง
ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิต สับประรดของเกษตรกร	0.812	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิต สับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร	0.791	ใช้ได้
ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการ การส่งเสริม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร	0.785	ใช้ได้
รวม 3 ตอน	0.796	ใช้ได้

จากตารางที่ 3.2 ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.812 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.791 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.785 ซึ่งพบว่าได้ค่าความเที่ยงมากกว่า 0.7 ดังนั้นแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ จึงผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ ตามที่ Jump, N. (1978). ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับงานวิจัยเชิงสำรวจไว้ว่า ค่าครอนบาค มากกว่าและเท่ากับ 0.7 สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน ระหว่างเดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน 2567 โดยการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและขอความร่วมมือในการนัดหมายเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูล

3.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัยแก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ และหากแบบสัมภาษณ์มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

3.4 นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 373 ชุด นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing)

เมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์คืนมาแล้ว ได้มีการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสัมภาษณ์

4.2 การลงรหัส (Coding)

นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับคำถามปลายปิด (Closed-ended Question) โดยแบ่งส่วนการวิเคราะห์ออกเป็นส่วนๆ และสำหรับคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4.3 การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์

นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ โดยวิเคราะห์จำนวน 4 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

ผู้วิจัยกำหนดใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลในแต่ละประเด็น

**ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ
เกษตรกร**

ผู้วิจัยกำหนดใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สำหรับระดับ
ความสำคัญ และระดับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายผล
คะแนน โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึง	ความสำคัญ/การปฏิบัติระดับน้อยที่สุด
คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความสำคัญ/การปฏิบัติระดับน้อย
คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความสำคัญ/การปฏิบัติระดับปานกลาง
คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความสำคัญ/การปฏิบัติระดับมาก
คะแนนน้ำหนักเฉลี่ยระหว่าง	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญ/การปฏิบัติระดับมากที่สุด

**ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดี**

4.1 ระดับความสำคัญของปัญหา เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติ
เชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนน
และแปลความหมาย มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละ
ข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การได้รับและความต้องการการส่งเสริม เป็นคำถามปลายปิด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตามมาตราลีเคอร์ต (Likert type scale) โดยแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ได้รับ/ต้องการน้อยที่สุด

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ได้รับ/ต้องการน้อย

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ได้รับ/ต้องการปานกลาง

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ได้รับ/ต้องการมาก

คะแนนน้ำหนักร้อยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ได้รับ/ต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

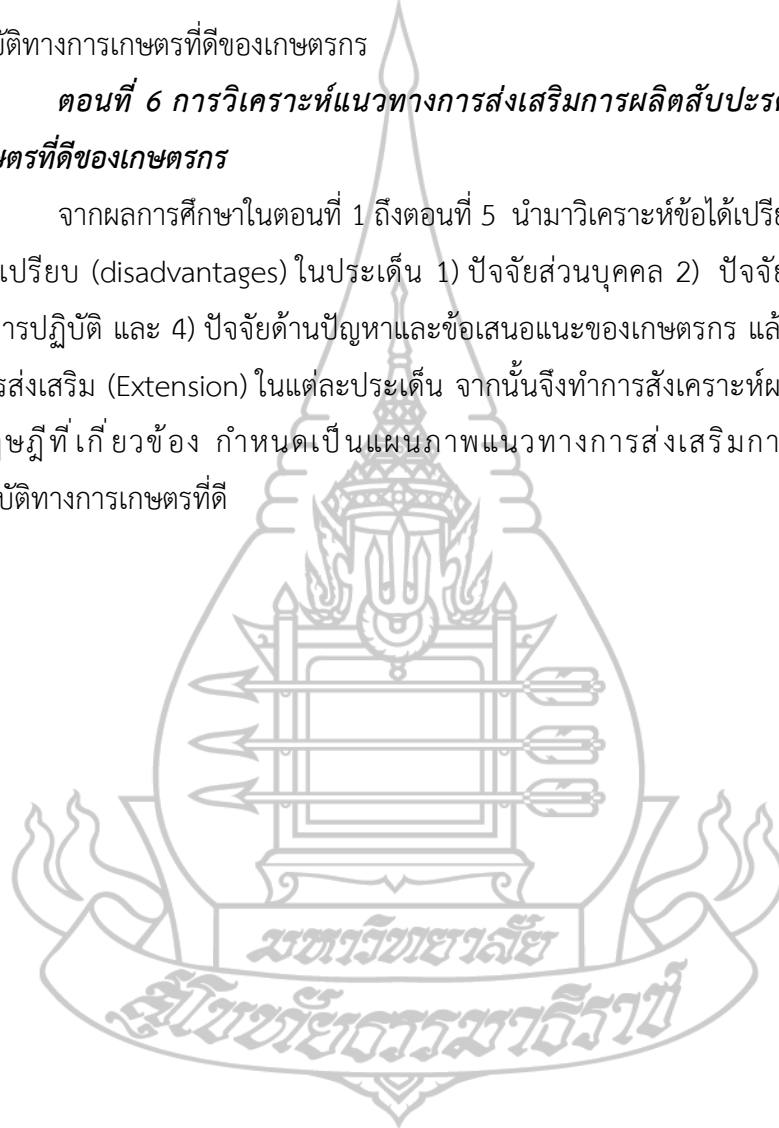
ผู้วิจัยกำหนดการใช้สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 2 ข้อ ไว้ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างแบบจับคู่ระหว่างการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบจับคู่ (paired t-test)

5.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนผลผลิตสับปะรด ราคาขายสับปะรด รายได้ในการขายสับปะรด การฝึกอบรม มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

จากผลการศึกษาในตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 5 นำมาวิเคราะห์ข้อได้เปรียบ (advantages) และข้อเสียเปรียบ (disadvantages) ในประเด็น 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านการผลิต 3) ปัจจัยด้านการปฏิบัติ และ 4) ปัจจัยด้านปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร แล้วพิจารณานำไปสู่แนวทางการส่งเสริม (Extension) ในแต่ละประเด็น จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ผลการวิจัยร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นแผนภาพแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับ จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

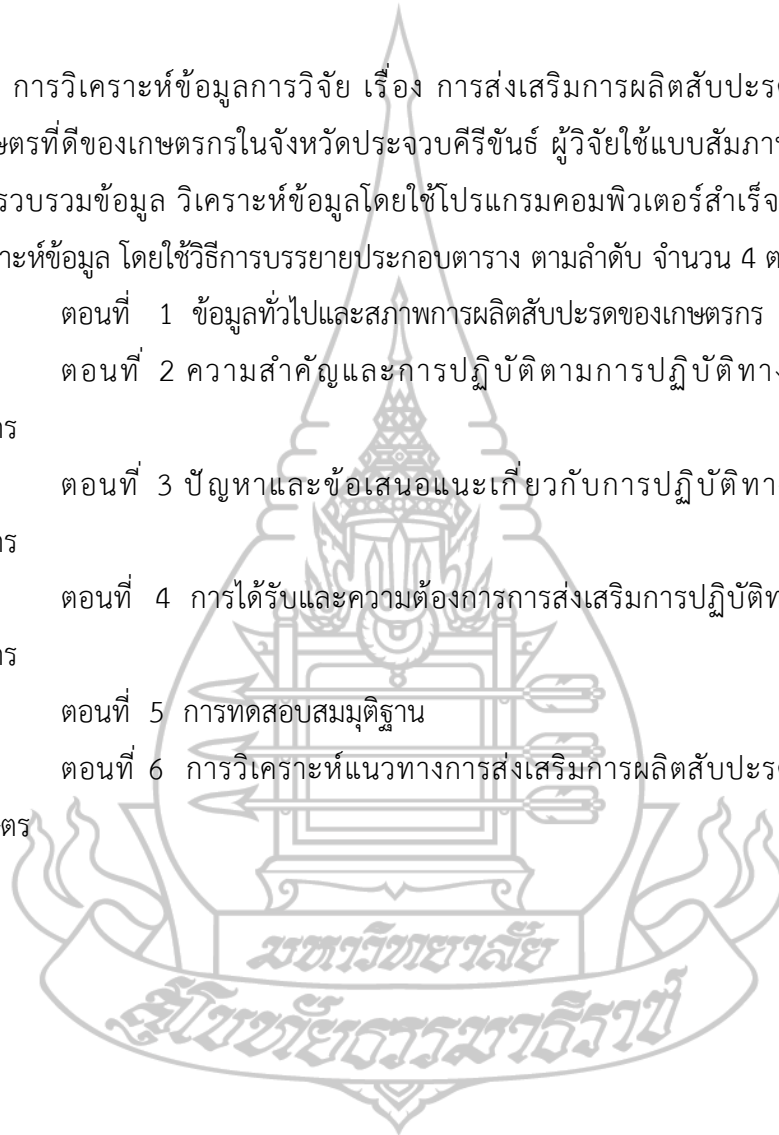
ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมุติฐาน

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ผู้วิจัยได้กำหนดการรายงานผลเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร และสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร โดยมีผลการศึกษา ดังนี้ (1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (2) สภาพทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (3) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย จำนวนแรงงานภาคการเกษตร พื้นที่ถือครองในการทำ การเกษตร พื้นที่ปลูกสับปะรด รายได้รวม รายจ่ายรวม หนี้สิน แหล่งเงินทุน เครื่องจักรกลทางการเกษตร (4) การเตรียมการผลิต การบำรุงดูแลรักษา การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร และต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรด โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง มีจำนวน 34 ข้อ โดยมีผลการศึกษา แสดงรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกร

ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทั่วไปของเกษตรกร

n = 373		
สภาพทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	287	76.9
หญิง	86	23.1
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 40	66	17.69
41 – 50	111	29.76
51 – 60	127	34.05
61-70	63	16.89
70 ปีขึ้นไป	6	1.61
ค่าต่ำสุด = 30 ค่าสูงสุด = 74 ค่าเฉลี่ย = 51.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.016		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 373		
สภาพทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	69	18.5
สมรส	250	67.0
หม้าย	47	12.3
หย่าร้าง	7	1.9
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	132	35.4
มัธยมศึกษา	34	9.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	153	41.0
ปวส./ปวช.	17	4.6
ปริญญาตรี	37	9.9
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2		
3-4		
5-5		
มากกว่า 6 คน		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2	60	16.1
3-4	173	46.4
5-6	124	33.2
มากกว่า 6 คน	16	4.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 8 ค่าเฉลี่ย = 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.466		
ประสบการณ์การปลูกสับปะรด		
ต่ำกว่า 10	42	11.3
11-20	147	39.4
21-30	124	33.2
31-40	49	13.1
มากกว่า 40 ปี	11	2.9
ค่าต่ำสุด = 5 ค่าสูงสุด = 49 ค่าเฉลี่ย = 24.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.120		

จากตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 76.9 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 23.1 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 34.05 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.76 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 17.69 มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 16.89 มีอายุระหว่าง 61-70 ปี ร้อยละ 1.61 มีอายุ 70 ปีขึ้นไป โดยเกษตรกรมีอายุสูงสุด 74 ปี ต่ำสุด 30 ปี และมีอายุเฉลี่ย 51.17 (SD. = 10.016)

สถานภาพ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 67.0 สมรส รองลงมา ร้อยละ 18.5 โสด ร้อยละ 12.3 หม้าย และ ร้อยละ 1.9 หย่าร้าง

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 41.0 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 35.4 จบประถมศึกษา ร้อยละ 9.9 จบปริญญาตรี ร้อยละ 9.1 จบมัธยมศึกษาตอนต้น และ ร้อยละ 4.6 จบปวช./ปวส.

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 46.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 33.2 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน ร้อยละ 16.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ร้อยละ 4.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน โดยเกษตรกรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 คน ต่ำสุด 1 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน (SD. = 1.446)

ประสบการณ์การปลูกสับปะรด พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 39.4 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรด 11-20 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.2 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรด 21-30 ปี ร้อยละ 11.3 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 13.1 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรด 31-40 ปี ร้อยละ 2.9 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดมากกว่า 40 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกสับปะรดสูงสุด 49 ปี ต่ำสุด 5 ปี และมีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเฉลี่ย 24.10 ปี (SD. = 10.120)

1.2 สถานภาพทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร แหล่งที่ได้รับความรู้ เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด และการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ ของสภาพทางสังคมของเกษตรกร

n = 373

สภาพทางสังคมของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร		
ไม่เป็น	155	41.6
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	218	58.4
กลุ่มเกษตรกร	209	56.0
กลุ่มแปลงใหญ่	47	12.6
สหกรณ์การเกษตร	2	0.5
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	76	20.4
แหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด*		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	301	80.7
เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง	175	46.9
ผู้นำท้องถิ่น	45	12.1
การฝึกอบรม	185	49.6
สื่อสิ่งพิมพ์	32	4.6
วิทยุ	0	0.00
โทรทัศน์	19	5.1
การศึกษาด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ ได้แก่ You tube	57	15.3
การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)		
ได้รับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	104	27.9
ไม่ได้รับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	269	72.1

จากตารางที่ 4.2 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทางสังคมของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

การเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 41.6 ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร ร้อยละ 58.4 เป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร โดยประเภทสมาชิกองค์กรการเกษตร พบว่า ร้อยละ 56.0 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 20.4 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 13.1 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 12.6 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ และร้อยละ 0.5 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

แหล่งการได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.7 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาร้อยละ 49.6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากการฝึกอบรม ร้อยละ 46.9 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากเพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 15.3 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ ได้แก่ You tube ร้อยละ 12.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 5.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากโทรทัศน์ ร้อยละ 4.6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากสื่อสิ่งพิมพ์ และร้อยละ 0.0 เกษตรกรไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากวิทยุ

การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.1 ไม่ได้รับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ เกษตรกรร้อยละ 27.9 ได้รับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ จำนวนแรงงานภาคการเกษตร พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร พื้นที่ปลูกสับปะรด รายได้รวม รายจ่ายรวม หนี้สิน แหล่งเงินทุน เครื่องจักรกลทางการเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 373		
สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แรงงานในครัวเรือนในการทำการเกษตร		
1	104	27.9
2	182	48.8
3	73	19.6
4	7	1.9
มากกว่า 4	7	1.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 2.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.998		

ตารางที่ 4.3

n = 373

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แรงงานนอกครัวเรือนในการทำการเกษตร (แรงงานจ้าง)		
ไม่มี	107	28.7
1-2	113	30.3
3-4	60	16.1
5-6	36	9.7
มากกว่า 6	57	15.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 10 ค่าเฉลี่ย = 2.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.080		

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

แรงงานในครัวเรือนในการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.8 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน รองลงมาร้อยละ 27.9 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คน ร้อยละ 19.6 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 1.9 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 1.9 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 4 คน โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในการทำการเกษตรสูงสุด 7 คน ต่ำสุด 1 คน (SD. = 0.998)

แรงงานนอกครัวเรือนในการทำการเกษตร (แรงงานจ้าง) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.7 ไม่มีแรงงานนอกครัวเรือน โดยแรงงานนอกครัวเรือนในการทำการเกษตร (แรงงานจ้าง) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.3 มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือน 1-2 คน รองลงมาร้อยละ 16.1 มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 15.3 มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือนมากกว่า 6 คน ร้อยละ 9.7 มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือน 5-6 คน โดยเกษตรกรมีแรงงานนอกครัวเรือนสูงสุด 10 คน ต่ำสุดคือ ไม่มีแรงงานนอกครัวเรือน (2.080)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพื้นที่ถือครองในการ
ทำการเกษตร และพื้นที่ปลูกสับปะรด

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	SD.
พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร	5	200	36.71	35.649
พื้นที่ของตนเอง (ไร่)	5	160	30.05	27.982
พื้นที่เช่า (ไร่)	2	55	11.72	11.389
พื้นที่ปลูกสับปะรด	4	120	26.08	22.948
พื้นที่ของตนเอง (ไร่)	4	100	25.46	20.553
พื้นที่เช่า (ไร่)	5	55	8.56	9.795

จากตารางที่ 4.4 แสดงค่าจำนวน ไร่ย่อย ของสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการ
วิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองในการ
ทำการเกษตรสูงสุด 200 ไร่ ต่ำสุด 5 ไร่ และมีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรเฉลี่ย 36.71 ไร่
(SD. = 35.649) โดยพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรที่เป็นพื้นที่ของตนเอง สูงสุด 160 ไร่ ต่ำสุด
5 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรที่เป็นพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 30.05 ไร่ (SD. = 27.982)
และพื้นที่เช่า พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่เช่าในการทำการเกษตรสูงสุด 55 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ โดยมีพื้นที่
ถือครองในการทำการเกษตรที่เป็นพื้นที่เช่าเฉลี่ย 11.72 ไร่ (SD. = 11.389)

พื้นที่ปลูกสับปะรด พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกสับปะรดสูงสุด 120 ไร่ ต่ำสุด 4 ไร่ และ
มีพื้นที่ปลูกสับปะรดสูงสุดเฉลี่ย 26.08 ไร่ (SD. = 22.948) โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรด
ของตนเองสูงสุด 100 ไร่ ต่ำสุด 4 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเองเฉลี่ย 25.46 ไร่ (SD. =
20.553) และพื้นที่ปลูกสับปะรดที่เป็นที่เช่าสูงสุด 55 ไร่ ต่ำสุด คือไม่มีพื้นที่ปลูกสับปะรดที่เป็น
ที่เช่า โดยเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกสับปะรดที่เป็นที่เช่าเฉลี่ย 8.56 ไร่ (SD. = 9.795)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้และรายจ่ายรวมของครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน
ในปีที่ผ่านมา (ปี 2566)

n = 373

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้รวมของครัวเรือน (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 150,000 บาท	51	13.7
150,001 - 300,000 บาท	135	36.2
300,001 - 450,000 บาท	54	14.5
450,001 - 600,000 บาท	88	23.6
มากกว่า 600,001 บาท	45	12.1
ค่าต่ำสุด = 65,500 ค่าสูงสุด = 2,500,000 ค่าเฉลี่ย = 429,568.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 343321.190		
รายได้ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 150,000 บาท	114	30.6
150,001 - 300,000 บาท	136	36.5
300,001 - 450,000 บาท	37	9.9
450,001 - 600,000 บาท	55	14.7
มากกว่า 600,001 บาท	31	8.3
ค่าต่ำสุด = 40,000 ค่าสูงสุด = 1,900,000 ค่าเฉลี่ย = 320,576.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 261486.400		
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	85	22.8
น้อยกว่า 100,000 บาท	136	36.5
100,001 - 200,000 บาท	49	13.1
200,001 - 300,000 บาท	66	17.7
มากกว่า 300,001 บาท	37	9.9
ค่าต่ำสุด = 10,000 ค่าสูงสุด = 900,000 ค่าเฉลี่ย = 104,112.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 148,408.287		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 373

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายจ่ายรวมของครัวเรือน (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 150,000 บาท	88	23.6
150,001 - 300,000 บาท	155	41.6
300,001 - 450,000 บาท	85	22.8
450,001 - 600,000 บาท	15	4.0
มากกว่า 600,001 บาท	30	8.0
ค่าต่ำสุด = 50,000 ค่าสูงสุด = 2,000,000 ค่าเฉลี่ย = 325,316.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 276,792.917		
รายจ่ายในภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 100,000 บาท	120	32.2
100,001 - 200,000 บาท	145	38.9
200,001 - 300,000 บาท	56	15.0
300,001 - 400,000 บาท	20	5.4
มากกว่า 400,001 บาท	32	8.6
ค่าต่ำสุด = 25,000 ค่าสูงสุด = 1,500,000 ค่าเฉลี่ย = 196,201.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 148,320.072		
รายจ่ายนอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 50,000 บาท	160	42.9
50,001 - 100,000 บาท	129	34.6
100,001 - 150,000 บาท	10	2.7
150,001 - 200,000 บาท	14	3.8
มากกว่า 200,001 บาท	32	8.6
ค่าต่ำสุด = 20,000 ค่าสูงสุด = 1,000,000 ค่าเฉลี่ย = 128,428.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 167,196.470		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 373

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
หนี้สินรวมของครัวเรือน (บาท/ปี)		
ไม่มีหนี้สินครัวเรือน	64	17.2
น้อยกว่า 100,000 บาท	183	49.1
100,001 - 200,000 บาท	71	19.0
200,001 - 300,000 บาท	23	6.2
300,001 - 400,000 บาท	23	6.2
มากกว่า 400,001 บาท	16	4.3
ค่าต่ำสุด = 20,000 ค่าสูงสุด = 2,000,000 ค่าเฉลี่ย = 121,474.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 171,695.804		

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของรายได้และรายจ่ายรวมของครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน ในปีที่ผ่านมา (ปี 2566) ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

รายได้รวมของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.2 มีรายได้รวมของครัวเรือน ระหว่าง 150,001 - 300,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 23.6 รายได้รวมของครัวเรือนระหว่าง 450,001 - 600,000 บาท/ปี ร้อยละ 14.5 รายได้รวมของครัวเรือนระหว่าง 300,001 - 450,000 บาท/ปี ร้อยละ 13.7 รายได้รวมของครัวเรือนน้อยกว่า 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 12.1 รายได้รวมของครัวเรือนมากกว่า 600,001 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายได้รวมของครัวเรือนสูงสุด 2,500,000 บาท/ปี ต่ำสุด 65,500 บาท/ปี และมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 429,568.36 บาท/ปี (SD. = 343,321.190)

รายได้ในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.6 มีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 150,001 - 300,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 30.6 มีรายได้ภาคการเกษตรน้อยกว่า 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 14.7 มีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 450,001 - 600,000 บาท/ปี ร้อยละ 9.9 มีรายได้ภาคการเกษตรระหว่าง 300,001 - 450,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.3 มีรายได้ภาคการเกษตรมากกว่า 600,001 - 450,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรสูงสุด 1,900,000 บาท/ปี ต่ำสุด 40,000 บาท/ปี และมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 320,576.41 (SD. = 261,486.400)

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่า 100,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 22.8 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 17.7 มีรายได้นอกภาคการเกษตรระหว่าง 200,001 - 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 13.1 มีรายได้นอกภาคการเกษตรระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 9.9 มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่า 300,001 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด 900,000 บาท/ปี ต่ำสุด คือ เกษตรกรไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 104,112.60 (SD. = 148,408.287)

รายจ่ายรวมของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 41.6 มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนระหว่าง 150,001 - 300,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 23.6 รายจ่ายรวมของครัวเรือนน้อยกว่า 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 22.8 รายจ่ายรวมของครัวเรือนระหว่าง 300,001 - 450,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.0 รายจ่ายรวมของครัวเรือนมากกว่า 600,001 บาท/ปี ร้อยละ 4.0 รายจ่ายรวมของครัวเรือนระหว่าง 450,001 - 600,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายจ่ายครัวเรือนสูงสุด 2,000,000 บาท/ปี ต่ำสุด 50,000 บาท/ปี และมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 325,316.35 บาท/ปี (SD. = 276,792.917)

รายจ่ายในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.9 มีรายจ่ายภาคการเกษตรระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 32.2 มีรายจ่ายภาคการเกษตรน้อยกว่า 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 15.0 มีรายจ่ายภาคการเกษตรระหว่าง 200,001 - 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.6 มีรายจ่ายภาคการเกษตรมากกว่า 400,001 บาท/ปี ร้อยละ 5.4 มีรายจ่ายภาคการเกษตรระหว่าง 300,001 - 400,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายจ่ายภาคการเกษตรสูงสุด 1,500,000 บาท/ปี ต่ำสุด 25,000 บาท/ปี และมีรายจ่ายภาคการเกษตรเฉลี่ย 196,201.07 บาท/ปี (SD. = 148,320.072)

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.9 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 34.6 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.6 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรมากกว่า 200,001 บาท/ปี ร้อยละ 3.8 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรระหว่าง 150,001 - 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.7 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรระหว่าง 100,001 - 150,000 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรสูงสุด 1,000,000 บาท/ปี ต่ำสุด 20,000 บาท/ปี และมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 128,428.95 บาท/ปี (SD. = 167,196.470)

หนี้สินรวมของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 49.1 มีหนี้สินรวมของครัวเรือนน้อยกว่า 100,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 19.0 มีหนี้สินรวมของครัวเรือนระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 17.2 เกษตรกรไม่มีหนี้สินครัวเรือน ร้อยละ 6.2 มีหนี้สินรวม

ของครัวเรือนระหว่าง 200,001 - 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 6.2 มีหนี้สินรวมของครัวเรือนระหว่าง 300,001 - 400,000 บาท/ปี ร้อยละ 4.3 มีหนี้สินรวมของครัวเรือนมากกว่า 400,001 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีหนี้สินรวมของครัวเรือนสูงสุด 2,000,000 บาท/ปี ต่ำสุด คือไม่มีหนี้สินครัวเรือน และเกษตรกรมีหนี้สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 121,474.53 บาท/ปี (SD. = 171,695.804)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของแหล่งเงินทุน และเครื่องจักรกลทางการเกษตร

n = 373

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แหล่งเงินทุน		
ตนเอง	120	32.2
ช.ก.ส.	154	41.3
ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ	32	8.6
กลุ่มออมทรัพย์	44	11.8
สหกรณ์การเกษตร	23	6.2
เครื่องจักรกลทางการเกษตร *		
ไม่มี	49	13.1
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	324	86.9
รถแทรกเตอร์	145	38.9
รถหกล้อ	117	31.4
รถสิบล้อ	29	7.8
รถกระบะสี่ล้อ บรรทุกถังน้ำ	174	46.6

จากตารางที่ 4.6 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของแหล่งเงินทุน และเครื่องจักรกลทางการผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 41.3 มีแหล่งเงินทุนจาก ชกส. รองลงมาร้อยละ 32.2 มีแหล่งเงินทุนของตนเอง ร้อยละ 11.8 มีแหล่งเงินทุนจากกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 8.6 มีแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ร้อยละ 6.2 มีแหล่งเงินทุนจากสหกรณ์การเกษตร

เครื่องจักรกลทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 13.1 ไม่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร และพบว่าเกษตรกรร้อยละ 86.9 มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร โดยประเภทของ

เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 46.6 เป็นรถกระบะสี่ล้อบรรทุกถังน้ำ รองลงมาร้อยละ 38.9 เป็นรถแทรกเตอร์ ร้อยละ 31.4 เป็นรถทล้อ และร้อยละ 7.8 เป็นรถสิบล้อ

1.4 สภาพการผลิตสับปะรด ประกอบด้วย การเตรียมการผลิต ได้แก่ พันธุ์สับปะรดที่ใช้ปลูก ส่วนที่ใช้ปลูก สภาพดินที่ปลูกสับปะรด ลักษณะการปลูก และช่วงเวลาปลูก การบำรุงดูแลรักษา ได้แก่ การจัดการระบบน้ำ การใช้ปุ๋ย การบังคับดอกสับปะรด โรคที่พบในแปลงสับปะรด แมลงศัตรูพืช และการป้องกันและกำจัด การพิจารณาการสุกของสับปะรด การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การจัดการต้นตอสับปะรด การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการเตรียมการผลิตสับปะรด

n = 373		
การเตรียมการผลิตสับปะรด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พันธุ์สับปะรดที่ใช้ปลูก		
ปัตตาเวีย	353	94.6
MD2	17	4.6
ตราดสีทอง	3	0.8
ส่วนที่ใช้ปลูก		
หน่อดิน	103	27.6
หน่อข้าง	270	72.4
สภาพดินที่ปลูกสับปะรด		
ดินร่วน	132	35.4
ดินทราย	11	2.9
ดินร่วนปนทราย	144	38.6
ดินปนลูกรัง	86	23.1
ลักษณะการปลูก		
ปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยว	312	83.6
ปลูกเป็นพืชแซม	61	16.4

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 373

การเตรียมการผลิตสับปะรด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ช่วงเวลาเพาะปลูก (เดือน)		
มกราคม - เมษายน	110	29.5
พฤษภาคม - สิงหาคม	163	43.7
กันยายน - ธันวาคม	100	26.8
ค่าต่ำสุด = เดือนมกราคม ค่าสูงสุด = เดือนธันวาคม ค่าเฉลี่ย = 6.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.224		

จากตารางที่ 4.7 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการเตรียมการผลิตสับปะรด ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

พันธุ์สับปะรดที่ใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.6 ปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย รองลงมาร้อยละ 4.6 ปลูกสับปะรดพันธุ์ MD2 และร้อยละ 0.8 ปลูกสับปะรดพันธุ์ตราดสีทอง ส่วนที่ใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.4 ใช้หน่อข้าง รองลงมาร้อยละ 27.6 ใช้หน่อดิน

สภาพดินปลูกสับปะรด พบว่า ร้อยละ 38.6 เป็นดินร่วนปนทราย รองลงมาร้อยละ 35.4 เป็นดินร่วน ร้อยละ 23.1 เป็นดินลูกรัง และร้อยละ 2.9 เป็นดินทราย

ลักษณะการปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.6 ปลูกสับปะรดเป็นพืชเชิงเดี่ยว รองลงมา ร้อยละ 16.4 ปลูกเป็นพืชแซม

ช่วงเวลาเพาะปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 43.7 ปลูกสับปะรดระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม รองลงมาร้อยละ 29.5 ปลูกสับปะรดระหว่างเดือน มกราคม - เมษายน และร้อยละ 26.8 ปลูกสับปะรดระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม โดยช่วงเวลาเพาะปลูกสูงสุดเดือนธันวาคม ต่ำสุดเดือนมกราคม และช่วงเวลาเพาะปลูกเฉลี่ย 6.72 (SD. = 3.224)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการดูแลรักษาสับปะรด

n = 373

การดูแลรักษาสับปะรด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจัดการระบบน้ำ		
ไม่มีการให้น้ำ	166	44.8
ใช้ระบบท่อและสายยาง	102	27.3
ใช้ระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์	64	17.2
ใช้รถบรรทุกน้ำติดเครื่องฉีดพ่น	40	10.7
การใส่ปุ๋ย		
ใส่ปุ๋ยเคมี	226	60.6
ใส่ปุ๋ยแบบผสมผสาน	147	39.4
การบังคับดอกสับปะรด		
ไม่มีการบังคับดอกสับปะรด	11	2.9
มีการบังคับดอกสับปะรด	362	97.1
โรคที่พบในแปลงสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โรคยอดเน่า หรือต้นเน่า	248	66.5
โรคเหี่ยว	300	80.4
แมลงศัตรูที่พบในแปลงสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพลี้ยแป้ง	293	78.6
มด	366	98.1
การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด		
ไม่ได้ทำ	22	5.9
ใช้สารเคมี	286	76.7
ใช้วิธีการผสมผสาน	65	17.4
การพิจารณาการสุกของผลสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การนับอายุ	363	97.3
มีขนตาเปลี่ยนจากสีชมพูเป็นสีน้ำตาลอ่อน	4	1.1
ตาสับปะรดเริ่มเปิด 2 - 3 ตา จากด้านล่าง	175	46.9
สีผิวเปลือก	163	43.7
เคาะฟังเสียง (แปะ แปะ)	24	6.4

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการดูแลรักษาสับปะรด ผลการวิเคราะห์
ปรากฏ ดังนี้

การจัดการระบบน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.8 ไม่มีการให้น้ำสับปะรด รองลงมาร้อยละ
27.3 มีการใช้ระบบท่อและสายยาง ร้อยละ 17.2 ใช้ระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์ และร้อยละ 10.7 ใช้
รถบรรทุกน้ำติดเครื่องฉีดพ่น

การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.6 ใส่ปุ๋ยเคมี รองลงมาร้อยละ 39.4 ใส่ปุ๋ยแบบ
ผสมผสาน

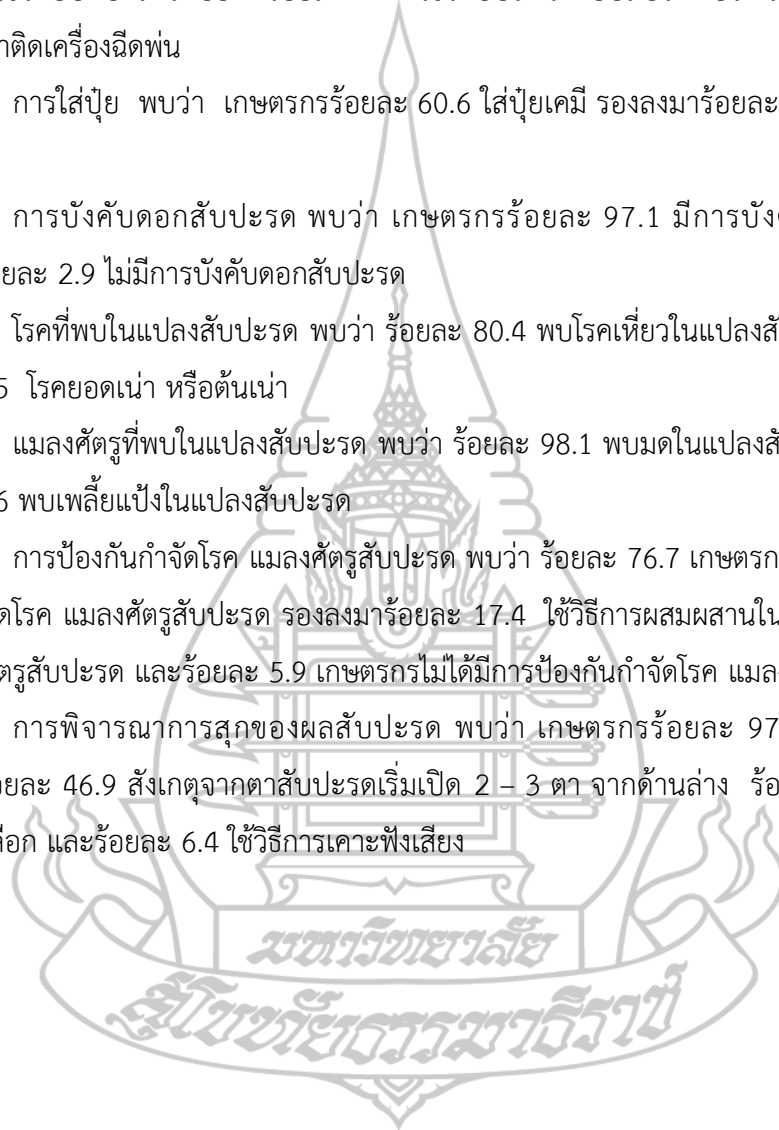
การบังคับดอกสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.1 มีการบังคับดอกสับปะรด
รองลงมาร้อยละ 2.9 ไม่มีการบังคับดอกสับปะรด

โรคที่พบในแปลงสับปะรด พบว่า ร้อยละ 80.4 พบโรคเหี่ยวในแปลงสับปะรด รองลงมา
ร้อยละ 66.5 โรคยอดเน่า หรือต้นเน่า

แมลงศัตรูที่พบในแปลงสับปะรด พบว่า ร้อยละ 98.1 พบมดในแปลงสับปะรด รองลงมา
ร้อยละ 78.6 พบเพลี้ยแป้งในแปลงสับปะรด

การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด พบว่า ร้อยละ 76.7 เกษตรกรใช้สารเคมีในการ
ป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด รองลงมาร้อยละ 17.4 ใช้วิธีการผสมผสานในการป้องกันกำจัด
โรค แมลงศัตรูสับปะรด และร้อยละ 5.9 เกษตรกรไม่ได้มีการป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด

การพิจารณาการสุกของผลสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.3 มีการนับอายุ
รองลงมาร้อยละ 46.9 สังเกตจากตาสับปะรดเริ่มเปิด 2 – 3 ตา จากด้านล่าง ร้อยละ 43.7 สังเกต
จากสีผิวเปลือก และร้อยละ 6.4 ใช้วิธีการเคาะฟังเสียง

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวสับปะรด

n = 373

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวสับปะรด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจัดการต้นตอหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ถ้าแปลงต้นปลูกรื้อโรครื้อเหี่ยวระบาศ ทำการถอนต้นเป็นโรครื้อไป ทำลายนอกแปลง	170	45.6
หักหน่อที่เกิดระหว่างการทำผลผลิตในรุ่นก่อนออกให้หมด	31	8.3
ใช้มีดตัดต้นสับปะรดระดับเหนือดิน 20 – 30 เซนติเมตร		
ใช้ต้นและใบสับปะรดคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้น ป้องกันการ งอกของวัชพืช	134	35.9
การให้ปุ๋ยต้นตอ	85	
หักหน่อที่เกิดจากต้นไปขยายพันธุ์ เหลือเฉพาะหน่อดินไว้เป็น ต้นตอ	293	78.6
	245	65.7

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจัดการหลังเก็บเกี่ยวสับปะรด ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

การจัดการต้นตอสับปะรดหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.6 มีการให้ปุ๋ยต้นตอ รองลงมา ร้อยละ 65.7 มีการหักหน่อที่เกิดจากต้นไปขยายพันธุ์ เหลือเฉพาะหน่อดินไว้เป็นต้นตอ ร้อยละ 45.6 ถ้าแปลงต้นปลูกรื้อโรครื้อเหี่ยวระบาศ ทำการถอนต้นที่เป็นโรครื้อไปทำลายนอกแปลง ร้อยละ 35.9 ใช้มีดตัดต้นสับปะรดระดับเหนือดิน 20 – 30 เซนติเมตร ร้อยละ 22.8 ใช้ต้นและใบสับปะรดคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้น ป้องกันการงอกของวัชพืช และร้อยละ 8.3 มีการหักหน่อที่เกิดระหว่างการทำผลผลิตในรุ่นก่อนออกให้หมด

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจำหน่ายผลผลิตสับปะรดของเกษตรกร

n = 373

การจำหน่ายผลผลิตสับปะรด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจำหน่าย		
ส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด	356	95.4
จำหน่ายผลสด	17	4.6
ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ผ่านกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด	57	15.3
ส่งโรงงานด้วยตัวเอง	239	64.1
ผ่านหัวหน้าโคเวตา	9	2.4
ผ่านพ่อค้าคนกลาง (แผงรับซื้อ)	205	55.0
พ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก	6	1.6

จากตารางที่ 4.10 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

 การจำหน่ายสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.4 ส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด รองลงมาร้อยละ 4.6 จำหน่ายผลสด

 ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 64.1 ส่งโรงงานด้วยตัวเอง รองลงมาร้อยละ 55.0 จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง (แผงรับซื้อ) ร้อยละ 15.3 จำหน่ายผ่านกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด ร้อยละ 2.4 จำหน่ายผ่านหัวหน้าโคเวตา และร้อยละ 1.6 มีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรดต่อไร่

n = 373

ต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่ (บาท/ไร่)	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	(SD)
ต้นทุนการปลูกและการดูแลรักษา	11,400	39,400	25,791.02	8,689.163
ค่าแรงงาน	6,700	16,900	13,351.14	2,699.769
ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่	1,500	3,400	2,522.79	427.283
ค่าแรงงานในการปลูก	1,200	3,500	2,006.17	392.044
ค่าแรงงานในการดูแล	2,500	5,000	3,704.02	886.524
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิต	1,500	5,000	5,118.16	963.918
ค่าวัสดุ	3,700	21,000	12,013.07	5,469.645
ค่าพันธุ์	1,200	9,600	5,118.16	2,671.351
ค่าปุ๋ย	1,500	4,500	2,947.72	792.320
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลง	500	4,500	2,907.24	1,549.168
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่ง	500	2,400	1,039.95	465.806
การลงทุน	1,000	1,500	426.81	519.749
ค่าเช่าที่ดิน (n=153)	1,000	1,500	426.81	519.749
ผลตอบแทนการผลิตสับปะรด				
จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	3,000	5,600	3,774.53	299.588
ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)	5	13	10.82	0.693
รายได้รวม (บาท/ไร่)	20,000	58,240	40,841.58	3,853.707

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรดต่อไร่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ต้นทุนการผลิตสับปะรด ในด้านค่าแรงงาน พบว่า ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ ต่ำสุด 1,500 บาท/ไร่ สูงสุด 3,400 บาท/ไร่ โดยค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่เฉลี่ย 2,522.79 บาท/ไร่ (SD. = 427.283) ค่าแรงในการปลูก พบว่า ค่าแรงงานในการปลูกต่ำสุด 1,200 บาท/ไร่ สูงสุด 3,500 บาท/ไร่ โดยค่าแรงงานในการปลูกเฉลี่ย 2,006.17 บาท/ไร่ (SD. = 392.044) ค่าแรงงานในการดูแล ต่ำสุด 2,500 บาท/ไร่ ค่าแรงงานในการดูแลสูงสุด 5,000 บาท/ไร่ โดยค่าแรงงานในการดูแลเฉลี่ย 3,704.02 บาท/ไร่ (SD. = 886.524) ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิตต่ำสุด

1,500 บาท/ไร่ ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิตสูงสุด 5,000 บาท/ไร่ โดยค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิตเฉลี่ย 5,118.16 บาท/ไร่ (SD. 963.918)

ต้นทุนการผลิตสับปะรด ในด้านค่าวัสดุ พบว่า ค่าพันธุ์ต่ำสุด 1,200 บาท/ไร่ ค่าพันธุ์สูงสุด 9,600 บาท/ไร่ โดยค่าพันธุ์เฉลี่ย 5,118.16 บาท/ไร่ (SD. 2,671.351) ค่าปุ๋ยต่ำสุด 1,500 บาท/ไร่ ค่าปุ๋ยสูงสุด 4,500 บาท/ไร่ โดยค่าปุ๋ยเฉลี่ย 2,947.72 บาท/ไร่ (SD. 792.320) ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลงต่ำสุด 0 บาท/ไร่ ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลงสูงสุด 4,500 บาท/ไร่ โดยค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลงเฉลี่ย 2,907.24 บาท/ไร่ (SD. 1,549.168) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่งต่ำสุด 500 บาท/ไร่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่งสูงสุด 2,400 บาท/ไร่ โดยค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่งเฉลี่ย 1,039.95 บาท/ไร่ (SD. 465.806)

ต้นทุนการผลิตสับปะรด ในด้านการลงทุน พบว่า ค่าเช่าที่ดินต่ำสุด 0 บาท/ไร่ ค่าเช่าที่ดินสูงสุด 1,500 บาท/ไร่ โดยค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 426.81 บาท/ไร่ (SD. 519.749)

ผลตอบแทนการผลิตสับปะรด พบว่า จำนวนผลผลิตต่ำสุด 3,000 กิโลกรัม/ไร่ จำนวนผลผลิตสูงสุด 5,600 กิโลกรัม/ไร่ โดยจำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3,774.53 กิโลกรัม/ไร่ (SD. 299.588) ราคาขายต่ำสุด 5 บาท/กิโลกรัม ราคาขายสูงสุด 13 บาท/กิโลกรัม โดยราคาขายเฉลี่ย 10.82 บาท/กิโลกรัม (SD. 0.693) รายได้รวมต่ำสุด 20,000 บาท/ไร่ รายได้รวมสูงสุด 58,240 บาท/ไร่ โดยรายได้รวมเฉลี่ย 40,841.58 บาท/ไร่ (SD. 3,853.707)

ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ความสำคัญและการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรด ตามความคิดเห็นของเกษตรกร ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบโดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรด ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิเคอร์ต (Likert type scale) โดยมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงระดับความสำคัญในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สับปะรด	ระดับความสำคัญ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
1. แหล่งน้ำ						
1.1 ใช้น้ำที่ไม่มีสาร ปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตราย	4.50 (0.711)	มากที่สุด	3.99 (0.912)	มาก	4.13 (0.890)	มาก
1.2 ให้น้ำตามความต้องการ ของพืช และความชื้นของดิน	4.47 (0.711)	มากที่สุด	4.57 (0.717)	มากที่สุด	4.54 (0.723)	มากที่สุด
1.3 มีการจัดการหลังจากการ ใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา	3.33 (1.101)	ปานกลาง	2.30 (0.792)	น้อย	2.58 (1.001)	น้อย
2. พื้นที่ปลูก						
2.1 ปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีสาร ปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อ ผลผลิต	4.21 (0.821)	มากที่สุด	3.90 (0.890)	มาก	3.99 (0.881)	มาก
2.2 ปลูกในพื้นที่ถูก กฎหมาย	3.60 (0.718)	มาก	3.48 (0.715)	มาก	3.51 (0.717)	มาก
2.3 มีการจัดบันทึกข้อมูล การใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดิน	4.05 (0.817)	มาก	4.05 (0.884)	มาก	4.05 (0.865)	มาก
3. วัตถุอันตรายทาง การเกษตร						
3.1 ใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตรตามคำแนะนำ ในฉลาก	4.19 (0.592)	มากที่สุด	3.96 (0.552)	มาก	4.03 (0.572)	มาก
3.2 มีการทำความสะอาด เครื่องมือพ่นสารเคมีและ อุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้ง	3.80 (0.427)	มาก	3.82 (0.412)	มาก	3.82 (0.416)	มาก
3.3 มีการจัดเก็บวัตถุ อันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง เป็นส่วน	4.17 (0.781)	มาก	4.26 (0.818)	มากที่สุด	4.23 (0.808)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สับปะรด	ระดับความสำคัญ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
4. การจัดการคุณภาพไถระบวน						
การผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว						
4.1 ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่ เชื่อถือได้	3.87 (0.813)	มาก	3.68 (0.715)	มาก	3.73 (0.747)	มาก
4.2 ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคน มาเป็นปุ๋ย	4.08 (1.146)	มาก	3.74 (1.200)	มาก	3.83 (1.193)	มาก
5. การเก็บเกี่ยวและการ ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว						
5.1 วางผลสับปะรดที่เก็บ แล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช่พื้นดิน	4.04 (0.723)	มาก	4.06 (0.822)	มาก	4.05 (0.795)	มาก
5.2 อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผล สับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัย ต่อสับปะรด	3.95 (0.918)	มาก	4.05 (0.970)	มาก	4.02 (0.956)	มาก
6. การพักผลผลิตการขนย้าย ในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง						
6.1 วางผลสับปะรดใน บริเวณที่เหมาะสมป้องกัน ความเสียหายจากความร้อน และแสงแดด	4.28 (0.451)	มากที่สุด	4.37 (0.483)	มากที่สุด	4.34 (0.475)	มากที่สุด
6.2 ขนส่งผลสับปะรด ด้วยความระมัดระวัง	4.03 (0.875)	มาก	4.29 (0.782)	มากที่สุด	4.22 (0.816)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สับปะรด	ระดับความสำคัญ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล						
7.1 คนงานมีความรู้ ความ เข้าใจ ในเรื่องสุขลักษณะส่วน บุคคล	3.15 (0.413)	มาก	3.16 (0.400)	ปานกลาง	3.15 (0.403)	ปานกลาง
7.2 ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	3.85 (0.620)	มาก	3.80 (0.712)	มาก	3.81 (0.687)	มาก
7.3 คนงานที่สัมผัสกับ สับปะรด มีการปฏิบัติตาม สุขลักษณะส่วนบุคคลอย่าง เคร่งครัด	3.14 (0.630)	ปานกลาง	3.12 (0.624)	ปานกลาง	3.13 (0.624)	ปานกลาง
8. การบันทึกข้อมูลและการ ตามสอบ						
8.1 มีการบันทึกข้อมูลการ ผลิตเช่น วิธีการปลูกการใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว	4.59 (0.495)	มากที่สุด	4.49 (0.501)	มากที่สุด	4.52 (0.500)	มากที่สุด
8.2 มีการบันทึกข้อมูลผู้รับ ซื้อผลผลิต รวมถึงปริมาณที่ จำหน่ายได้	4.44 (0.537)	มากที่สุด	4.31 (0.488)	มากที่สุด	4.35 (0.505)	มากที่สุด
8.3 มีการบันทึกผลการ ตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการ ปนเปื้อน	4.15 (0.620)	มาก	4.20 (0.705)	มาก	4.19 (0.682)	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สับปะรด	ระดับความสำคัญ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
	การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด	1.81-2.60 = น้อย	2.61-3.40 =ปานกลาง	3.41-4.20 = มาก		
	4.21-5.00 = มากที่สุด					

จากตารางที่ 4.12 แสดงระดับความสำคัญ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สับปะรด ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้น้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, SD. = 0.711) การให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, SD. = 0.711) มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, SD. = 1.101) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น และระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, SD. = 0.723) ใช้น้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, SD. = 0.890) และ) มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30$, SD. = 0.792)

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, SD. = 0.821) ปลูกในพื้นที่ถูกกฎหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, SD. = 0.718) มีการจดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, SD. = 0.817) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 3 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, SD. = 0.890)

ปลูกในพื้นที่ที่ถูกกฎหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, SD. = 0.715) มีการจดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, SD. = 0.884)

วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลากอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, SD. = 0.592) มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, SD. = 0.427) มีการจัดเก็บวัตถุดิบทรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเป็นสัดส่วนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, SD. = 0.781) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การจัดเก็บวัตถุดิบทรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเป็นสัดส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, SD. = 0.818) ใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลากอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, SD. = 0.552) มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, SD. = 0.412)

การจัดการคุณภาพกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, SD. = 0.813) ไม่ใช่สิ่งขั้วถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, SD. = 1.46) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, SD. = 0.715) ไม่ใช่สิ่งขั้วถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, SD. = 1.200)

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช่พื้นดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, SD. = 0.723) อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผลสับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, SD. = 0.918) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช่พื้นดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, SD. = 0.822) อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผลสับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, SD. = 0.970)

การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 1

ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดในบริเวณที่เหมาะสมป้องกันความเสียหายจากความร้อน และแสงแดดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, SD. = 0.451) ขนส่งผลสับปะรดด้วยความระมัดระวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, SD. = 0.875) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดในบริเวณที่เหมาะสมป้องกันความเสียหายจากความร้อน และแสงแดดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, SD. = 0.483) ขนส่งผลสับปะรดด้วยความระมัดระวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, SD. = 0.782)

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง คนงานมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.15$, SD. = 0.413) ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, SD. = 0.620) คนงานที่สัมผัสกับสับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, SD. = 0.630) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมาก 1 ประเด็น ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, SD. = 0.712) คนงานมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, SD. = 0.403) คนงานที่สัมผัสกับสับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, SD. = 0.624)

การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การบันทึกข้อมูลการผลิตเช่น วิธีการปลูกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, SD. = 0.495) มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตรวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, SD. = 0.537) มีการบันทึกผลการตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, SD. = 0.620) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการให้ความสำคัญระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การบันทึกข้อมูลการผลิตเช่น วิธีการปลูกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, SD. = 0.501) มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตรวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, SD. = 0.488) มีการบันทึกผลการตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, SD. = 0.705)

ตารางที่ 4.13 แสดงระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด	ระดับการปฏิบัติ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
1. แหล่งน้ำ						
1.1 ใช้น้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตราย	4.28 (0.492)	มากที่สุด	3.32 (0.491)	ปานกลาง	4.31 (0.491)	มากที่สุด
1.2 ให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดิน	3.01 (1.047)	ปานกลาง	3.16 (1.011)	ปานกลาง	3.12 (1.022)	ปานกลาง
1.3 มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา	1.08 (0.552)	น้อยที่สุด	1.06 (0.485)	น้อยที่สุด	1.06 (0.504)	น้อยที่สุด
2. พื้นที่ปลูก						
2.1 ปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต	4.81 (0.396)	มากที่สุด	4.78 (0.417)	มากที่สุด	4.79 (0.411)	มากที่สุด
2.2 ปลูกในพื้นที่ถูกกฎหมาย	4.78 (0.461)	มากที่สุด	4.77 (0.472)	มากที่สุด	4.77 (0.468)	มากที่สุด
2.3 มีการจัดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดิน	3.05 (0.564)	ปานกลาง	3.06 (0.583)	ปานกลาง	3.06 (0.577)	ปานกลาง
3. วัสดุอันตรายทางการเกษตร						
3.1 ใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลาก	2.98 (0.788)	ปานกลาง	2.94 (0.849)	ปานกลาง	2.95 (0.831)	ปานกลาง
3.2 มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้ง	3.66 (0.475)	มาก	3.60 (0.498)	มาก	3.62 (0.492)	มาก
3.3 มีการจัดเก็บวัสดุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเป็นสัดส่วน	3.43 (0.693)	มาก	3.48 (0.720)	มาก	3.46 (0.712)	มาก
4. การจัดการคุณภาพกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว						
4.1 ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้	3.75 (0.650)	มาก	3.87 (0.620)	มาก	3.83 (0.630)	มาก
4.2 ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย	4.46 (0.538)	มากที่สุด	4.39 (0.511)	มากที่สุด	4.41 (0.519)	มาก

ตารางที่ 4.13 แสดงระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด	ระดับการปฏิบัติ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลัง การเก็บเกี่ยว						
5.1 วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบน วัสดุอื่นที่ไม่ใช่พื้นดิน	4.00 (0.800)	มาก	3.94 (0.856)	มาก	3.96 (0.840)	มาก
5.2 อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผล สับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัย ต่อสับปะรด	4.17 (0.645)	มาก	4.22 (0.676)	มากที่สุด	4.21 (0.667)	มากที่สุด
6. การพักผลผลิตการขนย้าย ในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการ ขนส่ง						
6.1 วางผลสับปะรดในบริเวณที่ เหมาะสมป้องกันความเสียหายจาก ความร้อน และแสงแดด	3.28 (0.492)	ปาน กลาง	3.32 (0.499)	ปานกลาง	3.31 (0.497)	ปานกลาง
6.2 ขนส่งผลสับปะรดด้วยความ ระมัดระวัง	3.47 (0.859)	มาก	3.37 (0.915)	ปานกลาง	3.40 (0.900)	ปานกลาง
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล						
7.1 คนงานมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล	3.45 (0.722)	มาก	3.48 (0.731)	มาก	3.47 (0.728)	มาก
7.2 ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	3.42 (0.733)	มาก	3.55 (0.779)	มาก	3.51 (0.768)	มาก
7.3 คนงานที่สัมผัสกับ สับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะ ส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด	2.41 (0.495)	น้อย	2.35 (0.487)	น้อย	2.37 (0.489)	น้อย

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่สำคัญสำหรับสับปะรด	ระดับการปฏิบัติ					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
8. การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ						
8.1 มีการบันทึกข้อมูลการผลิต เช่น วิธีการปลูก การใช้วัตถุอันตราย ทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว เป็นต้น	2.48 (0.696)	น้อย	2.52 (0.731)	น้อย	2.51 (0.721)	น้อย
8.2 มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อ ผลผลิต รวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้	2.91 (0.883)	ปานกลาง	2.87 (0.950)	ปานกลาง	2.88 (0.930)	ปานกลาง
8.3 มีการบันทึกผลการตรวจน้ำ และดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่ เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	3.33 (0.582)	ปานกลาง	3.35 (0.564)	ปานกลาง	3.34 (0.568)	ปานกลาง
การแปลผล	1.00 -1.80 = น้อยที่สุด	1.81-2.60 = น้อย	2.61-3.40 = ปานกลาง	3.41-4.20 = มาก	4.21-5.00 = มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.13 แสดงระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้ แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีระดับการปฏิบัติระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้น้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.28, SD. = 0.492) การให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดินอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.01, SD. = 1.047) มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (\bar{X} = 1.08, SD. = 0.552) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีระดับการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ประเด็น และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ใช้น้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.32, SD. = 0.491) การให้น้ำตามความต้องการของพืชและความชื้นของดินอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.16, SD. = 1.011) มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (\bar{X} = 1.06, SD. = 485)

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การปลูกในพื้นที่ที่ไม่มี

การปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, SD. = 0.396) ปลูกในพื้นที่ ถูกกฎหมายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, SD. = 0.461) มีการจดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมี ฆ่าเชื้อในดินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, SD. = 0.564) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรอง มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมีการปฏิบัติมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง การปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 34.78$, SD. = 0.417) ปลูกในพื้นที่ถูกกฎหมายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, SD. = 0.472) มีการจดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, SD. = 0.583)

วัตถุประสงค์อันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมาก 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, SD. = 0.475) การจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเป็นสัดส่วนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, SD. = 0.693) ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลากอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$, SD. = 0.788) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมาก 2 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, SD. = 0.498) การจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเป็นสัดส่วนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, SD. = 0.720) ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลากอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, SD. = 0.849)

การจัดการคุณภาพกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, SD. = 538) ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, SD. = 0.650) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, SD. = 511) ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, SD. = 0.620)

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมาก 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช้พื้นดินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, SD. = 0.800) อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผลสับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$,

SD. = 0.645) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ระดับมาก 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผลสับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสับปะรดอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.22, SD. = 0.676) วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช้พื้นดินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94, SD. = 0.856)

การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมาก 1 ประเด็น ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ขนส่งผลสับปะรดด้วยความระมัดระวังอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.47, SD. = 0.859) วางผลสับปะรดในบริเวณที่เหมาะสมป้องกันความเสียหายจากความร้อน และแสงแดดอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 3.28, SD. = 0.492) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง วางผลสับปะรดในบริเวณที่เหมาะสมป้องกันความเสียหายจากความร้อน และแสงแดดอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 3.32, SD. = 0.499) ขนส่งผลสับปะรดด้วยความระมัดระวังอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 3.37, SD. = 0.915)

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีมีการปฏิบัติระดับมาก 2 ประเด็น ระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง คนงานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.45, SD. = 0.722) ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.42, SD. = 0.733) คนงานที่สัมผัสกับสับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.41, SD. = 0.495) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับมาก 2 ประเด็น ระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง คนงานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.48, SD. = 0.731) ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.55, SD. = 0.779) คนงานที่สัมผัสกับสับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.35, SD. = 0.487)

การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ประเด็น ระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตรวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.91, SD. = 0.883) มีการบันทึกผลการตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.33, SD. = 0.582) การบันทึกข้อมูลการผลิตเช่น วิธีการปลูก

การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$, $SD. = 0.696$) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ประเด็น ระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อ ผลผลิตรวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, $SD. = 0.950$) มีการบันทึกผลการตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำ หรือปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $SD. = 0.564$) การบันทึกข้อมูลการผลิตเช่น วิธีการปลูกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, $SD. = 0.731$)

ตารางที่ 4.14 สรุประดับการให้ความสำคัญ และระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

(n = 373)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่สำคัญสำหรับสับปะรด	ระดับการให้ความสำคัญ		ระดับการปฏิบัติ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	t	p Value
1. แหล่งน้ำ	3.75 (0.432)	มาก	2.83 (0.472)	ปานกลาง	0.985	0.000*
2. พื้นที่ปลูก	3.85 (0.317)	มาก	4.20 (0.190)	มาก	-24.587	0.000*
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร	4.02 (0.366)	มาก	3.34 (0.618)	ปานกลาง	22.952	0.000*
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.78 (0.769)	มาก	4.12 (0.343)	มาก	-8.260	0.000*
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	4.04 (0.826)	มาก	4.08 (0.491)	มาก	-1.120	0.263 ^{ns}
6. การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง	4.28 (0.596)	มากที่สุด	3.35 (0.578)	ปานกลาง	23.508	0.000*
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.37 (0.408)	มาก	3.12 (0.257)	ปานกลาง	10.039	0.000*
8. การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	4.35 (0.278)	มากที่สุด	2.91 (0.671)	ปานกลาง	35.299	0.000*

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด	ระดับความสำคัญ		ระดับการปฏิบัติ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	<i>t</i>	<i>p Value</i>
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเฉลี่ย	3.93 (0.246)	มาก	3.35 (0.351)	มาก	19.250	0.000*

*หมายเหตุ : มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 สรุประดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติตามตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

โดยภาพรวม พบว่า การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเฉลี่ย เรื่องระดับความสำคัญในการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, SD. = 0.246) ส่วนระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$, SD. = 0.351) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, SD. = 0.432) ส่วนการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, SD. = 0.472) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, SD. = 0.317) และมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, SD. = 0.190) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, SD. = 0.366) ส่วนการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, SD. = 0.618) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การจัดการคุณภาพไถ่กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, SD. = 0.769) และมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, SD. = 0.343) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, SD. = 0.826) และมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$, SD. = 0.578) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ไม่มีมีความแตกต่างกันทางสถิติ

การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, SD. = 0.596) ส่วนการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, SD. = 0.578) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$, SD. = 0.408) ส่วนการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, SD. = 0.257) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, SD. = 0.246) และมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$, SD. = 0.351) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ประกอบด้วย 1) ปัญหาด้านแหล่งน้ำ ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก ปัญหาด้านการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร ปัญหาด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และปัญหาด้านการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง ปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อระดับปัญหา ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิเคอร์ต (Likert type scale) มีจำนวน 8 ข้อ และ 2) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ที่มีลักษณะคำถามปลายเปิด โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

3.1 ปัญหาการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ปัญหาการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงระดับปัญหาการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

(n = 373)

ปัญหาการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา		
	ค่าเฉลี่ย	(SD.)	แปลผล
1. ด้านแหล่งน้ำ			
1.1 ด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตสับปรด เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	1.00	(0.000)	น้อยที่สุด
1.2 ให้น้ำตามความต้องการของพืช และ ความชื้นของดินได้อย่างเหมาะสม	1.00	(0.000)	น้อยที่สุด
2. ด้านพื้นที่ปลูก			
2.1 พื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อน (คอก สัตว์ โรงเก็บ สารเคมี หรือ บ่อขยะ มาก่อน)	1.06	(0.472)	น้อยที่สุด
2.2 ขาดดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสับปรด เพื่อ ป้องกันดินเสื่อมโทรม	3.14	(1.149)	ปานกลาง
3. ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร			
3.1 ขาดความรู้ในการใช้วัตถุดิบทรายทาง การเกษตร	2.42	(0.493)	น้อย
3.2 ขาดความรู้ในการจัดเก็บวัตถุดิบทราย ทางการเกษตร	2.57	(0.527)	น้อย
4. ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการ ผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว			
4.1 ขาดความรู้ในการจัดการกระบวนการ ผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	2.14	(0.395)	น้อย
5. ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการ เก็บเกี่ยว			
5.1 ขาดความรู้ในการเก็บเกี่ยวและการ ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	1.24	(0.427)	น้อยที่สุด
6. ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลง ปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง			
6.1 ขาดความรู้ในการขนย้ายผลผลิตใน แปลงปลูกและการขนส่ง	1.59	(0.493)	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

(n = 373)

ปัญหาการผลิตสับปรดตามการการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา		
	ค่าเฉลี่ย	(SD.)	แปลผล
7. ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล			
7.1 ขาดความรู้ในการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล	2.37	(0.488)	น้อย
7.2 ขาดการอบรมความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ	3.50	(0.589)	มาก
8. ด้านการบันทึกข้อมูล และการตามสอบ			
8.1 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต	3.15	(0.904)	ปานกลาง
8.2 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยเพื่อการดูแลผลผลิต	2.97	(0.591)	ปานกลาง
8.3 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีและวัตถุอันตราย	3.26	(0.539)	ปานกลาง
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร			
9.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสับปรดมีน้อย (หรือไม่เพียงพอ)	3.28	(0.762)	ปานกลาง
9.2 เกษตรกรได้รับการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสับปรดไม่เพียงพอ	3.66	(0.475)	มาก
9.3 ไม่ได้รับการติดตามผลการส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	3.84	(0.903)	มาก
9.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่มีน้อย	2.67	(0.503)	ปานกลาง

การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ระดับปัญหาการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ปัญหาด้านแหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตสับปรดเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอยู่ในระดับน้อยที่สุด (\bar{X} = 1.00, SD. = 0.000) ระดับปัญหาด้านการให้น้ำ

ตามความต้องการของพืช และความชื้นของดินได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000)

ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดการดูแลรักษาพื้นที่ปลูก สลับประรด เพื่อป้องกันดินเสื่อมโทรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, SD. = 1.149) ระดับปัญหาด้านพื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อน (คอกสัตว์ โรงเก็บ สารเคมี หรือบ่อขยะ มาก่อน) อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.06$, SD. = 0.472)

ปัญหาด้านวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดความรู้ในการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, SD. = 0.493) ระดับปัญหาด้านขาดความรู้ในการจัดเก็บวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.57$, SD. = 0.527)

ปัญหาด้านด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดความรู้ในการจัดการกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$, SD. = 0.395)

ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดความรู้ในการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.24$, SD. = 0.427)

ปัญหาด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดความรู้ในการขนย้ายผลผลิตในแปลงปลูกและการขนส่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.59$, SD. = 0.493)

ปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดการอบรมความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, SD. = 0.589) ระดับปัญหาขาดความรู้ในการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$, SD. = 0.488)

ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, SD. = 0.904) ระดับปัญหาขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการให้น้ำใส่ปุ๋ยเพื่อการดูแลผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, SD. = 0.904) ระดับปัญหาขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีและวัตถุดิบอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, SD. = 0.539)

ปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาเกษตรกรได้รับการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสับประรดไม่เพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, SD. = 0.475) ระดับปัญหาไม่ได้รับการติดตามผลการส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, SD. = 0.903) ระดับปัญหาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสับประรด

มีน้อย (หรือไม่เพียงพอ) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $SD. = 0.762$) ระดับปัญหาช่องทางการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่มีน้อยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$, $SD. = 0.503$)

ตารางที่ 4.16 สรุประดับปัญหาการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

(n = 373)

ปัญหาการผลิตสับประรดตามการการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา		
	ค่าเฉลี่ย	(SD.)	แปลผล
1. ด้านแหล่งน้ำ	1.00	(0.000)	น้อยที่สุด
2. ด้านพื้นที่ปลูก	2.10	(0.568)	น้อย
3. ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร	2.49	(0.451)	น้อย
4. ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	2.14	(0.395)	น้อย
5. ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	1.24	(0.427)	น้อยที่สุด
6. ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง	1.59	(0.493)	น้อยที่สุด
7. ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล	2.93	(0.361)	ปานกลาง
8. ด้านการบันทึกข้อมูล และการตามสอบ	3.13	(0.418)	ปานกลาง
9. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	3.36	(0.249)	ปานกลาง

การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 สรุประดับปัญหาการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรปัญหา

ด้านแหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตสับประรดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, $SD. = 0.000$)

ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านพื้นที่ปลูกอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.10$, $SD. = 0.568$)

ปัญหาด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, $SD. = 0.451$)

ปัญหาด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$, $SD. = 0.395$)

ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.24$, $SD. = 0.427$)

ปัญหาด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.59$, $SD. = 0.493$)

ปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD. = 0.361$)

ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, $SD. = 0.418$)

ปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, $SD. = 0.249$)

3.2 ข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีดังนี้

ข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะด้านการผลิตสับปะรด 2) ข้อเสนอแนะด้านโรคและแมลง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นคำถามปลายเปิด พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะด้านการผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.65 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ราคาปัจจัยการผลิตสูง อาทิเช่น ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ มีราคาสูงขึ้น ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล แก้ปัญหาและช่วยเหลือ ในด้านของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร

(2) ปัญหาผลผลิตสับปะรดกระจุกตัว หรือช่วงผลผลิตล้นตลาด เสนอแนะให้ด้านภาครัฐ และโรงงานแปรรูปสับปะรดขยายกำลังการผลิตต่อวันให้มากกว่าขึ้นเดิม และงดรับผลผลิตจากภายนอกจังหวัด ควบคุมปริมาณแผงรับซื้อสับปะรดเพื่อลดการแย่งชิงโควตา การส่งสับปะรดเข้าสู่โรงงาน มีการประกันราคาขั้นต่ำอยู่ที่ 7 บาท

2) ข้อเสนอแนะด้านโรคและแมลงที่เกิดขึ้นกับสับปะรด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.26 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาวิธีการป้องกัน กำจัดโรคเหี่ยวสับปะรดให้หมดไป และสนับสนุนหน่อพันธุ์สับปะรดที่สะอาด ปราศจากโรคเหี่ยวให้กับเกษตรกรเพื่อทดแทนหน่อพันธุ์ที่เสียหาย

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบโดยตอบตามมาตราลิเคิร์ต (Likert type scale) จำนวน 5 ส่วน ได้แก่ 1) คำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการการส่งเสริมความรู้ในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติที่ดี จำนวน 8 ข้อ 2) คำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการด้านการส่งเสริมสื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 4 ข้อ 3) คำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 ข้อ 4) คำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 6 ข้อ และ 5) คำถามเกี่ยวกับการได้รับและความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 5 ข้อโดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.1 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การได้รับและความต้องการการส่งเสริมความรู้ในการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับความรู้และความต้องการในการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร ในด้านการปลูกและดูแลสับปะรด การผลิตสับปะรดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษา และการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงระดับการได้รับความรู้ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

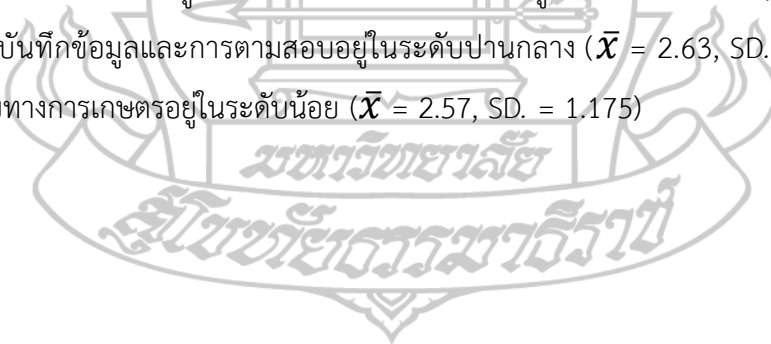
ประเด็นความรู้	ระดับการได้รับความรู้					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP		รวม	
	(n = 104)		(n = 269)		(n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
1. ด้านความรู้						
1.1 ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสัตว์ประรด	4.07 (0.895)	มาก	4.16 (0.821)	มาก	4.14 (0.842)	มาก
1.2 ความรู้ด้านการผลิตสัตว์ประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1.2.1 แหล่งน้ำ	3.10 (0.631)	ปานกลาง	3.03 (0.663)	ปานกลาง	3.05 (0.654)	ปานกลาง
1.2.2 พื้นที่ปลูก	3.11 (0.667)	ปานกลาง	3.15 (0.745)	ปานกลาง	3.14 (0.724)	ปานกลาง
1.2.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	2.78 (1.174)	ปานกลาง	2.57 (1.175)	น้อย	2.62 (1.1777)	ปานกลาง
1.2.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.74 (0.812)	มาก	3.91 (0.821)	มาก	3.86 (0.821)	มาก
1.2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.05 (1.194)	ปานกลาง	3.25 (1.227)	ปานกลาง	3.19 (1.220)	ปานกลาง
1.2.6 การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่ง	2.97 (1.144)	ปานกลาง	3.20 (1.209)	ปานกลาง	3.14 (1.194)	ปานกลาง
1.2.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.65 (0.833)	มาก	3.81 (0.862)	มาก	3.77 (0.856)	มาก
1.2.8 การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	2.52 (0.502)	น้อย	2.63 (0.484)	ปานกลาง	2.60 (0.491)	น้อย
การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด						

จากตารางที่ 4.17 แสดงระดับการได้รับความรู้ในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

การได้รับความรู้ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับความรู้ในระดับมาก 3 ประเด็น ระดับปานกลาง 5 ประเด็น และระดับน้อย 1 ประเด็น

ดังนี้ เรื่อง ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, SD. = 0.895) ความรู้ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรื่อง การจัดการคุณภาพ

ในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, SD. = 0.812) สุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, SD. = 0.833) แหล่งน้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$, SD. = 0.631) พื้นที่ปลูกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$, SD. = 0.667) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, SD. = 1.174) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, SD. = 1.194) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$, SD. = 1.144) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, SD. = 0.502) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับความรู้ในระดับมาก 3 ประเด็น ระดับปานกลาง 5 ประเด็น และระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, SD. = 0.821) ความรู้ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรื่อง การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, SD. = 0.821) สุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, SD. = 0.862) แหล่งน้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, SD. = 0.663) พื้นที่ปลูกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, SD. = 0.745) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$, SD. = 1.227) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, SD. = 1.209) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, SD. = 0.484) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.57$, SD. = 1.175)

ตารางที่ 4.18 แสดงระดับความต้องการความรู้ในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

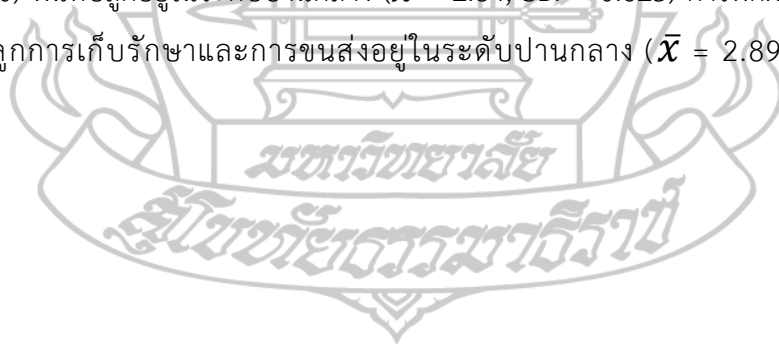
ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการความรู้					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP		รวม	
	(n = 104)		(n = 269)		(n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
1. ด้านความรู้						
1.1 ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรด	4.54 (0.501)	มากที่สุด	4.57 (0.518)	มากที่สุด	4.56 (0.513)	มากที่สุด
1.2 ความรู้ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1.2.1 แหล่งน้ำ	2.78 (0.775)	ปานกลาง	2.87 (0.830)	ปานกลาง	2.84 (0.815)	ปานกลาง
1.2.2 พื้นที่ปลูก	2.77 (0.627)	ปานกลาง	2.84 (0.623)	ปานกลาง	2.82 (0.624)	ปานกลาง
1.2.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.69 (0.504)	มาก	3.71 (0.477)	มาก	3.71 (0.484)	มาก
1.2.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	4.12 (0.998)	มาก	4.17 (0.986)	มาก	4.16 (0.989)	มาก
1.2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.88 (0.874)	มาก	3.88 (0.840)	มาก	3.88 (0.848)	มาก
1.2.6 การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่ง	3.01 (0.806)	ปานกลาง	2.89 (0.830)	ปานกลาง	2.92 (0.824)	ปานกลาง
1.2.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล	4.08 (0.772)	มาก	4.01 (0.748)	มาก	4.03 (0.754)	มาก
1.2.8 การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	4.36 (0.481)	มากที่สุด	4.30 (0.458)	มากที่สุด	4.31 (0.465)	มากที่สุด

การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 แสดงระดับความต้องการความรู้ในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ความต้องการความรู้ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับมาก 4 ประเด็น ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรดอยู่ในระดับมากที่สุด

(\bar{X} = 4.54, SD. = 0.501) ความรู้ด้านการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรื่อง การบันทึกข้อมูลและการตามสอบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.36, SD. = 0.481) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.69, SD. = 0.504) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.12, SD. = 0.998) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88, SD. = 0.874) สุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.08, SD. = 0.772) แหล่งน้ำอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.78, SD. = 0.775) พื้นที่ปลูกอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.77, SD. = 0.627) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่งอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.01, SD. = 0.806) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ระดับมาก 4 ประเด็น ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ดังนี้ เรื่อง ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปรดอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.57, SD. = 0.518) ความรู้ด้านการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรื่อง การบันทึกข้อมูลและการตามสอบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.30, SD. = 0.458) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.69, SD. = 0.504) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17, SD. = 0.986) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88, SD. = 0.840) สุขลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.01, SD. = 0.748) แหล่งน้ำอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.87, SD. = 0.830) พื้นที่ปลูกอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.84, SD. = 0.623) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่งอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.89, SD. = 0.830)

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริมการผลิตสับปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็นช่องทางและวิธีการส่งเสริม	ระดับการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
2. สื่อบุคคลในการส่งเสริม						
การเกษตร						
2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	2.24 (0.782)	น้อย	2.11 (0.816)	น้อย	2.15 (0.808)	น้อย
2.2 เจ้าหน้าที่เอกชน	1.96 (0.775)	น้อย	2.13 (0.761)	น้อย	2.09 (0.768)	น้อย
2.3 ผู้นำชุมชน	1.06 (0.414)	น้อยที่สุด	1.03 (0.316)	น้อยที่สุด	1.04 (0.345)	น้อยที่สุด
2.4 เกษตรกรต้นแบบ	2.75 (1.446)	ปานกลาง	2.93 (1.571)	ปานกลาง	2.88 (1.538)	ปานกลาง
3. สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริม						
การเกษตร						
3.1 แผ่นพับ	2.13 (0.952)	น้อย	2.04 (0.950)	น้อย	2.06 (0.950)	น้อย
3.2 คู่มือ	1.52 (0.502)	น้อยที่สุด	1.47 (0.500)	น้อยที่สุด	1.49 (0.500)	น้อยที่สุด
3.3 โปสเตอร์	1.22 (0.417)	น้อยที่สุด	1.25 (0.435)	น้อยที่สุด	1.24 (0.430)	น้อยที่สุด
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริม						
มการเกษตร						
4.1 เสียงตามสาย	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด
4.2 วิทยุกระจายเสียง	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด
4.3 โทรทัศน์	1.60 (0.919)	น้อยที่สุด	1.43 (0.824)	น้อยที่สุด	1.48 (0.854)	น้อยที่สุด
4.4 วิดีโอ	1.32 (0.468)	น้อยที่สุด	1.23 (0.433)	น้อยที่สุด	1.26 (0.444)	น้อยที่สุด
	2.00	น้อย	1.97	น้อย	1.9	น้อย

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็นช่องทางและ วิธีการส่งเสริม	ระดับการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
4.5 สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.00 (0.654)	น้อย	1.97 (0.730)	น้อย	1.98 (0.709)	น้อย
4.6 สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น	2.91 (1.521)	ปานกลาง	2.62 (1.453)	ปานกลาง	2.70 (1.476)	ปานกลาง
5. วิธีการส่งเสริมการเกษตร						
5.1 การเยี่ยมเยียนในแปลง	2.56 (0.822)	น้อย	2.49 (0.867)	น้อย	2.51 (0.854)	น้อย
5.2 ติดต่อที่สำนักงาน	1.86 (0.852)	น้อย	1.67 (0.809)	น้อยที่สุด	1.72 (0.824)	น้อยที่สุด
5.3 การบรรยาย	1.63 (0.914)	น้อยที่สุด	1.50 (0.827)	น้อยที่สุด	1.54 (0.853)	น้อยที่สุด
5.4 การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ	1.34 (0.475)	น้อยที่สุด	1.29 (0.453)	น้อยที่สุด	1.30 (0.459)	น้อยที่สุด
5.5 การทัศนศึกษาดูงาน	1.08 (0.552)	น้อยที่สุด	1.06 (0.458)	น้อยที่สุด	1.06 (0.485)	น้อยที่สุด

การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 แสดงระดับการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริมการผลิต
สับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

การได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริมโดยแบ่งเป็น ด้านสื่อบุคคล
ในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า ในประเด็น เกษตรกรต้นแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.75$, SD.
= 1.446) เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.24$, SD. = 0.782) เจ้าหน้าที่เอกชนอยู่ในระดับ
น้อย ($\bar{x} = 1.96$, SD. = 0.775) ผู้นำชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.06$, SD. = 0.414) ส่วน

เกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ดังนี้ ด้านสื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร

ในประเด็น เกษตรกรต้นแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, SD. = 1.571) เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$, SD. = 0.816) เจ้าหน้าที่เอกชนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13$, SD. = 0.761) ผู้นำชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.03$, SD. = 0.316)

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น แผ่นพับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13$, SD. = 0.952) คู่มืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.52$, SD. = 0.502) โปสเตอร์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.22$, SD. = 0.417) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น แผ่นพับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.04$, SD. = 0.950) คู่มืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.47$, SD. = 0.500) โปสเตอร์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.25$, SD. = 0.435)

ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$, SD. = 1.521) สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$, SD. = 0.654) เสียงตามสายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) วิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) โทรทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.60$, SD. = 0.919) วิดีโออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.32$, SD. = 0.468) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ในประเด็น สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, SD. = 1.453) สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$, SD. = 0.730) เสียงตามสายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) วิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) โทรทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43$, SD. = 0.824) วิดีโออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.23$, SD. = 0.433)

วิธีการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น การเยี่ยมเยียนในแปลงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$, SD. = 0.822) ติดต่อที่สำนักงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.86$, SD. = 0.852) การบรรยายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.63$, SD. = 0.914) การฝึกอบรมในแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.34$, SD. = 0.475) การทัศนศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 1.08$, SD. = 0.552) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการได้รับช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ในประเด็น การเยี่ยมเยียน

ในแปลงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, SD. = 0.867) ติดต่อกับสำนักงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.67$, SD. = 0.809) การบรรยายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.50$, SD. = 0.877) การฝึกอบรมในแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.29$, SD. = 0.453) การทัศนศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 1.06$, SD. = 0.458)

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็นช่องทางและวิธีการส่งเสริม	ระดับความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
2. สื่อบุคคลในการส่งเสริม						
การเกษตร						
2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	4.13 (0.396)	มาก	4.14 (0.376)	มาก	4.14 (0.381)	มาก
2.2 เจ้าหน้าที่เอกชน	2.75 (0.635)	ปานกลาง	2.83 (0.629)	ปานกลาง	2.81 (0.631)	ปานกลาง
2.3 ผู้นำชุมชน	3.08 (0.900)	ปานกลาง	2.98 (0.918)	ปานกลาง	3.01 (0.913)	ปานกลาง
2.4 เกษตรกรต้นแบบ	3.76 (0.782)	มาก	3.85 (0.833)	มาก	3.83 (0.819)	มาก
3. สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริม						
การเกษตร						
3.1 แผ่นพับ	2.11 (0.652)	น้อย	2.14 (0.633)	น้อย	2.13 (0.638)	น้อย
3.2 คู่มือ	2.64 (0.501)	ปานกลาง	2.69 (0.486)	ปานกลาง	2.68 (0.490)	ปานกลาง
3.3 ไปสเตอร์	2.71 (0.649)	ปานกลาง	2.68 (0.688)	ปานกลาง	2.69 (0.677)	ปานกลาง
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริม						
มการเกษตร						
4.1 เสียงตามสาย	2.33 (0.929)	น้อย	2.20 (0.992)		2.24 (0.975)	น้อย
4.2 วิทยุกระจายเสียง	2.14 (0.886)	น้อย	2.15 (0.983)		2.15 (0.955)	น้อย
4.3 โทรทัศน์	2.25 (0.650)	น้อย	2.28 (0.686)		2.27 (0.675)	น้อย

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นช่องทางและ วิธีการส่งเสริม	ระดับความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม					
	เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 104)		เกษตรกรที่ไม่ได้รับ GAP (n = 269)		รวม (n = 373)	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล
4.4 วิดีโอ	2.13 (0.900)	น้อย	2.25 (0.923)	น้อย	2.21 (0.917)	น้อย
4.5 สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.50 (1.223)	น้อย	2.52 (1.214)	น้อย	2.52 (1.215)	น้อย
4.6 สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น	4.49 (0.870)	มากที่สุด	4.59 (0.804)	มากที่สุด	4.56 (0.823)	มากที่สุด
5. วิธีการส่งเสริมการเกษตร	4.18 (0.963)	มาก	4.25 (0.930)	ปานกลาง	4.23 (0.938)	มากที่สุด
5.1 การเยี่ยมเยียนในแปลง	2.28 (0.492)	ปานกลาง	2.23 (0.454)	น้อย	2.24 (0.465)	น้อย
5.2 ติดต่อที่สำนักงาน	3.22 (0.417)	ปานกลาง	3.24 (0.429)	ปานกลาง	3.24 (0.425)	ปานกลาง
5.3 การบรรยาย	3.68 (0.804)	มาก	3.88 (0.822)	มาก	3.82 (0.820)	มาก
5.4 การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ	4.20 (1.009)	มาก	4.25 (0.931)	มากที่สุด	4.24 (0.952)	มากที่สุด
5.5 การทัศนศึกษาดูงาน						

การแปลผล 1.00 -1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 =ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 แสดงระดับความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริมการผลิต
สับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม
โดยแบ่งเป็น

ด้านสื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า ในประเด็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ
อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.13, SD. = 0.396) เกษตรกรต้นแบบอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 2.75, SD. =
1.446) เจ้าหน้าที่เอกชนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.75, SD. = 0.635) ผู้นำชุมชนอยู่ในระดับ
ปานกลาง (\bar{X} = 3.08, SD. = 0.900) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ

ทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ดังนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, SD. = 0.376) เกษตรกรต้นแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, SD. = 0.833) เจ้าหน้าที่เอกชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, SD. = 0.629) ผู้นำชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$, SD. = 0.918)

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น คู่มืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$, SD. = 0.501) โปสเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$, SD. = 0.649) แผ่นพับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$, SD. = 0.652) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น คู่มืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, SD. = 0.486) โปสเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$, SD. = 0.688) แผ่นพับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$, SD. = 0.633)

ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, SD. = 0.870) เสียงตามสายอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$, SD. = 0.929) วิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$, SD. = 0.866) โทรทัศน์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25$, SD. = 0.650) วิดีโออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13$, SD. = 0.900) สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$, SD. = 1.223) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ในประเด็น สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, SD. = 0.804) เสียงตามสายอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$, SD. = 0.992) วิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, SD. = 0.983) โทรทัศน์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$, SD. = 0.686) วิดีโออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25$, SD. = 0.923) สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, SD. = 1.214)

วิธีการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น การเยี่ยมชมในแปลงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, SD. = 0.963) การฝึกอบรมในแปลงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, SD. = 0.804) การทัศนศึกษาดูงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, SD. = 1.009) ติดต่อกับสำนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28$, SD. = 0.492) การบรรยายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, SD. = 0.417) ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม ในประเด็น การทัศนศึกษาดูงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, SD. = 0.931) การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, SD. = 0.822) การบรรยายอยู่ในระดับปานกลาง

(\bar{X} = 3.24, SD. = 0.429) การเขียนเขียนในแปลงอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 4.25, SD. = 0.930) ติดต่อกิจสำนักงานอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.23, SD. = 0.454)

ตารางที่ 4.21 สรุประดับการได้รับและระดับความต้องการความรู้ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

(n = 373)

การปฏิบัติตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับประรด	ระดับการได้รับ		ระดับความต้องการ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	t	p Value
1. ด้านความรู้						
1.1 ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับประรด	4.14 (0.842)	มาก	4.56 (0.513)	มากที่สุด	-13.380	0.000*
1.2 ความรู้ด้านการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1.2.1 แหล่งน้ำ	3.05 (0.654)	ปานกลาง	2.84 (0.815)	ปานกลาง	3.441	0.001*
1.2.2 พื้นที่ปลูก	3.14 (0.724)	ปานกลาง	2.82 (0.624)	ปานกลาง	6.237	0.000*
1.2.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	2.62 (1.1777)	ปานกลาง	3.71 (0.484)	มาก	-16.493	0.000*
1.2.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.86 (0.821)	มาก	4.16 (0.989)	มาก	-5.994	0.000*
1.2.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.19 (1.220)	ปานกลาง	3.88 (0.848)	มาก	-9.785	0.000*
1.2.6 การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษาและการขนส่ง	3.14 (1.194)	ปานกลาง	2.92 (0.824)	ปานกลาง	2.262	0.024*
1.2.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.77 (0.856)	มาก	4.03 (0.754)	มาก	-4.236	0.000*
1.2.8 การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	2.60 (0.491)	น้อย	4.31 (0.465)	มากที่สุด	-40.113	0.000*

*หมายเหตุ : มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.21 สรุปการได้รับและระดับความต้องการความรู้ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

โดยภาพรวม ด้านการปลูกและการดูแลสัตว์ปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, SD. = 0.842) และความต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, SD. = 0.513) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, SD. = 0.654) และความต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$, SD. = 0.815) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, SD. = 0.724) และความต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, SD. = 0.624) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, SD. = 1.1777) และความต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.71$, SD. = 0.484) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การจัดการคุณภาพไถ่กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.86$, SD. = 0.821) และความต้องการความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, SD. = 0.989) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, SD. = 1.220) และความต้องการความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, SD. = 0.848) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, SD. = 1.194) และความต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.29$, SD. = 0.824) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, SD. = 0.856) และความต้องการความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, SD. = 0.754) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.60$, $SD. = 0.491$) และความต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, $SD. = 0.465$) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ตารางที่ 4.22 สรุประดับการได้รับ และระดับความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมการผลิต สับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(n = 373)

ประเด็นช่องทางและ วิธีการส่งเสริม	ระดับการได้รับ		ระดับความต้องการ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	t	p Value
2. สื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร						
2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	2.15 (0.808)	น้อย	4.14 (0.381)	มาก	-47.638	0.000*
2.2 เจ้าหน้าที่เอกชน	2.09 (0.768)	น้อย	2.81 (0.631)	ปานกลาง	-20.664	0.000*
2.3 ผู้นำชุมชน	1.04 (0.345)	น้อยที่สุด	3.01 (0.913)	ปานกลาง	-38.876	0.000*
2.4 เกษตรกรต้นแบบ	2.88 (1.538)	ปานกลาง	3.83 (0.819)	มาก	-15.157	0.000*
3. สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร						
3.1 แผ่นพับ	2.06 (0.950)	น้อย	2.13 (0.638)	น้อย	-1.709	0.088 ^{ns}
3.2 คู่มือ	1.49 (0.500)	น้อยที่สุด	2.68 (0.490)	ปานกลาง	-40.893	0.000*
3.3 โปสเตอร์	1.24 (0.430)	น้อยที่สุด	2.69 (0.677)	ปานกลาง	-45.086	0.000*
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร						
4.1 เสียงตามสาย	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	2.24 (0.975)	น้อย	-24.530	0.000*

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

(n = 373)

ประเด็นช่องทางและ วิธีการส่งเสริม	ระดับการได้รับ		ระดับความต้องการ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	t	p Value
4.2 วิทยุกระจายเสียง	1.00 (0.000)	น้อยที่สุด	2.15 (0.955)	น้อย	-23.249	0.000*
4.3 โทรทัศน์	1.48 (0.854)	น้อยที่สุด	2.27 (0.675)	น้อย	-12.755	0.000*
4.4 วิทยุโ	1.26 (0.444)	น้อยที่สุด	2.21 (0.917)	น้อย	-17.494	0.000*
4.5 สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์	1.98 (0.709)	น้อย	2.52 (1.215)	น้อย	-9.482	0.000*
4.6 สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุค	2.70 (1.476)	ปานกลาง	4.56 (0.823)	มากที่สุด	-22.669	0.000*
5. วิธีการส่งเสริมการเกษตร						
5.1 การเยี่ยมเยียนในแปลง	2.51 (0.854)	น้อย	4.23 (0.938)	มากที่สุด	-28.759	0.000*
5.2 ติดต่อที่สำนักงาน	1.72 (0.824)	น้อยที่สุด	2.24 (0.465)	น้อย	-10.315	0.000*
5.3 การบรรยาย	1.54 (0.853)	น้อยที่สุด	3.24 (0.425)	ปานกลาง	-30.387	0.000*
5.4 การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ	1.30 (0.459)	น้อยที่สุด	3.82 (0.820)	มาก	-43.483	0.000*
5.5 การทัศนศึกษาดูงาน	1.06 (0.485)	น้อยที่สุด	4.24 (0.952)	มากที่สุด	-47.499	0.000*

*หมายเหตุ : มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.22 สรุประดับการได้รับ และระดับความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปรดของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

โดยภาพรวม ด้านสื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริม ในประเด็น เกษตรกรต้นแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, SD. = 1.538) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, SD. = 0.819) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

เจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, SD. = 0.808) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, SD. = 0.381) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

เจ้าหน้าที่เอกชน พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.09$, SD. = 0.786) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, SD. = 0.631) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ผู้นำชุมชน พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.04$, SD. = 0.345) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, SD. = 0.913) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริม ในประเด็น แผ่นพับอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$, SD. = 0.950) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13$, SD. = 0.638) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

คู่มือ พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.49$, SD. = 0.500) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$, SD. = 0.490) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

โปสเตอร์ พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.24$, SD. = 0.430) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, SD. = 0.677) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริม ในประเด็น สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊กอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, SD. = 1.476) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, SD. = 0.823) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$, SD. = 0.709) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$, SD. = 1.215) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

เสียงตามสายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$, SD. = 0.975) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

วิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, SD. = 0.000) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, SD. = 0.955) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

โทรทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.48$, SD. = 0.854) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$, SD. = 0.675) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

วีดีโออยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.26$, SD. = 0.444) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21$, SD. = 0.917) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริม ในประเด็นการเยี่ยมชมในแปลงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.51$, SD. = 0.854) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, SD. = 0.938) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ติดต่อที่สำนักงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.72$, SD. = 0.824) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$, SD. = 0.465) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การบรรยายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.54$, SD. = 0.853) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, SD. = 0.425) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.30$, SD. = 0.459) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.82$, SD. = 0.820) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การทัศนศึกษาดูงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.06$, SD. = 0.485) และความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.24$, SD. = 0.952) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

5.1 การเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการความรู้และช่องทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด	ระดับการได้รับ		ระดับความต้องการ		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (SD.)	แปลผล	t	p Value
1. ด้านความรู้						
1.1 ความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรด	4.14 (0.842)	มาก	4.56 (0.513)	มากที่สุด	-13.380	0.000*
1.2 ความรู้ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	3.17 (0.452)	ปานกลาง	3.58 (0.203)	มาก	-20.326	0.000*
2. ช่องทางและวิธีการส่งเสริม						
2.1 สื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร	2.03 (0.429)	น้อย	3.44 (0.175)	มาก	-96.243	0.000*
2.2 สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร	1.59 (1.597)	น้อยที่สุด	2.49 (0.383)	น้อย	-45.420	0.000*
2.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร	1.56 (0.491)	น้อยที่สุด	2.65 (0.755)	ปานกลาง	-29.186	0.000*
3. วิธีการส่งเสริมการเกษตร	1.62 (0.480)	ปานกลาง	3.55 (0.355)	มาก	-61.602	0.000*
ค่าเฉลี่ยรวม	2.35 (0.100)	น้อย	3.38 (0.159)	ปานกลาง	-103.237	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการความรู้และช่องทางการส่งเสริมการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ในภาพรวม โดยทดสอบความแตกต่างทางสถิติทดสอบ(t-test) ของระดับการได้รับความรู้และระดับความต้องการความรู้ด้านส่งเสริมการเกษตร พบว่า การได้รับความรู้กับความต้องการความรู้ด้านส่งเสริมการเกษตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรได้รับความรู้และช่องทางการส่งเสริมน้อยกว่าความต้องการความรู้และช่องทางการส่งเสริม ทั้ง 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านการการปลูกและการดูแลสับปะรด ช่องทางการส่งเสริม และด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร

5.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยด้านสภาพการผลิตสับปะรด ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนผลผลิตสับปะรด ราคาขายสับปะรด รายได้ในการขายสับปะรด การฝึกอบรม มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (n = 373)

ตัวแปร	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
1. อายุ (X ₁)	0.009	0.002	0.275	4.263	0.000**
2. จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน (X ₂)	0.001	0.008	-0.005	-0.071	0.944
3. จำนวนผลผลิตสับปะรด (X ₃)	-4.759E-5	0.000	-0.049	-0.253	0.800
4. ราคาขาย (X ₄)	-0.056	0.075	-0.078	-0.751	0.453
5. รายได้ในภาคการเกษตร (X ₅)	3.956E-7	0.000	0.356	5.105	0.000**
6. รายได้ในการขายสับปะรด (X ₆)	1.212E-5	0.000	0.139	0.716	0.475
7. การฝึกอบรม (X ₇)	0.021	0.037	0.033	0.561	0.576
8. ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (X ₈)	-0.017	0.002	-0.504	-7.395	0.000**
ค่าคงที่	3.685	0.856		4.305	0.000

R = 0.533 R² = 0.285 F = 23.045 p value < 0.05

สมการ $\hat{Y} = 3.685 + 0.009 (X_1) + 3.956E-7 (X_5) - 0.017 (X_8)$

สมการมาตรฐาน $Z = + 0.275 (X_1) + 0.356 (X_5) - 0.504 (X_8)$

จากตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ค่าตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร มีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ที่ไม่มีผลต่อตัวแปรตาม และมี 3 ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลหรือมีผลตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร ปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร และปัจจัยด้านประสบการณ์การปลูกสับปะรด และ โดยปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร และปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร มีผลความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนประสบการณ์การปลูกสับปะรด มีผลความสัมพันธ์ในเชิงลบ กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง

สรุปเป็นสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

$$R = 0.533 \quad R^2 = 0.285 \quad F = 23.045 \quad p \text{ value} < 0.05$$

$$\text{สมการ } \hat{Y} = 3.685 + 0.009 (X_1) + 3.956E-7 (X_5) - 0.017 (X_8)$$

$$\text{สมการมาตรฐาน } \hat{Z} = + 0.275 (X_1) + 0.356 (X_5) - 0.504 (X_8)$$

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.1 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมผลการศึกษาข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบ

ผู้วิจัยได้กำหนดการสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการปฏิบัติ ปัจจัยด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังตารางที่ 4.25

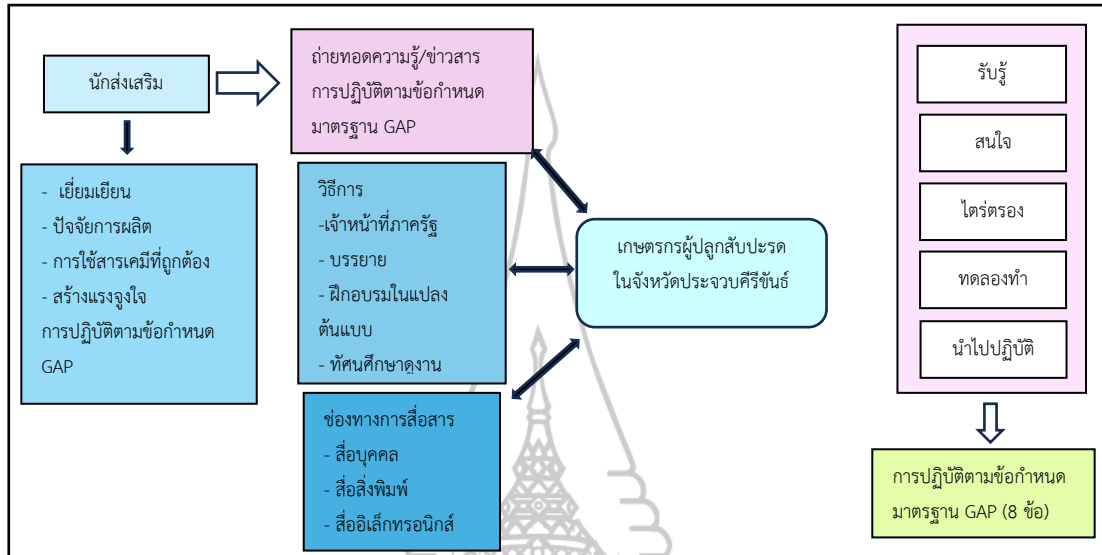
ตารางที่ 4.25 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัย	ข้อได้เปรียบ (Advantages)	ข้อเสียเปรียบ (Disadvantages)	แนวทางการส่งเสริม (Extension)
1. ปัจจัยส่วนบุคคล	- เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตสับปะรดสูง(เฉลี่ย 24.10 ปี) -มีพื้นที่ปลูกสับปะรดเป็นของตนเอง (เฉลี่ย 25.46 ไร่)	- เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย มาก (อายุเฉลี่ย 51.17 ปี) - เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนในการทำ การเกษตรน้อย (แรงงานเฉลี่ย 2.05)	- ส่งเสริมให้เกษตรกร ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้กับทายาท หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ - ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล ที่เกษตรกรมีให้เกิดประโยชน์
ปัจจัย	ข้อได้เปรียบ (Advantages)	ข้อเสียเปรียบ (Disadvantages)	แนวทางการส่งเสริม (Extension)
	- เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร	- เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์น้อย	สูงสุด และใช้นวัตกรรมที่ลดการใช้แรงงานคน - แนะนำวิธีการใช้สื่อออนไลน์ให้กับเกษตรกร หรือสมาชิก
	- เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร		ในครัวเรือนให้สามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้
	- เกษตรกรส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มในการผลิตสับปะรด		
2. ปัจจัยด้านการผลิต	- จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการปลูกสับปะรดทั้งสับปะรดโรงงานและสับปะรดผลสดเป็นที่ต้องการของตลาด - มีโรงงานแปรรูปสับปะรดมากที่สุดในประเทศ	- เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมี และสารกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นส่วนใหญ่ - มีโรคเหี่ยวสับปะรดระบาด - เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงาน จึงทำให้ผลผลิตล้นตลาด - เกินกำลังการผลิตของโรงงาน ทำให้ราคาสับปะรดต่ำลง และผลผลิตเน่าเสียหาย	มีสมุดจดบันทึกรายรับ รายจ่าย ประจำครัวเรือน - ส่งเสริมให้เกษตรกร มีความรู้และทักษะการบริหารจัดการแปลงสับปะรด แบบผสมผสาน รวมถึงการกำหนดพันธุ์ที่พบโรคเหี่ยว - ส่งเสริมการผลิตสับปะรดผลสด ที่มีราคาผลผลิตสูงกว่าสับปะรดโรงงาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านผลผลิต และราคา

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ปัจจัย	ข้อได้เปรียบ (Advantages)	ข้อเสียเปรียบ (Disadvantages)	แนวทางการส่งเสริม (Extension)
3. ปัจจัยด้าน การปฏิบัติ	- เกษตรมีประสบการณ์ ในการผลิตสับปะรดสูง (เฉลี่ย 24.10 ปี) -	- เกษตรกรผลิตสับปะรด ส่วนมากยังไม่ได้รับการ รับรองการผลิตสับปะรด ตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	- ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญ ในการผลิตสับปะรดตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี บูรณาการหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องร่วม ให้ความรู้และแนะนำแนวทาง
4. ปัจจัยด้าน ปัญหาและ ข้อเสนอแนะ		- เกษตรกรได้รับการ อบรมเกี่ยวกับการผลิต สับปะรด ตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี ยังไม่ เพียงพอ - ราคาปัจจัยการผลิต สูงขึ้น - ราคาผลผลิตสับปะรด ตกต่ำลง	- ส่งเสริมให้เกษตรกรมี ความรู้ด้านการบริหารจัดการ แปลงมีการวางแผนการปลูก จนถึงเก็บเกี่ยว ลดการใช้ ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น - ส่งเสริมให้เกษตรกรวางแผน ร่วมกันในระดับกลุ่ม ในการ บังคับดอกสับปะรด เพื่อลด ปัญหาผลผลิตออกสู่ตลาด พร้อมกับ ส่งเสริมการทำ ข้อตกลงการซื้อขายสับปะรด ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

6.2 การสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากภาพที่ 4.1 กรอบแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย

1) ผู้ส่งสาร (Source: S) หมายถึง ผู้ที่มีทักษะจากหน่วยงานราชการ/เอกชน เกษตรกรต้นแบบ ที่มีความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ ของผู้รับสารหรือเกษตรกรเป้าหมาย

2) ข่าวสาร (Message: M) หมายถึง องค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการได้รับการส่งเสริมใน ที่นี้ คือ ความรู้ด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

3) ช่องทางการสื่อสาร (Channel: C) หมายถึง ช่องทางและวิธีการที่เกษตรกรต้องการ ในการส่งเสริม ในที่นี้ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่เอกชน ผู้นำชุมชน เกษตรกรต้นแบบ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อสังคม ออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก

4) ผู้รับ (Receiver: R) หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี กำหนดได้ดังนี้

1) นักส่งเสริม หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน เกษตรกรต้นแบบ ที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการส่งเสริมให้ความรู้ คำแนะนำแก่เกษตรกรกร ในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ และวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การเยี่ยมเยียนในแปลง การทัศนศึกษาดูงาน การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ การบรรยายให้แก่เกษตรกร ตามลำดับและมีบทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ/หรือภาคีอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนพัฒนา ด้านองค์ความรู้ และอาจสนับสนุนด้านงบประมาณ ปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น ในด้านการผลิตสับปะรดปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2) เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีบทบาทในการพัฒนาตนเอง และกลุ่ม โดยให้ความร่วมมือกับกับเจ้าหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาผลผลิตให้ได้รับการรับรอง มาตรฐานการผลิต และต่อยอดการปฏิบัติและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกับการแบ่งปัน แยกแพร่ องค์ความรู้ตามหลักวิชาการให้กับผู้อื่นที่ต้องการต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร
- 1.1.2 เพื่อศึกษาความสำคัญและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 1.1.4 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 1.1.5 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2565 จำนวนรวมทั้งหมด 5,368 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด และปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับประรดของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.2.3 การทดสอบความถูกต้องของเครื่องมือการวิจัย โดยนำเครื่องมือไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย ที่จังหวัดราชบุรี จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability Consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ปรากฏว่า ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.812 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.791 และ ตอนที่ 4 เท่ากับ 0.785 ซึ่งพบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค มากกว่า 0.7 ดังนั้น แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ จึงผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ ตามที่ Jump, N. (1978) ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับสำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจไว้ว่า ค่า Cronbach มากกว่า และเท่ากับ 0.7 ซึ่งค่าที่ได้มีความน่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับประรด จำนวน 373 คน ระหว่างเดือนตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2567

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสับประรดของเกษตรกร

1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 76.9 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.17 ปี ร้อยละ 35.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประสพการณ์ในการปลูกสับประรดเฉลี่ย 24.10 ปี จำนวนแรงงานในครัวเรือนในการทำเกษตร เฉลี่ย 2.05 ราย จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนในการทำเกษตร (แรงงานจ้าง) เฉลี่ย 2.73 ราย พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 36.71 ไร่ พื้นที่ปลูกสับประรด เฉลี่ย 26.08 ไร่ รายได้รวมของครัวเรือน เฉลี่ย 429,568.36 บาทต่อปี รายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย 320,576.41 บาทต่อปี รายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 325,316.35

บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 196,201.07 บาท หนี้สินรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 121,474.53 บาท ร้อยละ 41.3 มีแหล่งเงินทุนจาก ธกส. ร้อยละ 86.9 มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร

2) สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 41.6 เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์การการเกษตร โดยร้อยละ 56.0 เป็นสมาชิกกลุ่มกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ร้อยละ 80.7 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 72.1 การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

3) สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนในการทำการเกษตร เฉลี่ย 2.05 ราย จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนในการทำการเกษตร (แรงงานจ้าง) เฉลี่ย 2.73 ราย พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 36.71 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรด เฉลี่ย 26.08 ไร่ รายได้รวมของครัวเรือน เฉลี่ย 429,568.36 บาทต่อปี รายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย 320,576.41 บาทต่อปี รายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 325,316.35 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 196,201.07 บาท หนี้สินรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 121,474.53 บาท ร้อยละ 41.3 มีแหล่งเงินทุนจาก ธกส. ร้อยละ 86.9 มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร

1.3.2 สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

1) การเตรียมการผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.6 ปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย ร้อยละ 72.4 ใช้หน่อข้างเป็นส่วนที่ใช้ปลูก ร้อยละ 38.6 มีสภาพดินที่ปลูกสับปะรดเป็นดินร่วนปนทราย ร้อยละ 83.6 ปลูกสับปะรดเป็นพืชเชิงเดี่ยว ร้อยละ 43.7 ช่วงเวลาการเพาะปลูกสับปะรด เดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม

2) การดูแลรักษาสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.8 ไม่มีระบบการให้น้ำสับปะรด เกษตรกรร้อยละ 60.6 ใช้ปุ๋ยเคมีในการบำรุงสับปะรด ร้อยละ 97.1 มีการบังคับดอกสับปะรด โรคที่พบในแปลงสับปะรด ร้อยละ 80.4 พบโรคเหี่ยวในแปลงสับปะรด ร้อยละ 98.1 พบมดในแปลงสับปะรด ร้อยละ 76.7 มีการป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรดโดยใช้สารเคมี ร้อยละ 97.3 การพิจารณาการสุกของผลสับปะรดโดยการการนับอายุ การจัดการหลังเก็บเกี่ยวสับปะรด ร้อยละ 78.6 มีการให้ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้นต่อสับปะรด

3) การจำหน่ายผลผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.4 ส่งสับปะรดเข้าโรงงานแปรรูป ร้อยละ 64.1 มีการส่งสับปะรดเข้าโรงงานแปรรูปด้วยตัวเอง

1.3.3 การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกร มีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ประเด็น คือ พื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การปฏิบัติในระดับปานกลาง 5 ประเด็น คือ แหล่งน้ำ วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การพัก

ผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

1.3.4 ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) ปัญหาการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า ปัญหาระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ด้านการบันทึกข้อมูล และการตามสอบ และด้านการส่งเสริมการเกษตร ปัญหาระดับน้อย 3 ประเด็น คือ ด้านพื้นที่ปลูก ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร และด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ปัญหาระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น คือ ด้านแหล่งน้ำ ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง

2) ข้อเสนอแนะการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีดังนี้

ราคาปัจจัยการผลิตสูง อาทิเช่น ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ มีราคาสูงขึ้น โดยเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล แก้ปัญหาและช่วยเหลือ ในด้านของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร ปัญหาผลผลิตสับปะรดระจุกตัว หรือช่วงผลผลิตล้นตลาด เสนอแนะให้ด้านภาครัฐ และโรงงานแปรรูปสับปะรดขยายกำลังการผลิตต่อวันให้มากกว่าขึ้นเดิม และงดรับผลผลิตจากภายนอกจังหวัด ควบคุมปริมาณแฉ่งรับซื้อสับปะรดเพื่อลดการแย่งชิงโควตา การส่งสับปะรดเข้าสู่โรงงาน และขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาวิธีการป้องกัน กำจัดโรคเหี่ยวสับปะรดให้หมดไป มีการสนับสนุนหน่อพันธุ์สับปะรดที่สะอาด ปราศจากโรคเหี่ยวให้กับเกษตรกรเพื่อทดแทนหน่อพันธุ์ที่เสียหาย

1.3.5 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) การได้รับความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ การปลูกและการดูแลสับปะรด และด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คือ การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล มีการได้รับความรู้ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น คือ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง การได้รับความรู้ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ความต้องการความรู้ พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ การปลูกและการดูแลสับปะรด และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ต้องการความรู้ในระดับมาก 4 ประเด็น คือ การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และสุขลักษณะ

ส่วนบุคคล เกษตรกรต้องการความรู้ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก และการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง

2) การได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ เกษตรกรต้นแบบ และสื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก การได้รับในระดับน้อย ประเด็น 5 คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่เอกชน แผ่นพับ สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ และการเยี่ยมชมในแปลง การได้รับในระดับน้อยที่สุด 11 ประเด็น คือ ผู้นำชุมชน คู่มือ โปสเตอร์ วิทยูกระจายเสียง โทรทัศน์ วิดีโอ ติดต่อที่สำนักงาน การบรรยาย การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ และการทัศนศึกษาดูงาน ความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรได้รับช่องทางและวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก การเยี่ยมชมในแปลง และการทัศนศึกษาดูงาน ความต้องการในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เกษตรกรต้นแบบ การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ ความต้องการในระดับปานกลาง 5 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่เอกชน ผู้นำชุมชน คู่มือ โปสเตอร์ และการบรรยาย ความต้องการในระดับน้อย 7 ประเด็น คือ เสี่ยงตามสาย วิทยูกระจายเสียง โทรทัศน์ วิดีโอ สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ และติดต่อที่สำนักงาน

1.3.6 การทดสอบสมมติฐาน

1) สมมติฐานที่ 1 การเปรียบเทียบภายในกลุ่ม เกษตรกรที่มีระดับการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (paired t-test) พบว่า การได้รับความรู้กับความต้องการความรู้ด้านส่งเสริมการเกษตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรได้รับความรู้และช่องทางการส่งเสริมน้อยกว่าความต้องการความรู้และช่องทางการส่งเสริม ทั้ง 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรด ช่องทางการส่งเสริมและด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร

2) สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพการผลิตสับปะรด ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนผลผลิตสับปะรด ราคาขายสับปะรด รายได้ในการขายสับปะรด การฝึกอบรม มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มี 3 ตัวแปร ที่มีผลต่อการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร ปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร และปัจจัยด้านประสบการณ์การปลูกสับปะรด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร และปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร มีผลความสัมพันธ์ในเชิงบวก คือ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น

มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนประสพการณ์การปลูกสับปะรด มีผลความสัมพันธ์ในเชิงลบ กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีประสพการณ์การปลูกสับปะรดเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง

สรุปเป็นสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

$$R = 0.533 \quad R^2 = 0.285 \quad F = 23.045 \quad p \text{ value} < 0.05$$

$$\text{สมการ } \hat{Y} = 3.685 + 0.009 (X_1) + 3.956E-7 (X_5) - 0.017 (X_8)$$

$$\text{สมการมาตรฐาน } Z = + 0.275 (X_1) + 0.356 (X_5) - 0.504 (X_8)$$

1.3.7 การสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ นักส่งเสริม หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน เกษตรกรต้นแบบ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ความรู้ให้มีความรู้ คำแนะนำแก่เกษตรกรกร ในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ และวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การเยี่ยมเยียนในแปลง การทัศนศึกษาดูงาน การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ การบรรยายให้แก่เกษตรกร ประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ/หรือภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนพัฒนาด้านองค์ความรู้ และอาจสนับสนุนด้าน ปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น ในด้านการผลิตสับปะรดปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย วาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.7) มีอายุเฉลี่ย 51.17 ปี สอดคล้องกับ ธนยา พร้อมมูล (2559,

น.43) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกสับปะรด กรณีศึกษาเกษตรกรรายย่อย ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุ 51 – 60 ปี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกับศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดเลย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 60.7) เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกสับปะรด 24.10 ปี ในขณะที่ ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง (2562, น.104) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดเลย มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเฉลี่ย 6.03 ปี เนื่องด้วยเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีปลูกสับปะรดมายาวนานตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ จึงได้ซึมซับและเรียนรู้การปลูกสับปะรดจนสามารถสืบทอดและรับช่วงดูแลจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.05 คน สอดคล้องกับวาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.40 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานนอกครัวเรือน (แรงงานจ้าง) 2.73 คน สอดคล้องกับน้ำฝน พวงนางแย้ม (2555, น. 35) ศึกษาการปลูกสับปะรดโรงงานตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทองจังหวัดชลบุรี พบว่า มีแรงงานจ้างประจำในการทำไร่สับปะรด เฉลี่ย 2.71 และแรงงานจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 3.76 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองเฉลี่ย 36.71 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.08 ไร่ ในขณะที่ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีขนาดพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 30.03 ไร่ มีรายได้ภาคการเกษตรรอบปีที่ผ่านมา (2566) เฉลี่ย 320,576.41 บาทต่อปี สอดคล้องกับอรรมพ สอนชา (2560, น.35) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 363,730.77 บาทต่อปี เกษตรกรมีหนี้สินครัวเรือนเฉลี่ย 104,112.60 บาทต่อปี แตกต่างกับไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 85) พบว่า เกษตรกรมีหนี้สิน เฉลี่ย 79,809.37 บาท เกษตรกรมีแหล่งเงินทุนจาก ธกส. ร้อยละ 41.3 และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 86.9 สอดคล้องกับ เขมชาติ ปัญจทุม (2560, น. 5) ศึกษา การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เครื่องจักรกลการเกษตรที่มีใช้อยู่ในครัวเรือน ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องพ่นยา ในส่วนใหญ่ไม่มีรถแทรกเตอร์ รถไถเดินตาม อุปกรณ์ต่อพ่วงท้ายรถแทรกเตอร์ (เทรลเลอร์)

2.1.2 สภาพทางสังคม

พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.4 การเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด สอดคล้องกับ อรรถนพ สอนชา (2560, น.64) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดหนองคาย จำนวนน้อยกว่าครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งการได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรด จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 80.7 รองลงมาเป็นเพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 46.9 แตกต่างกับวาสนา แก้วใหญ่ (2562, น. 80) พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตสับปะรดอยู่ในระดับน้อย โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้านมากกว่า อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตสับปะรดให้กับเกษตรกรมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการลงพื้นที่ให้คำปรึกษา หรือการติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกร

2.1.3 สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่มีการปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียร้อยละ 94.6 ใช้น้ำอย่างเป็นส่วนที่ใช้ปลูก ดินมีสภาพเป็นดินร่วนปนทรายร้อยละ 38.6 รองลงมาเป็นดินร่วน ร่วนร้อยละ 35.4 และดินลูกรังร้อยละ 23.1 ลักษณะการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยว เกษตรกรมีการปลูกสับปะรดตลอดทั้งปี แต่โดยส่วนใหญ่ปลูกในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงเดือน สิงหาคม เนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝนให้เหมาะแก่การเพาะปลูกสับปะรด สอดคล้องกับสุภิญญา สันตะกิจ (2555, น. 86) ศึกษาสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในอำเภอหัวหินทั้งหมด ปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ที่มีสภาพดินร่วนปนทรายโดยใช้น้ำเป็นส่วนที่ใช้ปลูกแบบแถวคู่ และปลูกแบบพืชเดี่ยว ในด้านการดูแลรักษาสับปะรด เกษตรกรร้อยละ 44.8 ไม่มีการให้น้ำสับปะรด โดยจะอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ส่วนเกษตรกรร้อยละ 27.3 จะมีการจัดการระบบน้ำ โดยการใช้ระบบท่อและสายยางเป็นอุปกรณ์ในการให้น้ำสับปะรด สอดคล้องกับอรรถนพ สอนชา (2560, น.64) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดอาศัยน้ำฝนทำการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีในการบำรุงสับปะรด มีการบังคับดอกสับปะรด ร้อยละ 97.1 โรคที่พบในแปลงสับปะรดส่วนใหญ่คือโรคเหี่ยว ร้อยละ 80.4 แมลงศัตรูที่พบ คือ มด ร้อยละ 98.1 ในการป้องกันกำจัดโดยส่วนใหญ่เกษตรกรใช้สารเคมี ร้อยละ 76.7 สอดคล้องกับสุภา ออมจิตร (2563, น.13-14) ศึกษาการส่งเสริมการจัดการดินเพื่อการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ในด้านการดูแลรักษา ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี วิธีการใส่ปุ๋ยจะใส่ทางดิน และพ่นทางใบ เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการปลูกสับปะรด การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีอย่างเดียว จะมีการบังคับดอกด้วยการใช้สารเคมี สารเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือแคลเซียมคาร์ไบด์ ช่วงระยะเวลาบังคับดอกส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเช้า หรือช่วงเย็น เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลิตสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด ร้อย

ละ 95.4 โดยการส่งเข้าโรงงานด้วยตนเอง (ได้รับโควตาจากโรงงาน) ร้อยละ 64.1 สอดคล้องกับสุภา ออมจิตร (2563, น.13) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายสับปะรดส่งโรงงาน/บริษัท เนื่องจาก โรงงานให้ราคาสูง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และยังเป็นแหล่งที่ต้องการผลผลิตสับปะรดในปริมาณมาก และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิต และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่มีการแปรรูปเป็นสับปะรด กวน และทำน้ำสับปะรด

2.2 การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญมาก แต่มีการปฏิบัติปานกลาง ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) แหล่งน้ำ 2) วัตถุอันตรายทางการเกษตร 3) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง 4) สุขลักษณะส่วนบุคคล 5) การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ เกษตรกรอาจขาด ความรู้ ความเข้าใจ ทำจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ในส่วนของเจ้าหน้าที่อาจต้องมีการแนะนำ หรือ เต็มเต็มในส่วนที่เกษตรกรยังปฏิบัติได้ไม่มาก ส่วนในประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติได้ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ปลูก 2) การจัดการคุณภาพไคร่บวมการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว และ 3) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว อาจจะต้องมีติดตามดูแล ให้เกษตรกรรักษาระดับ การปฏิบัติให้สม่ำเสมอต่อไป

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

พบว่า ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมพบปัญหา ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ในเรื่องของการขาดอบรมความรู้แก่ ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ ปัญหาในระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ ด้าน พื้นที่ปลูก ในเรื่องของการขาดดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสับปะรด เพื่อป้องกันดินเสื่อมโทรม และด้านการ บันทึกข้อมูล และการตามสอบ ในเรื่องของการขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต ขาดการบันทึกข้อมูลการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยเพื่อการดูแลผลผลิต การใช้สารเคมีและวัตถุอันตราย สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ รักษ์น้ำเที่ยง (2562, น.125) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดเลย พบว่า ปัญหาในระดับมากในเรื่องขาดความรู้ เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบอาจเป็นเพราะเกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องบันทึกข้อมูลทำ ให้ยังขาดความรู้ในเรื่องนี้ยังชัดเจน ปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า มี 2 ประเด็นที่พบปัญหา ในระดับมาก คือ 1) เกษตรกรได้รับการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดไม่เพียงพอ 2) เกษตรกร ไม่ได้รับการติดตามผลการส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และปัญหาการส่งเสริม ในประเด็น ระดับกลาง คือ ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่มีน้อย ในขณะที่ ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562,

น. 92-93) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้านความรู้ด้านการปฏิบัติ และด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาต่อการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก คือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน โดย เจ้าหน้าที่ของรัฐควรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้ได้มาตรฐานการผลิตสับปะรด การติดตามการผลิตอย่างต่อเนื่อง และจูงใจเกษตรกรให้เห็นประโยชน์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในด้านข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คือ ราคาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ปัญหาผลผลิตสับปะรดระจุกตัว หรือช่วงผลผลิตล้นตลาด แลปัญหาโรคเหี่ยว โดยเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล ในด้านของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร มีการวางแผนการผลิตร่วมกับโรงงานแปรรูปสับปะรด มีมาตรการในการป้องกัน และกำจัดโรคเหี่ยวสับปะรดที่ชัดเจน

2.3 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ระดับการได้รับและระดับความต้องการความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับน้อย คือ ด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ จึงส่งผลให้ความต้องการของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ การได้รับความรู้ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการได้รับความรู้ในระดับที่มาก และความรู้ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรด เกษตรกรมีความต้องการได้รับความรู้ในระดับที่มากที่สุด ด้านการได้รับ และระดับความต้องการช่องทางและวิธีการส่งเสริม เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก 2 ประเด็น คือด้านวิธีการส่งเสริมโดยใช้สื่อบุคคล และวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับมากที่สุด คือ ประเด็นการเยี่ยมชมในแปลง และการทัศนศึกษา ดูงาน สอดคล้องกับ ศราวุธ ศิริลักษณ์ และ ประภัสสร เกียรติสุนันท์ (2562, น.7) ได้ศึกษา การผลิตสับปะรดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในด้านความรู้ในระดับมากด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตสับปะรดของเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล และ 2) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังต้องการวิธีการส่งเสริมโดยใช้สื่อบุคคล โดยช่องทางและวิธีการส่งเสริมในรูปแบบวิธีการเยี่ยมชมในแปลงจากเจ้าหน้าที่และการได้ไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อได้เปิดประสบการณ์และเพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ และเกิดแรงจูงใจที่จะกลับมาปฏิบัติในแปลงของตนเอง

2.4 การทดสอบสมมติฐาน

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.4.1 สมมติฐาน ที่ 1

จากการศึกษา พบว่า การได้รับความรู้และระดับความต้องการความรู้ด้านส่งเสริมการเกษตร โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรได้รับความรู้และช่องทางการส่งเสริมน้อยกว่าความต้องการความรู้และช่องทางการส่งเสริม ทั้ง 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านการปลูกและการดูแลสับปะรด ช่องทางการส่งเสริม และด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร

2.4.2 สมมติฐาน ที่ 2

จากการศึกษา ปัจจัยด้านสภาพการผลิตสับปะรด ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนผลผลิตสับปะรด ราคาขายสับปะรด รายได้ในการขายสับปะรด การฝึกอบรม มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มี 3 ตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร ปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร และปัจจัยด้านประสบการณ์การปลูกสับปะรด และ โดยปัจจัยด้านอายุของเกษตรกร และปัจจัยด้านรายได้ภาคการเกษตร มีผลความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนประสบการณ์การปลูกสับปะรด มีผลความสัมพันธ์ในเชิงลบ กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกสับปะรดเพิ่มขึ้น การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีก็จะมีแนวโน้มลดลง

2.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากการศึกษา พบว่า นักส่งเสริม หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน เกษตรกรต้นแบบที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการส่งเสริมให้ความรู้ให้ความรู้ คำแนะนำแก่เกษตรกรกร ในการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ และวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การเยี่ยมเยียนในแปลง การทัศนศึกษาดูงาน การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ การบรรยายให้แก่เกษตรกร ตามลำดับและมีบทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ/หรือภาคอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนพัฒนาด้านองค์ความรู้ และอาจสนับสนุนด้านงบประมาณ ปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น ในด้านการผลิตสับปะรดปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีบทบาทในการพัฒนาตนเองและกลุ่ม โดยให้ความร่วมมือกับกับเจ้าหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาผลผลิตให้ได้รับการรับรอง

มาตรฐานการผลิต และต่อยอดการปฏิบัติและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกับการแบ่งปัน เผยแพร่องค์ความรู้ตามหลักวิชาการให้กับผู้อื่นที่ต้องการต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อควรพิจารณานำมาเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

จากการวิจัยพบว่า ในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีนั้น เกษตรกรยังขาดการปฏิบัติในด้านหลัก ดังต่อไปนี้ 1) ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรมีการให้ความสำคัญและการปฏิบัติที่น้อย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านความปลอดภัยของผลผลิตสับปะรด ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการปนเปื้อนได้ ดังนั้นเกษตรกรควรมีความตระหนักให้ความสำคัญให้มาก ไม่ละเลยในการปฏิบัติ เปลี่ยนมุมมองจากการปฏิบัติเดิม ๆ โดยการปรึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริม หรือการศึกษาจากเกษตรกรต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง

2) ด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ เกษตรกรควรมีการบันทึกเป็นประจำเพราะจะทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต และทำให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ จะส่งผลถึงการแก้ปัญหาในด้านลดต้นทุนการผลิตในส่วนที่ไม่จำเป็นออกไปได้

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการวิจัยพบว่า การได้รับและความต้องการของเกษตรกรทั้งด้านความรู้ และช่องทางการส่งเสริม ในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต่างกันอย่างชัดเจนในด้านสถิติ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบที่น้อย และมีความต้องการความรู้ด้านนี้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ควรมีการให้ความรู้และเติมเต็มให้เกษตรกรมากขึ้นกว่าเดิม โดยวิธีการเยี่ยมเยียนเกษตรกรในแปลง หรือที่บ้านเกษตรกรพูดคุยและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกษตรกรพบในการบันทึกข้อมูล หาวิธีที่น่าสนใจและง่ายต่อการปฏิบัติ เช่น

ออกแบบเล่มการบันทึกข้อมูลที่มีความน่าสนใจ ตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้น มีภาพประกอบที่สื่อถึงข้อมูลนั้นๆ ที่ต้องการให้เกษตรกรกรอกบันทึก อาจมีการทำคลิปวิดีโอแนะนำการบันทึกข้อมูลที่ตื่นเต้น กระตุ้นความสนใจให้เกษตรกรอยากปฏิบัติตาม ส่งเสริมผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ค หรือการนำไปเปิดให้เกษตรกรดูตอนจัดอบรม เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตาม ดูแลอย่างต่อเนื่อง

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ควรทำงานในชุมชนแบบเดี่ยว ๆ ดังนั้นควรมีทักษะด้านการประสานงานที่ดี สร้างเครือข่ายกับผู้นำชุมชน หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาร่วมบูรณาการงานในพื้นที่ อบรมความรู้ในด้านการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีให้กับเกษตรกร และเน้นย้ำความสำคัญในประเด็นที่เกษตรกรเกิดปัญหาปฏิบัติได้น้อยตามข้อกำหนด สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรในรูปแบบที่น่าสนใจ ง่ายต่อความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกร

3) เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเป็นตัวกลางในการประสานงานต่อเกษตรกร และภาคโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด (ไตรภาคี) เพื่อร่วมกันทำข้อตกลงด้านการวางแผนการผลิตสับปะรด ให้ปริมาณผลผลิตสับปะรดที่ออกสู่ตลาด มีปริมาณที่ใกล้เคียงหรือตรงตามความต้องการการรับซื้อของโรงงาน และควบคุมคุณภาพการผลิตโดยใช้มาตรฐานการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการทำข้อตกลงด้านราคาของสับปะรดให้เป็นที่ยอมรับได้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและโรงงานแปรรูปสับปะรด

4) เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแนะนำเกษตรกร ในด้านวิธีการป้องกัน กำจัดโรคเหี่ยวสับปะรด ควรมีการผสมผสานวิธีการป้องกันและกำจัด และควรมีการแนะนำและส่งเสริมหรือสนับสนุนหน่อพันธุ์สับปะรดที่สะอาด และแข็งแรงให้กับเกษตรกร

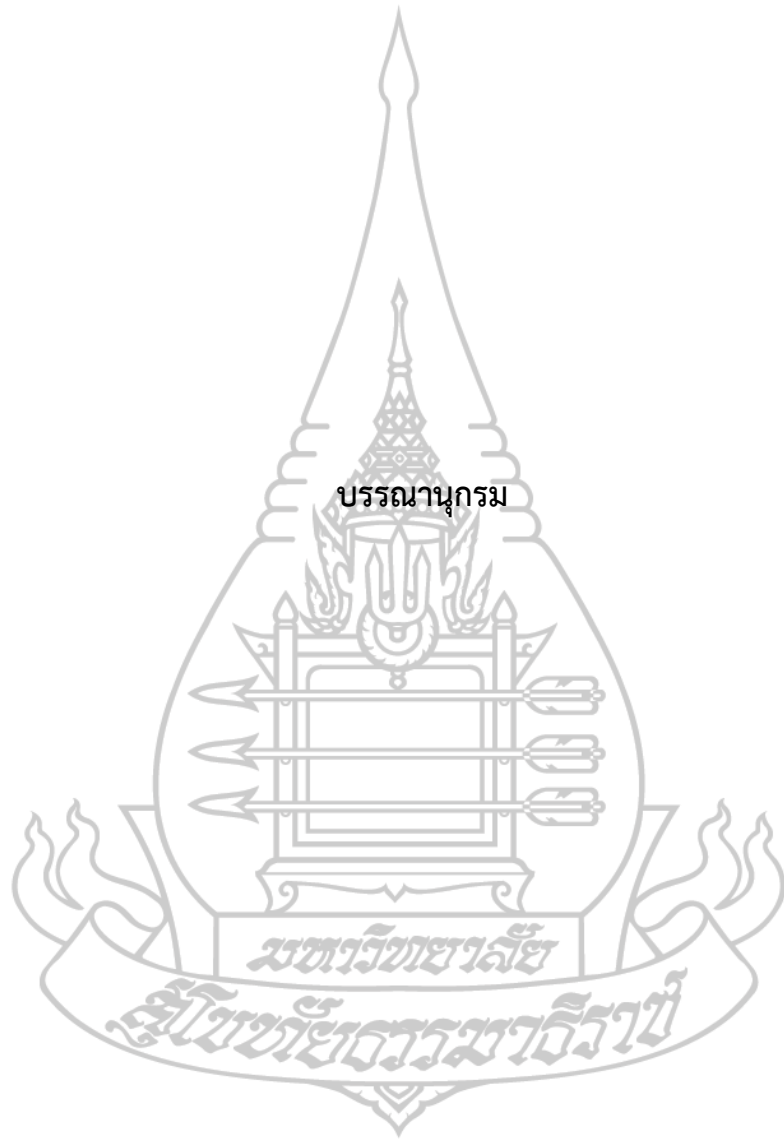
3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อควรพิจารณานำมาเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

3.2.1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในเรื่องความต้องการความรู้และปัจจัยปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

3.2.2 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในเรื่องวิธีการที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด

3.2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการจัดการโรคเหี่ยวสับปะรดแบบผสมผสาน เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรมีวิธีในการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวสับปะรดมากขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

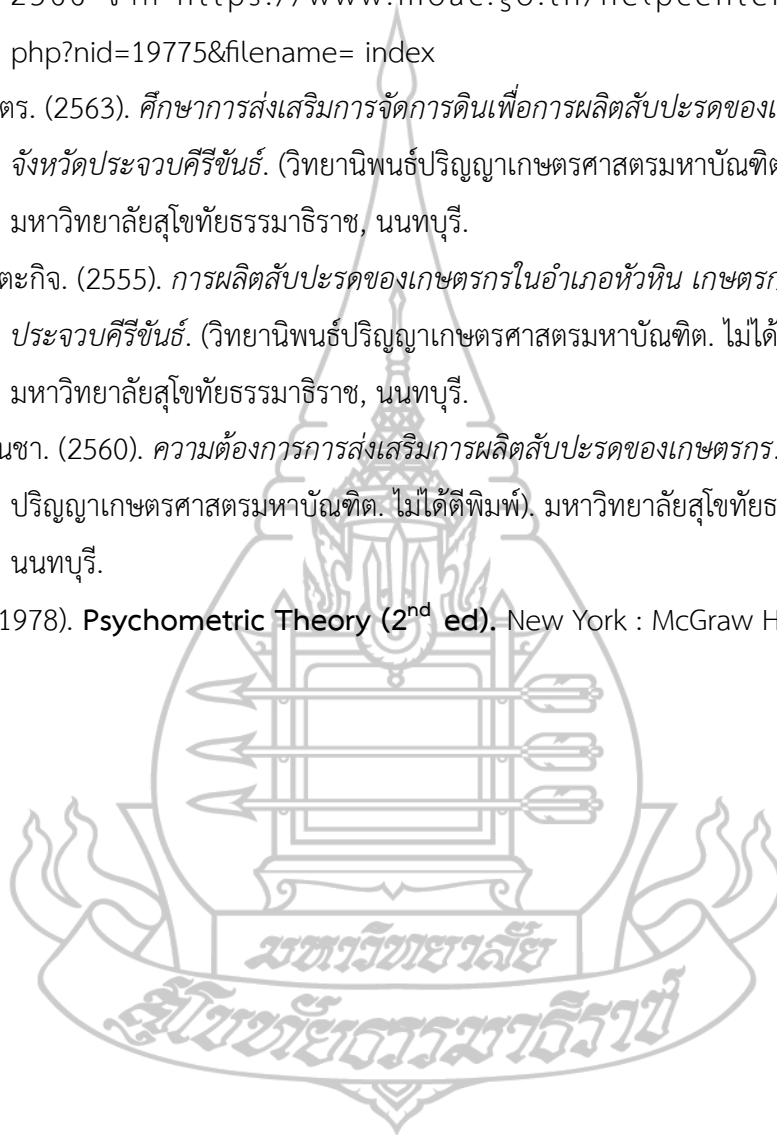
บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เวชกามา, และคงศักดิ์ ต้อยสีบ. (2561). ตัวแบบการจัดการกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด บ้านเสด็จ ตำบลพิชัย จังหวัดลำปาง. แบบค้นคว้าอิสระคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. จังหวัดลำปาง.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). *ฐานข้อมูลการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร*. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2566 จาก <https://farmer.doae.go.th/>
- เกตุอร ทองเครือ. (ม.ป.ป). การปลูกสับปะรด. ใน *เอกสารบริการความรู้การเกษตร*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เมษชาติ ปัญจพุม. (2560). *การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- จารุพรรณ มนัสสากร. (2559). *โครงสร้างการผลิตสับปะรด รายงานผลการวิจัยและพัฒนาต้นพืชและเทคโนโลยีการเกษตร*.
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2563). *วิธีการและการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 5) นนทบุรี*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2564). *แนวคิด ทฤษฎีด้านการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (หน่วยที่ 2) นนทบุรี*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เชิดพงษ์ ชีระจิตต์. (2563). *การใช้การสื่อสารเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (หน่วยที่ 10) นนทบุรี*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ดิเรก ฤกษ์ห่อราย. (2527). *การส่งเสริมการเกษตร หลักการและวิธีการ*. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, กรุงเทพฯ
- ทาริกา นามวงศ์. (2565). *การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตสับปะรดที่ได้และไม่ได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- ธนายา พร้อมมูล. (2559). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกสับปะรดกรณีศึกษาเกษตรกรรายย่อย ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นภาลักษณ์ เสมอใจ. (2559). *การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- น้ำฝน พวงนางแย้ม. (2555). *การปลูกสับปะรดโรงงานตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นิภาพร วงศ์สะอาด. (2555). *การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรอำเภอสางเภา จังหวัดตาก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เปรมจิต โทณะบุตร. (2559). *การผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์. (2563). *แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 4)* นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพ็ญจันทร์ วิจิตร และคณะ. (2559). *การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรดพันธุ์ตราดสีทอง. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*.
- ไพลิน สังข์สงเคราะห์. (2562). *การยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดของเกษตรกรเกษตรกรในอำเภอดำรงวิทยารัษฎานุประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ. นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- วรรณธิดา เบญจกุล. (2556). *การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- วาสนา แก้วใหญ่. (2562). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับประรดคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ศราวุธ ศิริลักษณ์, และประภัสสร เกียรติสุรนนท์. (2562). การผลิตสับประรดและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. *บทความวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 47(2), 7
- ศิริรัตน์ รักน้ำเที่ยง. (2562). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตสับประรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สถาบันวิจัยพืชสวน . (2560). *การจัดการผลิตสับประรดคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สันติ ช่างเจรจา และคณะ . (2562). *กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับประรด*. เชียงใหม่ เอ็มดี ดี กรุ๊ป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนา.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, (2566). *รายงานสถิติข้อมูลพื้นฐานพืช*. (อัดสำเนา) ข้อมูลเอกภาพ ปี 2565 สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2565). *ข้อมูลด้านการเกษตรรายสินค้า สับประรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2565. ค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2565 จาก* https://www.prachuapkhirikhan.go.th/_2018/content/general
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2565). *รายงานสถิติข้อมูลพื้นฐานพืช*. (อัดสำเนา) ข้อมูลเอกภาพ ปี 2565 สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2563). *ข้อมูลทั่วไป จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2565 จาก* https://www.prachuapkhirikhan.go.th/_2018/content/general
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2557). *มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับประรด GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR PINEAPPLE*. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2564). *มาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://WWW.acfs.go.th>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). *ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร*. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2566 จาก oae.go.th/view/1/ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร/TH-TH

- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). *สถานการณ์ด้านราคารับประรดโรงงาน*. ค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2565 จาก <https://oaezone.oae.go.th/view/26/index/TH-TH>
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ลับประรด ปี 2560-2569*. ค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2566 จาก https://www.moac.go.th/helpcenter/ewt_news.php?nid=19775&filename=index
- สุภา ออมจิตร. (2563). *ศึกษาการส่งเสริมการจัดการดินเพื่อการผลิตลับประรดของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภิญญา สันตะกิจ. (2555). *การผลิตลับประรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน เกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรณพ สอนชา. (2560). *ความต้องการการส่งเสริมการผลิตลับประรดของเกษตรกร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Jump, N. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed). New York : McGraw Hill.

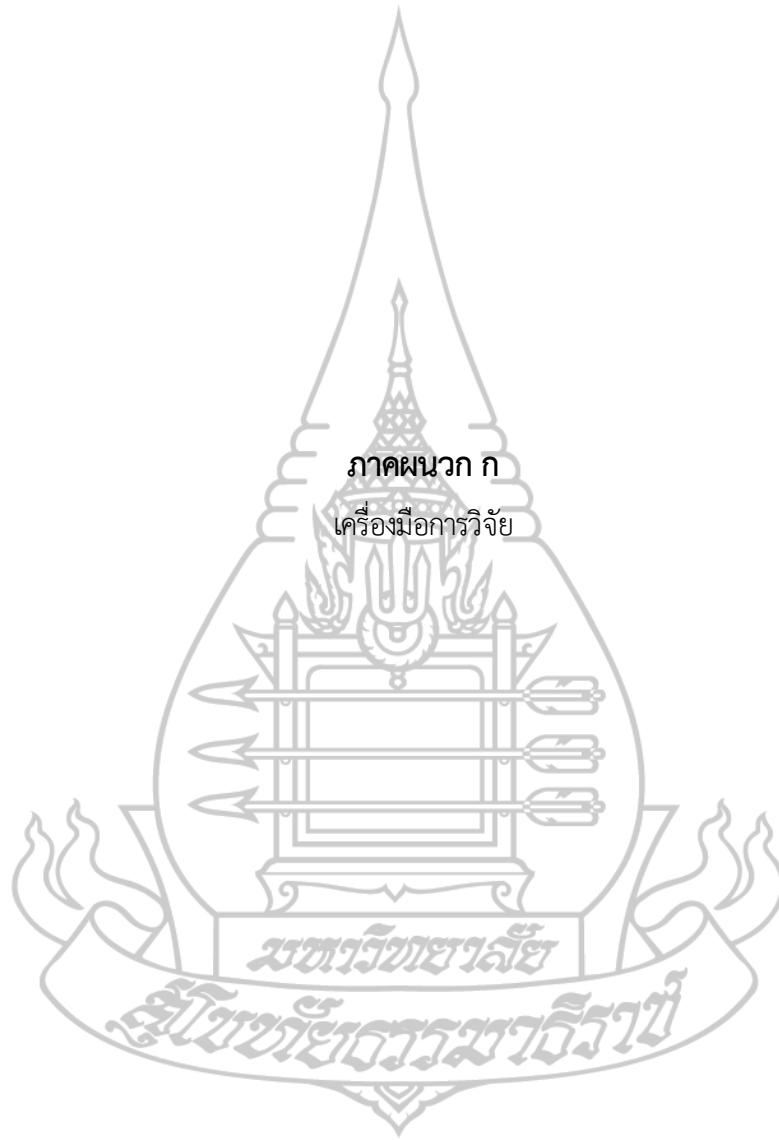

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตสัปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการผลิตสัปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสัปะรดของเกษตรกร
- 2) เพื่อศึกษาความสำคัญและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 4) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 5) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

2. คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะใช้ในการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านตอบคำถามทุกข้อ ตรงตามความจริงที่ปฏิบัติและตรงตามความคิดเห็นของท่าน

3. เลขที่แบบสัมภาษณ์ มีไว้เพื่อติดตามติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

4. แบบสัมภาษณ์นี้มีทั้งหมด 4 ตอน จำนวน 10 หน้า ดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและสภาพการผลิตสัปะรดของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

5. คำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ชุดนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการเป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตสัปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือ

นางสาวปานิสรา เอกจัน

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการผลิตสับประรดของเกษตรกร

คำแนะนำ : ผู้สัมภาษณ์อ่านข้อคำถาม แล้วเติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่าง _____ และใส่เครื่องหมาย
ใน (.....) หน้าข้อที่ตรงตามความต้องการของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ ปี (เกิน 6 เดือน ให้ปัดเป็น 1 ปี)
3. สถานภาพสมรส
() 1. โสด () 2. สมรส () 3. หม้าย () 4. หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษาสูงสุด
() 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. ประถมศึกษา () 3. มัธยมศึกษาตอนต้น
() 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย () 5. ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา () 6. ปริญญาตรี
() 7. สูงกว่าปริญญาตรี () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
6. ท่านมีประสบการณ์ในการปลูกสับประรดมาแล้ว ปี

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

7. ท่านเป็นสมาชิกองค์กรการเกษตรใดบ้าง
() 1. ไม่เป็น () 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 2.1 กลุ่มเกษตรกร () 2.2 กลุ่มแปลงใหญ่
() 2.3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร () 2.4 สหกรณ์การเกษตร
() 2.5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน () 2.6 อื่น ๆ.....
8. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับประรดจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร () 2. เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง () 3. ผู้นำท้องถิ่น
() 4. การฝึกอบรม () 5. สื่อสิ่งพิมพ์ () 6. วิทยู
() 7. โทรทัศน์ () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....
9. การได้รับ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
() 1. ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) / ได้ใบรับรอง
() 2. ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) / ไม่ได้ใบรับรอง

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

10. จำนวนแรงงานในครัวเรือนในการทำการเกษตร.....คน
11. จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนในการทำการเกษตร.....คน
12. พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรทั้งหมด จำนวน.....ไร่
 - () 1. พื้นที่ตนเอง จำนวน ไร่ () 2. พื้นที่เช่า จำนวน..... ไร่ () 3. พื้นที่อื่นๆ จำนวน.....ไร่
13. พื้นที่ปลูกสับปะรด จำนวน.....ไร่
 - () 1. พื้นที่ตนเอง จำนวน ไร่ () 2. พื้นที่เช่า จำนวน..... ไร่ () 3. พื้นที่อื่นๆ จำนวน.....ไร่
14. รายได้รวมของครัวเรือนในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2566) จำนวน.....บาทต่อปี
 - () 1. รายได้ในภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
 - () 2. รายได้นอกภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
15. รายจ่ายของครัวเรือนในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2566) จำนวน.....บาทต่อปี
 - () 1. รายจ่ายในภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
 - () 2. รายจ่ายนอกภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
- 16.หนี้สินรวมของครอบครัว จำนวน.....บาทต่อปี
17. แหล่งเงินทุน

() 1.ตนเอง	() 2.ญาติพี่น้อง	() 3.กู้ยืมนอกระบบ
() 4.ธกส.	() 5.ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ	() 6.กลุ่มออมทรัพย์
() 7.กองทุนหมู่บ้าน	() 8.สหกรณ์การเกษตร	() 9.อื่น ๆ.....
18. เครื่องจักรกลทางการเกษตร
 - () 1.ไม่มี () 2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 2.1 รถแทรกเตอร์ () 2.2 รถหกล้อ
 - () 2.3 รถสิบล้อ () 2.4 อื่นๆ.....

ตอนที่ 1.4 สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

การเตรียมการผลิต

1. พันธุ์สับปะรดที่ปลูก
 - () 1. ปัตตาเวีย () 2. MD 2 () 3. อื่น ๆ (ระบุ)
2. ส่วนที่ใช้ปลูก
 - () 1. หน่อดิน () 2. หน่อข้าง () 3. จุก () 4. ตะเกียง
3. สภาพดินที่ปลูกสับปะรด
 - () 1. ดินร่วน () 2. ดินทราย () 3. ดินร่วนปนทราย () 4. ดินปนลูกรัง

4. ลักษณะการปลูก

() 1. ปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยว () 2. ปลูกเป็นพืชแซม (ระบุ).....

5. ช่วงเวลาเพาะปลูก เดือน

การบำรุงดูแลรักษา

6. การจัดการระบบน้ำ

() 1. ไม่มี () 2. มี โดยท่อและสายยาง () 3. มี โดยติดตั้งแบบสปริงเกอร์
() 4. อื่น ๆ (ระบุ)

7. การใช้ปุ๋ย

() 1. ไม่ได้ใช้ () 2. ใช้ปุ๋ยเคมี () 3. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ () 4. ใช้แบบผสม
() 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

8. การบังคับดอกสับปะรด

() 1. ไม่มี () 2. มี โดยใช้ (ระบุ).....

9. โรคที่พบในแปลงสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. โรคยอดเน่า หรือต้นเน่า () 2. โรคเหี่ยว () 3. อื่น ๆ (ระบุ)

10. แมลงศัตรูที่พบในแปลงสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เพลี้ยแป้ง () 2. มด () 3. อื่น ๆ (ระบุ)

11. การป้องกันและกำจัดโรค แมลงศัตรูสับปะรด

() 1. ไม่ได้ทำ () 2. สารเคมี () 3. ชีวภัณฑ์ () 4. ใช้แบบผสม
() 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

12. การพิจารณาการสุกของผลสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. การนับอายุ () 2. มีขนตาเปลี่ยนจากสีชมพูเป็นสีน้ำตาลอ่อน
() 3. ตาสับปะรดเริ่มเปิด 2 – 3 ตา จากด้านล่าง () 4. สีผิวเปลือก
() 5. เคาะฟังเสียง (แปะ แปะ) () 6. อื่น ๆ (ระบุ)

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

13. การจัดการต้นตอหลังการเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ถ้าแปลงต้นปลูกมีโรคเหี่ยวระบาด ทำการถอนต้นเป็นโรคไปทำลายนอกแปลง
() 2. หักหน่อที่เกิดระหว่างการให้ผลผลิตในรุ่นก่อนออกให้หมด
() 3. ใช้มีดตัดต้นสับปะรดระดับเหนือดิน 20 – 30 เซนติเมตร
() 4. ใช้ต้นและใบสับปะรดคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้น ป้องกันการงอกของวัชพืช
() 5. การให้ปุ๋ยต้นตอ
() 6. หักหน่อที่เกิดจากต้นไปขยายพันธุ์ เหลือเฉพาะหน่อดินไว้เป็นต้นตอ
() 7. อื่น ๆ (ระบุ)

การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

14. การจำหน่าย

- () 1. เพื่อส่งโรงงาน () 2. เพื่อจำหน่ายผลสด

15. ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ผ่านกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด () 2. ส่งโรงงานด้วยตัวเอง
 () 3. ผ่านหัวหน้าโคกตา () 4. ผ่านพ่อค้าคนกลาง (แผงรับซื้อ)
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ)

ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรด

ประเด็น	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
1. ต้นทุนการปลูกและการดูแลรักษา	
1.1 ค่าแรงงาน	
1.1.1 ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่	
1.1.2 ค่าแรงงานในการปลูก	
1.1.3 ค่าแรงงานในการดูแล	
1.1.4 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว รวบรวมผลผลิต	
1.2 ค่าวัสดุ	
1.2.1 ค่าพันธุ์	
1.2.2 ค่าปุ๋ย	
1.2.3 ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดโรค/แมลง	
1.2.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่ง	
1.2.5 ค่าวัสดุอื่นๆ (ระบุ) _____	
1.3 การลงทุน	
1.3.1 ค่าเช่าที่ดิน	
1.3.2 ค่าลงทุนอื่นๆ (ระบุ) _____	
2. ผลตอบแทนการผลิต	
2.1 จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	
2.2 ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)	
2.3 รายได้รวม (บาท/ไร่)	

ตอนที่ 2 ความสำคัญและการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

คำแนะนำ: ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบ โดยมี ลักษณะการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) ท่านให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติตามประเด็นเหล่านี้ในระดับใด โดย 1 = ความสำคัญ/การปฏิบัติ น้อยที่สุด 2 = การความสำคัญ/ปฏิบัติ น้อย 3 = ความสำคัญ/การปฏิบัติ ปานกลาง 4 = ปฏิบัติ/ต้องการ มาก และ 5 = ความสำคัญ/ปฏิบัติ มากที่สุด
- 2) เหตุผลหรือข้อแนะนำเพิ่มเติมในประเด็นเหล่านี้

การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับสับปะรด	ระดับ (1-5)		เหตุผล
	ความสำคัญ	การปฏิบัติ	
1. แหล่งน้ำ			
1.1 ใช้น้ำที่ไม่มีสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย			
1.2 ให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดิน			
1.3 มีการจัดการหลังจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา			
2. พื้นที่ปลูก			
2.1 ปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต			
2.2 ปลูกในพื้นที่ถูกกฎหมาย			
2.3 มีการจดบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีมาเชื้อในดิน			
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร			
3.1 ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลาก			
3.2 มีการทำความสะอาดเครื่องมือพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หลังการใช้ทุกครั้ง			
3.3 มีการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง เป็นสัดส่วน			
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว			
4.1 ใช้น้ำหรือพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้			
4.2 ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย			
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว			
5.1 วางผลสับปะรดที่เก็บแล้วบนวัสดุอื่นที่ไม่ใช้พื้นดิน			

การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับสับปะรด	ระดับ (1-5)		เหตุผล
	ความสำคัญ	การปฏิบัติ	
5.2 อุปกรณ์ที่สัมผัสกับผลสับปะรดทำจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสับปะรด			
6. การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง			
6.1 วางผลสับปะรดในบริเวณที่เหมาะสม ป้องกันความเสียหายจากความร้อนและแสงแดด			
6.2 ขนส่งผลสับปะรดด้วยความระมัดระวัง			
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล			
7.1 คนงานมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล			
7.2 ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี			
7.3 คนงานที่สัมผัสกับสับปะรด มีการปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด			
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ			
8.1 มีการบันทึกข้อมูลการผลิต เช่น วิธีการปลูก การใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร การบังคับดอก การใช้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว เป็นต้น			
8.2 มีการบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิต รวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้			
8.3 มีการบันทึกผลการตรวจน้ำและดิน เมื่อใช้น้ำหรือปลูก ในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน			

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

คำแนะนำ : : ผู้สัมภาษณ์อ่านข้อคำถาม และเติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่าง.....ที่ตรงตามความต้องการของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และสอบถามประเด็นปัญหาอื่นๆ โดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้ 1 คือ ระดับน้อยที่สุด 2 คือ ระดับน้อย 3 คือ ระดับปานกลาง 4 คือ ระดับมากและ 5 คือ ระดับมากที่สุด

ปัญหาในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา (1 - 5)	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านแหล่งน้ำ		
1.1 ด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตสับปะรดเสี่ยงต่อการปนเปื้อน		
1.2 ให้น้ำตามความต้องการของพืช และความชื้นของดินได้อย่างเหมาะสม		

ปัญหาในการผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา (1 – 5)	ข้อเสนอแนะ
1.3		
2. ด้านพื้นที่ปลูก		
2.1 พื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อน (คอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี หรือบ่อขยะ มาก่อน)		
2.2 ขาดคูแลกรักษาพื้นที่ปลูกสับปะรด เพื่อป้องกันดินเสื่อมโทรม		
2.3		
3. ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร		
3.1 ขาดความรู้ในการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร		
3.2 ขาดความรู้ในการจัดเก็บวัตถุดิบทรายทางการเกษตร		
3.3		
4. ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว		
4.1 ขาดความรู้ในการจัดการกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว		
4.2		
5. ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
5.1 ขาดความรู้ในการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
5.2		
6. ด้านการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการขนส่ง		
6.1 ขาดความรู้ในการขนย้ายผลผลิตในแปลงปลูกและการขนส่ง		
6.2		
7. ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.1 ขาดความรู้ในการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.2 ขาดการอบรมความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ตาม หน้าที่ ที่รับผิดชอบ		
7.3		
8. ด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ		
8.1 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต		
8.2 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยเพื่อการดูแล ผลผลิต		
8.3 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีและวัตถุ อันตราย		
8.4		
9. ปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร		

ปัญหาในการผลิตสัปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับปัญหา (1 – 5)	ข้อเสนอแนะ
9.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสัปรดมีน้อย (หรือไม่เพียงพอ)		
9.2 เกษตรกรได้รับการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสัปรดไม่เพียงพอ		
9.3 ไม่ได้รับการติดตามผลการส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง		
9.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่มีน้อย		
9.5 อื่น ๆ (ระบุ).....		

ข้อเสนออื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร

คำแนะนำ: ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบ โดยมี ลักษณะการสัมภาษณ์ ดังนี้ “ท่านได้รับการส่งเสริมและมีความต้องการการส่งเสริมในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามประเด็นเหล่านี้ใน ระดับใด โดย 1 = ได้รับ/ต้องการ น้อยที่สุด 2 = ได้รับ/ต้องการ น้อย 3 = ได้รับ/ต้องการ ปานกลาง 4 = ได้รับ/ต้องการ มาก และ 5 = ได้รับ/ต้องการ มากที่สุด”

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับการส่งเสริม (1-5)		เหตุผล
	การ ได้รับ	ความ ต้องการ	
1. ความรู้			
1.1 การปลูกและการดูแลสับปะรด			
1.2 การผลิตสับปะรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี			
1) แหล่งน้ำ			
2) พื้นที่ปลูก			
3) การใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร			
4) ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว			
5) ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว			
6) ด้านการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกการเก็บรักษา และการขนส่ง			
7) ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล			
8) ด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ			
2. สื่อบุคคลในการส่งเสริมการเกษตร			
2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ			
2.2 เจ้าหน้าที่เอกชน			
2.3 ผู้นำชุมชน			
2.4 เกษตรกรต้นแบบ			
3. สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งเสริมการเกษตร			
3.1 แผ่นพับ			
3.2 คู่มือ			
3.3 โปสเตอร์			

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ระดับการส่งเสริม (1-5)		เหตุผล
	การ ได้รับ	ความ ต้องการ	
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเสริมการเกษตร			
4.1 เสียงตามสาย			
4.2 วิทยุกระจายเสียง			
4.3 โทรทัศน์			
4.4 วิทยุไอ			
4.5 สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ เป็นต้น			
4.6 สื่อสังคม เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น			
5. วิธีการส่งเสริมการเกษตร			
5.1 การเยี่ยมเยียนในแปลง			
5.2 ติดต่อที่สำนักงาน			
5.3 การบรรยาย			
5.4 การฝึกอบรมในแปลงต้นแบบ			
5.5 การทัศนศึกษาดูงาน			

ขอขอบคุณ

ภาคผนวก ข

คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตสัปรดของเกษตรกร

RELIABILITY
 /VARIABLES=B1.1.1 B1.1.2 B1.1.3 B1.2.1 B1.2.2 B1.2.3 B1.3.1 B1.3.2 B1.3.3 B1.4.1 B1.4.2 B1.5.1 B1.5.2 B1.6.1 B1.6.2 B1.7.1 B1.7.2 B1.7.3 B1.8.1 B1.8.2 B1.8.3 B2.1.1 B2.1.2 B2.1.3 B2.2.1 B2.2.2 B2.2.3 B2.3.1 B2.3.2 B2.3.3 B2.4.1 B2.4.2 B2.5.1 B2.5.2 B2.6.1 B2.6.2 B2.7.1 B2.7.2 B2.7.3 B2.8.1 B2.8.2 B2.8.3
 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
 /MODEL=ALPHA.

→ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.812	42

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสัปรดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 4 การได้รับและความต้องการ การส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

RELIABILITY
 /VARIABLES=C1.1 C1.2 C1.3 C2.1 C2.2 C2.3 C3.1 C3.2 C3.3 C4.1 C4.2 C5.1 C5.2 C6.1 C6.2 C7.1 C7.2 C7.3 C8.1 C8.2 C8.3 C8.4 C9.1 C9.2 C9.3 C9.4 C9.5
 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
 /MODEL=ALPHA.

→ Reliability

Warnings

Scale has zero variance items.

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.791	27

Output

- Log
- Reliability
 - Title
 - Notes
 - Scale: ALL VARIABLE
 - Case Processing
 - Reliability Statistics

RELIABILITY

```

/VARIABLES=D1.1.1 D1.1.2 D1.1.2.1 D1.1.2.2 D1.1.2.3 D1.1.2.4 D1.1.2.5 D1.1.2.6 D1.1.2.7 D1.1.2.8
D1.2.1 D1.2.2 D1.2.3 D1.2.4 D1.3.1 D1.3.2 D1.3.3 D1.4.1 D1.4.2 D1.4.3 D1.4.4 D1.4.5 D1.4.6 D1.5.1
D1.5.2 D1.5.3 D1.5.4 D1.5.5 D2.1.1 D2.1.2 D2.1.2.1 D2.1.2.2 D2.1.2.3 D2.1.2.4 D2.1.2.5
D2.1.2.6
D2.1.2.7 D2.1.2.8 D2.2.1 D2.2.2 D2.2.3 D2.2.4 D2.3.1 D2.3.2 D2.3.3 D2.4.1 D2.4.2 D2.4.3
D2.4.4
D2.4.5 D2.4.6 D2.5.1 D2.5.2 D2.5.3 D2.5.4 D2.5.5
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA.
            
```

→ **Reliability**

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha		N of Items
.785		56

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวปาณิสรา เอกจัน
วัน เดือน ปี เกิด	8 กุมภาพันธ์ 2526
สถานที่เกิด	อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี - วิชาเอก ชีววิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม - หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

